

Upravništvo: Ljubljana, Knaflijeva
ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.

Inseratni oddelek: Ljubljana, Selen-
burgova ul. 3. — Tel. 3492, 2492.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica
št. 11. — Telefon št. 2455.

Podružnica Celje: Kocenova ulica št.
2. — Telefon št. 190.
Računi pri post. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga čisto 78.180,
Wien št. 105.241.

Naročnina znaša mesečno Din 25.—
Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:

Ljubljana, Knaflijeva ulica 5. Telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126. Maribor,
Gosposka ulica 11. Telefon št. 2440.
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1.
Telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po
tarifi.

JUTRO

Anglija v dilemi

Neuspeh konference v Parizu je učinkoval na angleško vlado kot alarmni signal. Baldwin je takoj končal svoj dopust v francoskih Alpah, Chamberlain je moral zapustiti idilično Svico in Macdonald se je moral ločiti od svojega drugega golfa v domači škotski. Vsi so se vrnili v London, da se pogovore o velikih problemih imperija, ki jih je dvignil na plan zaplet abesinskega spora. V Londonu se je sestal veliki ministrski svet, ki se ga je udeležilo 22 ministrov in državnih podtajnikov, da določijo stališče Anglije.

Brez dvoma je angleška politika v abesinskem problemu enako agilna kakor italijanska. Da je zadeva z Abesinijo zavzela drugačen razvoj, kakor so v Rimu in tudi drugod pričakovali, je pred vsem angleška krivda ali zasluga, kakor se pač vzame. Razumljivo je to, saj je znano, da so v Londonu že od nekdaj nad vse občutljivi za varnost glavne žile imperija, ki gre ravno skozi Rdeče morje. Vrh tega bi bili angleški kolonijci Sudan in Senež gotovo mnogo bolj odvisni od sosedov, kakor pa sta doslej, če bi si Italija v vzhodni Afriki ustvarila premočno kolonialno posest.

Precejšnjo vlogo, gotovo večjo, kakor se na zunaj vidi, igrajo v angleški abesinski politiki tudi notranjepolitični momenti. Blizajo se namreč parlamentarne volitve in delavska stranka, ki jo je ljudsko glasovanje pred štirimi leti pomelo z javne pozornosti, že razvija nad vse živahno agitacijo. Ravno abesinska politika konservativne vlade pa je socialistični opoziciji najpriljubljenejšo bojno geslo med masami. Vladi in z njo konservativni stranki očitajo socialisti, da s svojo neodločnostjo pomaga italijanskemu fašizmu v Afriki in ruši ugled Zeneve, ob enem pa ogroža življenjske interese dominionov.

Tudi dominionji sami imajo v abesinski stvari tehno besedo. Kadarkoli gre za izvenevropske zadeve, Anglija v svoji zunanji politiki ni samostojna. Njene odrasle hčerkice v ostalih delih sveta imajo sodočujoč glas. In se res tudi že energično oglašajo. General Smuts, podpredsednik južnoafriške Unije, moč čigar beseda je v imperijski politiki vedno nekaj zalega, je pozval vlado v Londonu, naj pazi, da za vsako ceno prepreči klanje v Afriki, ker čuti, da se sedaj beli ljudje v črnem kontinentu podtalno vrenje med domačimi množicami; temnopolti svet blodi v opasno rasno gibanje. Enako mnenje so izrazili tudi v Londonu zbrani visoki komisarji Avstralije, Nove Zelandije, Kanade, Južne Afrike in Irske ter diplomatski zastopnik Egipta, ki so se sešli na poseben posvet, preden je začel zasedati veliki angleški ministrski svet.

V Angliji je torej danes slišati od vseh strani: vlada v abesinskem vprašanju ne sme popustiti. Opra na javno mnenje in na potrebe imperija je šla angleška vlada zato doslej po poti, ki je Anglijo spravljala v vedno nova nasprotstva z Italijo. Najprej so v Londonu govorili o zapori Sueškega prekopu. Potem se je pojavila zahteva, naj vlada prekliče prepoved izvoza orožja v Abesinijo, pa zopet, naj Društvo narodov pri prvem spopadu v Abesiniji proglasi Italijo za napadalko in odredi proti njej najostrejšje gospodarske in finančne sankcije.

Vse te in slične grožnje pa v Italiji ne učinkujejo tako, kakor bi v Londonu radi. Nasprotno, Italijansko časopisje odgovarja v vedno ostrejšem tonu in naravnost pravi, da bi kakršnekoli sankcije proti Italiji izzvale resno nevarnost vojne med Anglijo in Italijo. V Italiji seveda dobro vedo, da Angleži koncem koncev le ne bodo tvegali vojne za svoje afriške interese. Ministrski svet v Londonu res kaže, da se je tudi angleška vlada pričela zavdati nad vse neprijetne situacije, v katero je zašla s svojo dosedanja abesinsko politiko. Prva neugodna posledica, ki ji grozi, je izstop Italije iz Društva narodov, kar bi praktično utegnlo pomeniti konec tega za angleško politiko tako potrebnega mednarodnega instrumenta. Drugič pa ima danes Anglija interese ne samo v kolonijah, marveč ravno tako velike tudi v Evropi. Plavati izključno v kolonialnih vodah in prepuščati razvoj na kontinentu drugim, tudi ne bi bilo v interesu imperija, še manj pa v skladu z znanim Baldwinovim izrekom, da leže sedaj evropske meje Anglije ob Renu. Anglija se danes ne more izločiti več iz evropske politike. »Sijajna osamelost« iz dobe velike krangleje Viktorije pri današnjem silnem razvoju vojne tehnike za Anglijo ni več mogoča.

Tako se nahaja danes Anglija v veliki dilemi, ali naj gre izključno za svojimi imperijskimi interesi, ali pa naj zavoljo svojih evropskih interesov popusti napram Italiji. Odločitve o tem še ni.

Razumljivo je seveda, da si na drugi strani tudi Italija ne želi preloma z

DEMISIJA TREH MINISTROV

Ministri Auer, Preka in Stefanović so podali pismene ostavke — Rekonstrukcija vlade se pričakuje že za danes, ni pa izključeno, da bo izvedena še le po konferenci Male antante

Beograd, 23. avgusta. AA. Minister za socialno politiko in narodno zdravje Nikola Preka, minister pravde dr. Ljudevit Auer in minister za šume in rudnike Ignjat Stefanović so večerj podali pismene ostavke, ki so bile danes dopolne izročene v roke predsedniku kraljevske vlade in zunanjemu ministru dr. Milanu Stojadinoviću.

Beograd, 23. avgusta. p. Kriza vlade, ki se je davi otvorila s ostavko ministrov Nikole Preke, dr. Ljudevita Auerja in Ignjata Stefanovića, do večera še ni rešena. Ne ve se še, ali se bo izvršila rekonstrukcija vlade že sedaj ali pa morda šele po zasedanju stalnega sveta Male antante. V krogih JRZ se zvečer zatrjuje, da bodo že nočjo ali pa jutri dopolne imenovani nasledniki odstopivših ministrov. Kot kandidati za njihova mesta se imenujejo Miša Trifunović, dr. Kulovec, Krsta Miletić in dr. Marko Kožulj.

Beograd, 23. avgusta. č. Minister za trgovino in industrijo je danes izjavil novinarjem: Nisem vstopil v Jugoslovensko radikalno zajednico, a tudi demisijske nisem podal.

Stališče vladnih krogov

Beograd, 23. avgusta. p. Komplikacije, ki so nastopile zaradi odpora nekaterih članov vlade proti osnovanju JRZ, so bile predmet živahnih komentarjev v vladnih in opozicijskih krogih. Z vladne strani se povdarja, da ministrov, ki so podali ostavko, nikdo ni

silil v JRZ. Stališče vladnih krogov iz tabora JRZ je glede odnosa med vlado in novo stranko ter glede demisije ministrov Auerja, Preke in Stefanovića naslednje.

Vlada ni JRZ in če so predsednik vlade in oba ostala šefa vladine koalicije dejanski voditelji JRZ, to niso v svojstvu članov vlade. Argumentacija odstopivših ministrov, da je z ustanovitvijo nove stranke vlada dobila strankarski značaj in s tem spremenila bazo, na kateri je bila osnovana, torej ne drži. Odstopivši ministri bi mogli torej ostati v vladi ter se svobodno opredeliti tem bolj, ker vlada do sedaj o odobritvi nove stranke niti sklepala ni. Minister Vrbanić je to stališče merodajnih činiteljev usvojil in ni podal ostavke, akoravno tudi on odklanja vstop v Radikalno zajednico.

V krogih opozicije vlada zaradi najnovejših dogodkov prilična nervoznost, ker računajo, da se bo sedaj organizacija nove radikalne stranke še bolj forsirala. Akcija za združitev demokratov in zemljoradnikov navzlic temu ne kaže posebnih izgledov na uspeh, zlasti ker se razkol med zemljoradniki vedno bolj veča.

Živahne konference

Beograd, 23. avgusta. p. Davi se je vrnil z Bleda predsednik vlade g. dr. Stojadinović. Dopolne je najprej sprejel ministra brez portfelja Djuro Jankovića, ki mu je poročal o stanju

strankinih poslov. Kmalu nato je predsednik vlade pozval ministra dr. Milana Vrbanića ter se z njim dalje časa razgovarjal.

V Beograd je bil pozvan narodni poslanec Mile Miškulin iz Zagreba, ki je dopolne konferiral z ministrom Djuro Jankovićem. Opoldne se je v kabinetu predsednika vlade vršila ožja ministrska konferenca. Minister Janković je bil ves dan v živem kontaktu z vodilnimi člani bivšega radikalnega glavnega odbora.

Razmere v opoziciji

Beograd, 23. avgusta. v. V političnih krogih čakajo z velikim zanimanjem na razvoj situacije v vrstah združene opozicije, ki bo po ustanovitvi Radikalne zajednice prisiljena, da tudi sama uredi svoje medsebojne odnose. Kakor je znano, so kazali zadnje mesece znaki, da so se odnosi med posameznimi skupinami združene opozicije dokaj zrahljali. Govorilo se je celo, da se je združena opozicija definitivno razšla in da je treba računati sedaj z dvema povsem si različnima skupinama, z Mačkovo grupo, v kateri tvorijo Pribečevićevi zopet skupino za sebe, in s srbijansko grupo, ki se deli na Davidovičeve demokrate in Jovanovičeve zemljoradnike. Izgledalo je, kakor da je bila združena opozicija samo volilna koalicija, ki je z udeležbo pri volitvah 5. maja izvršila

svojo nalogo ter potem razpadla zopet v svoje prvine.

Dogodki zadnjih dni pa kažejo, da obstoje med združeno opozicijo še vedno zveze, s katerimi je treba računati. Dokaz temu so živahni razgovori med predstavniki posrednih opozicijskih skupin o taktiki združene opozicije napram novi JRZ. Za konec tega meseca se napoveduje sestanek akcijskega odbora združene opozicije, na katerem bodo razpravljali o bodoči skupni taktiki. Sestanek se bo najbrže vršil v Beogradu ter mu bosta prisostvala za Mačkovo skupino dr. Šutej in Vilder. Sklepi akcijskega odbora bodo nato predloženi šefom združene opozicije, ki se bodo sestali v prvi polovici septembra v Zagrebu. Za srbijanski del združene opozicije se bodo udeležili konference v Zagrebu Davidovići in oba Jovanovići. Zatrjuje pa se, da tudi pri tej priliki ne bo govora o osnovanju kake skupne stranke, ker dr. Maček tako misel dosledno odklanja.

Priprave za opozicijski shod v Kragujevcu

Beograd, 23. avgusta. p. Odbor za organizacijo velikega shoda združene opozicije v Kragujevcu je sestavil program za tehnično organizacijo zborovanja. Na kragujevskem zborovanju bo poleg državnih varnostnih organov skrbelo za mir in red 1.200 rediteljev peš in na konjih. Vsak kdor bi kalil mir in red na zborovanju se bo smatral za provokatorja in se bo izključil ter v danem primeru izročil varnostnim organom. Iz Beograda se bodo udeleženci odpeljali v Kragujevac s posebnimi vlaki.

Zanimivo je, da so kmetje iz kragujevskega sresa na lastno inicijativo sklenili sodelovati na zborovanju z belo pobarvanimi konji — »lipicanerji«. Kragujevački srez je namreč volilni srez bivšega ministra dr. Kojića.

Obračunavanje v Albaniji

Aretacija vseh, ki so bili kakorkoli v zvezi s ponesrečenim uporom — Preki sod v Fieriju

Podgorica, 23. avgusta. p. Albanske oblasti so pričele v poslednjih dneh izvajati izredno ostre represalije proti vsem, ki so bili v kakršnekoli zvezi z uporom v Južni Albaniji. V Fieriju zaseda že tri dni preki sod.

V Skadru je bilo večerj aretiranih okrog 80 ljudi, med njimi štirje muslimanski svečeniki in trije višji oficirji garnizije. Iz notranjosti Albanije prihajajo fantastične vesti, ki jih je težko kontrolirati. V Tirani je bilo do večerj aretiranih okrog 120 oseb. Njihova imena čuvajo v največji tajnosti. Večina izmed njih je bila v zaporih baje pobita. Pravijo, da je to osveta zaradi umora generala Ghilardija. Zaradi

tega terorja je zavladal med ljudstvom velik strah, na drugi strani pa se že čujejo glasovi, da se pripravlja nova revolucija, ki bo izzvala splošno državljansko vojno.

Atene, 23. avgusta. d. Bivši albanski minister Koco Tasi, ki živi kot emigrant v Grčiji, je novinarjem izjavil o vzrokih poslednjega upora v Južni Albaniji med drugim:

Državni nameščenci v Albaniji že nekaj mesecev niso prešli svojih plač. To velja zlasti za orožnike v Fieriju, ki so že pol leta brez dohodkov. Po njegovem mnenju pomeni upor v južni Albaniji šele pričetek velikega revolucionarnega pokreta, ki se bo gotovo razširil na vso državo.

Proces proti marsejskim atentatorjem

Pariz, 23. avgusta. d. Senat državnih tožilcev v Aixu en Provence je sklenil začeti proces proti terorističnim zarotnikom, ki so sodelovali pri atentatu v Marseillesu, na prihodnjem zasedanju kazenskega senata. Rajčji, Pospilši in Kralj bodo obtoženi sodelovanja pri zasnovi in izvedbi umora pokojnega jugoslovanskega vladarja kralja Aleksandra. Proces se bo vršil bržkone v drugi polovici meseca oktobra pred porotnim sodiščem v Bouche du Rhone.

Zmagoslavje Paragvaja

Asuncion, 23. avgusta. AA. Paragvajska prestolnica je večerj slovesno proslavila zmago Paragvaja v bojih za Gran-Chaco. Sredi med nelazernimi množicami navdušenega prebivalstva je vkorakalo v mesto vrhovno poveljstvo z generalom Estijem Garibio na čelu več polkov. Defiliranje čez grad tribuno predsednika republike je trajalo več ur. Razen domačega prebivalstva so si vojaške svečanosti ogledali tudi tisoč in tisoč Argentincev in Brazilcev, ki so se s posebnimi parniki pripeljali v paragvajsko prestolnico. Navdušena množica je neprestano obsipala čete s cvetjem. Vse mesto je bogato okrašeno z zastavami in zelenjem.

Med defiliranjem letal, ki so sodelovala pri bojih v Gran-Chacu, sta trčili dve bombni letali prav nad mestom in padli na tla. Po srečnem naključju sta se pilota obeh letal le malo poškodovala.

Anglijo. Navzlic svojem velikemu vojaškemu napredku v zadnjih letih je še vedno mnogo prešibka, da bi mogla tvegati odkrit konflikt s silnim imperijem. Ne glede na to, da Mussolini gotovo tudi v načelu ni naklonjen kakemu oboževnemu konfliktu med dvema civiliziranimi narodoma. Če kljub temu v abesinskem konfliktu ne popušta, je treba smatrati to le za znak njegovega prepričanja, da bo končno vendarle prišlo do kompromisa, ki bo omogočil Italiji zadovoljivo izvedbo njenih afriških načrtov.

Ameriška nevtralnost

Washington, 23. avgusta. d. Državni departement se mnogo trudi, da bi dosegel izpremembo v senatu sprejetega zakona o bodoči nevtralni politiki Zedinjenih držav in da bi dobila Bela hiša pravico do samostojnega odločevanja, kdaj in proti kateri državi naj se uporabljajo razni zaščitni ukrepi. Po daljšem konferenčnem predenju Roosevelt naposled pristal na kompromisni predlog, po katerem bo prepoved izvoza orožja v spore države veljala samo do 29. februarja prihodnjega leta. Današnji jutranji razlagajo to kot znatno koncesijo predsedniku, storjeno v želji, da se ne otežkoči sprejetje drugih važnih zakonskih predlogov, ki bi jih predsednik hotel še letos spraviti na kongres.

Internacija članov VMRO

Sofija, 23. avgusta. AA. Petra Trajkova, člana bivšega glavnega odbora protogorovskega krila VMRO, ki so ga nedavno prijeli v Sofiji, so prepeljali v Razgrad, kjer bo interniran. Jordana Atanasova, ki so ga s Trajkovim našli v isti hiši v Sofiji, so obdržali v zaporu in bo prišel pred sodišče.

Žrtve poplave v Italiji

Milan, 23. avgusta. AA. Te dni so končno popravili in obnovili železniki in cestni promet na vseh točkah, kjer je bil prekinjen zaradi strašne katastrofe v Ovadi. Izmed 111 pogrešanih ljudi se je posrečilo najti truplo samo 19 oseb.

Zaplemba velike zaloge dinamita v Singaporu

Singapore, 23. avgusta. č. Policija je ob priključitvi racije v neki japonski hiši odkrila velike zaloge dinamita, s katerimi bi se mogle razstreliti vse utrube Singapora. Našli so 200 zavojev dinamita in okoli 100 vžigalnikov. Aretirali so vse hišne stanovalce. Trdijo, da izvirajo zaplenjeni dinamiti iz vojaškega arzenala neke velesile.

Splitški podban upokojen

Split, 23. avgusta. č. Z ukazom kr. nameštništva je vpokojen pomočnik bana primorske banovine Andrija Zdravković.

Poslednji poizkusi

Anglija in Francija bosta kljub dosedanjim neuspehom nadaljevali akcijo za preprečenje vojne v Afriki

London, 23. avgusta. d. Sklepi, ki so bili sprejeti na večerjanski seji angleške vlade, so po trditvah poučenih krogov naslednji:

1. Sodelovanje Francije in Italije se ima ohraniti ter usmeriti do zasedanja sveta Društva narodov tako, da se bo našla podlaga za mirno rešitev italijansko-abesinskega spora.

2. Angleška vlada vztraja na izpolnjevanju določb pakta Društva narodov ter se bo prizadevala, da omogoči ureditev spora v duhu mednarodnega prava.

3. Prizadevanja Francije, da se zagotovi med tremi zapadnimi velesilami do sestanka sveta Društva narodov čim ožji stik, naj se podprejo v čim večji meri.

4. Prepoved izvoza orožja v Abesinijo se ima smatrati kot začasna, ukine pa naj se, če bi prišlo pred 4. septembrom do poostitve italijansko-abesinskega spora.

Današnji veliki jutranjiki soglašajo v glavnem, da sklepi večerjanske seje seje britanske vlade niso ustvarili nikakega novega momenta v položaju. »Daily Telegraph« povdarja, da je britanska vlada dosledna, ker je na svoji večerjanski seji poudarila potrebo ohranitve prijateljskega sodelovanja med Veliko Britanijo ter Francijo in ker neče ničesar ukreniti, kar bi moglo pripraviti Italijo do kakšnega prenapetega koraka.

»Times« pravijo, da bodo mnogi razočarani, ker so pričakovali, da bo Velika Britanija vzela v svoje roke vodstvo za akcijo izven DN proti Italiji, toda vlada se v tem pogledu še ni dokončno opredelila. Članek pravi nadalje, da ni ravno pravičeno, ker Velika Britanija ne dovoli izvoza orožja v slabotni in neopremljeni Abesiniji, dočim Italija z vsakim dnem kupi velike zaloge vojnega materiala v vzhodni Afriki. Do neke mere je točen vzrok, da imajo nekatere velesile monopol za glavne sirovine na svetu in da je v tem pogledu treba iskati enega izmed vzrokov sedanjih hudih gospodarskih in političnih razmer. Mogoče bo ureditev sedanjih težav dala priložnost, da tudi v tem pogledu pridemo na boljše. Pri vsem tem je Velika Britanija odločena, da ne dovoli navadnega roparskega pohoda z očitno kršitvijo Kelloggovega pakta in drugih mednarodnih pogodb.

Večina ministrov odšla na počitnice

London, 23. avgusta. AA. Predsednik vlade Baldwin je sredi ponovno odpotoval v Aix les Bains. Tudi lord Haisham se je vrnil v francosko letovišče, kjer se mu na počitnicah. Finančni minister Neville Chamberlain in kmetijski minister Elliott, ki sta prekinila poletni odpočitek v inozemstvu zaradi večerjanske važne ministrske seje, sta sklenila, da letošnje poletje ne

bosta več zapustila Anglije. Tudi ostali ministri bodo poletni odidi prebili na Angleškem, v Londonu bodo za sedaj ostali ministri Hoare, Eden in Neville Chamberlain.

Važnost angleško-francoskega sodelovanja

Paris, 23. avgusta. w. Kot najbolj značilen znak sklepov večerjanske seje angleškega kabineta naglašajo današnji popoldanski listi soglasno voljo, da se pogajanja s Francijo nadaljujejo po diplomatskem potu in da se ohrani solidarnost obeh držav na zasedanju Društva narodov, ki se prične 4. septembra. Poudarjajo, da se je angleška vlada začasno odločila zavzeti čakajoče stališče, da pa slej ko prej vztraja na izvedbi obveznosti, ki izvirajo iz pakta o Društvu Narodov. »Paris Soir« piše, da so angleški ministri prišli do spoznanja, da more Velika Britanija v Zenevi le tedaj govoriti o sankcijah, ako ne bo osamljena. To pomeni, da bi bile brez podpore Francije sankcije Društva narodov samo prazne besede. V pričakovanju, da se bodo pogajanja med Parizom in Londonom obnovila, ni hotela angleška vlada skleniti ničesar, kar bi otežkočalo akcijo Francije ter njeno pozicijo napram Italiji. Iz tega je razvidno, koliko važnost polaga Anglija na francosko sodelovanje.

Kaj pravijo italijanski listi

Rim, 23. avgusta. AA. V tukajšnjih uradnih krogih in v javnosti vlada vtis, da večerjanska seja britanske vlade ni prinesla nikakega novega momenta v položaju in da so britanski ministri odgodili sprejetje usodnih sklepov. Vzlic temu pa se je nevarnost, da Velika Britanija z zahtevanjem sankcij komplicira položaj, rajši povečala kakor zmanjšala. V Italiji so sicer prepričani, da bo Velika Britanija tudi v bodoče zelo obzirna, ker ne želi novih neuspehov in zapletljajev po porazi, ki ga je o priliki svojega nedavnega poslanstva doživel minister Eden.

Glede vztrajanja na prepovedi izvoza orožja so si v Italiji na jasnem, da ta sklep še ni dokončen, in razlijo, da ga bo vlada še pred 4. septembrom preklcala. »Popolo di Roma« takole reasumira svoje mnenje o stališču britanske vlade: Britanska vlada stoji pred dilemo, ali se ji bo posrečilo najti formulo za sporazum med Italijo in Abesinijo ali pa bo skušala pridobiti rancijo za sodelovanje pri akciji, ki ni onemogoči italijanske namere v vzhodni Afriki.

Pesimizem v Ameriki

Newyork, 23. avgusta. AA. »Newyork Herald Tribune« naglašajo, da daje sklep britanske vlade priložnost Društvu narodov za poslednji poizkus, vendar pa na žalost ni mnogo upanja za uspeh. Velika Britanija bo morda prisiljena v primeru neuspeha DN uvesti samostojno akcijo za ohranitev svojih postojank ne samo v Sredozemskem morju, temveč tudi povsod drugod na svetu.

»Newyork Times« poudarja med drugim, da Mussolinijeve grožnje to pot ne bodo prestrašile Velike Britanije in da bo nadaljevala svojo tradicionalno politiko.

Delitev Rusije?

Senzacionalna vojno-politična studija emigranta Lebedeva — Dolgotrajna mobilizacija in nagel napad — Načrti o delitvi Rusije

V zadnjem zvezku »Ruskega arhiva« emigrantske revije, ki izhaja v Beogradu v srbohrvaškem jeziku, je objavljen članek z naslovom »Ruskega publicista V. Lebedeva. Nova strategija — nova diplomacija Rusije«. Skoraj ob istem času izšli izvirnik tega članka je vzbudil izredno pozornost zlasti v češkem tisku. Lebedev, ki se že dolgo bavi s politično-vojaškimi vprašanji, prihaja v svojih izjavah do nekaterih senzacionalnih sklepov.

Po njegovi sodbi se je že v zadnjih letih dokaj spremenila vojno-politična konjunktura v Evropi. Ne glede na razne spore in imperialistična poželjenja bolj ali manj lokalnega značaja, je danes vsem poučenim krogi jasno, da se zbirajo ogromne sile za še ogromnejši nalet: za delitev Rusije. To utegne postati že v doglednem času najusodnejši zaplet, ki čaka Evropo in ves ostali svet. Nemčija, Japonska in Poljska postavljajo svoje skrivne sile za izvedbo načrta, o katerem jasno razpravljata dva ideologa nemškega narodnega socializma: Hitler v knjigi »Mein Kampf« in Rosenberg v spisu »Der Mythos des XX. Jahrhunderts«.

Lebedev predvsem poudarja dve: Nova, po svetovni vojni razvita vojna tehnika in strategija nujno zahtevata nagel napad na nasprotnika. Sredstva, s katerimi se bo vodila bodoča vojna, dosežajo najvišjo učinkovitost samo v primeru naglega napada, medtem ko je pri daljšem povojovanju njih učinkovitost znatno manjša. Gre za to, da napadalec nepričakovano udari in onemogoči napadencu vsak jatji nasprotni udar. Mobilizacija starega tipa, kakor jo poznamo iz I. 1914, spada po sodbi vojaških avtoritet (n. pr. maršala Petaina) že v zgodovino.

Zaradi tega je bodočemu napadalcu potrebna daljša mobilizacijska doba, da v okolišju miru mobilizira svoje napadalne sile za odločilni trenutek, od katerega pričakuje svojo popolno, čeprav pošastno strahotno zmago. Dolga leta priprav, leta do skrajnosti premišljene in smotno zasnovane mobilizacije vojaških in zlasti še tehničnih, gospodarskih in finančnih sil — za pričakovano kratko obdobje silovitih napadov — to je hladno, strategično popolnoma utemeljeno načelo sodobne vojne tehnike!

Če se hoče imperialističen narod temeljito pripraviti za zveščki napad, kakor ga je označil Petain, mora njegovo državno življenje zavzeti tako obliko, da bo kar najmanj mogoča javna kontrola. Demokratičen sistem nikakor ni ugoden za obdobje moderne mobilizacije, ki — kakor smo že omenili — traja daljšo dobo. Najprimernejša oblika je fašizem, ki si podreja vse bitje in žitje državljanov in izključuje javno kontrolo skrite dolgotrajne mobilizacije.

Nagel napad in fašistična diktatura kot najprimernejša vladavina v mobilizacijski periodi sta potemtakem v najtesnejši zvezi. Narodi, čijih odločilni krogi pripravljajo nagel napad, ne morejo imeti demokracije, ker le-ta predstavlja in uveljavlja vojno milojubne vešine.

Japonska, Nemčija in tudi Poljska so že zavrgle demokracijo, da tako lažje mobilizirajo vse razpoložljive sile za usodni trehutek, ko se bo skušal izvršiti imperialistični načrt.

Lebedev se podrobno bavi z značajem posameznih mobilizacij in s tehniko naglega napada, poudarjajoč, da so vsi novi vojni pripomočki, od katerih si vojaški strokovnjaki obetajo zmago, zasnovani na načelu hitrosti; nagel napad je potemtakem samo posledica razvoja vojne tehnike in strategije. Umiljivo je, da so sprito takega stanja dokaj iluzorni vsi pakti in vse mednarodne diplomatske obveze, kajti vojna je vedno poznala eno samo načelo in izključevala vse, kar nasprotuje možnosti popolnega

poraza sovražnika. V bodoči vojni bo ta brezobzirnost še hujša in peklensko posledica. Kajti krog bodoče vojne bo širši od vojne ozemlja: v njem bodo vsi važnejši kraji, ki jih bo mogla tuja vojna aviacija najhitreje in najlažje napasti. Zato bo civilno prebivalstvo prav tako neizprošno vrženo v vrtnice kakor vojaštvo.

Po Lebedevu je že izdelan podrobnejši načrt za delitev Rusije. Japonska si bo skušala zagotoviti znaten del vzhodne Sibirije in rusko obal Tihega oceana. Nemčija sanjari o osvojitvi baltičskih pokrajin, Poljska bi skušala ustvariti vazalno ukrajinsko državo, ki je takisto v interesu Nemčije. (Najnoviji poskusi sporazuma med Poljski in poljskimi Ukrajinci bi kazali v to smer). Zaradi tega spada med poglavitne naloge mobilizacijskega obdobja ustvarjanje in podpiranje raznih separatističnih stremeljenj na ruskem ozemlju. Obstoji možnost, da bi se v primeru poraza Rusije ustanovila cela vrsta nadaljnjih vazalnih držav (Kavkaz, Turkestan i. t. d.). Separatistični pokreti in njih voditelji bi imeli v primeru naglega napada posebne, že vnaprej določene vloge in naloge.

Pristaši naglega napada ne prikrivajo svojih načrtov. Po podatkih »La Revue de Paris« je bilo v Nemčiji 31. decembra 1934. okrog devet milijonov delavcev, to je 60% vsega zaposlenega delavstva, v službi oboroževalne industrije. Ker zavisi uspeh naglega napada predvsem od aviacije, se je v Nemčiji najbolj razvila industrija letal, ki baje že sedaj izdelala dnevno 15 letal; po neki baje Göringovi odredbi bo produkcija letal tako razširjena, da bo Nemčija razpolagala v doglednem času s 16.000 aparati.

Lebedev je emigrant, vendar moško priznava, da glede obrambe ruske zemlje ne more biti razlik v nazorih, zato ob koncu svojega članka razglablja tudi položaj ruske emigracije v primeru, da bi se pričel zgodovinski boj za delitev Rusije. Emigranti bi se v tem primeru borili za svojo domovino v vojskah, ki se postavijo v fronto sovjetske Rusije. Umiljivo je, da ni mogoče napovedati, kdaj bo izbruhnila pričakovana vojna; to zavisi od vojno-politične konjunkturo, ki se večkrat spreminja in ruši na videz že trdne načrte. Lebedev misli, da bi se usoden dan močno približal, če bi si Nemčija zagotovila nevtralnost Vel. Britanije. Kravlj ples pa se bo po vsej verjetnosti pričel na japonski strani; v tem pogledu je Japonska izvršila že kar precejšnje, vsem znane priprave. Načrt bi bil močno omanjan, če bi Poljska zapustila zunanje-politično fronto Nemčije.

Za Rusijo je položaj težaven, vendar ne brezupen. Njena strategija se mora razvijati baš v nasprotno smer: pripravljena mora biti, da odbije nagel napad in ga spremeni v dolgotrajno vojno. Njene ogromne dimenzije so kakor nalašč za to, da se na njih razbije in zazkropi napadalna sila sovražnika. Sedanja gospodarska politika Rusije je za obrambo ugodna, ker omogoča državi, da upravlja vse gospodarsko življenje po vojno-političnih potrebah. Ogromni napredek ruske aviacije je znak, da Sovjeti poznajo položaj in da se v vojno obrambni politiki ravna po modernih načelih. Umiljivo je, da sedanja Rusija predvsem podpira milojubna prizadevanja, pri tem pa prav tako skrbno sili smodnik.

V tem smislu piše publicist V. Lebedev, ki mu ni mogoče odreči odgovorne resnosti in globljega poznanja političnih problemov. Vsi temu je treba sprejeti njegova izjava z rezervno in čih belozin, ni v tem oblozba prizadevanj držav, marveč samo eno izmed pričevanj, ki vzbujajo zanimanje in o katerih bi samo želeli, da bi jih zanikal bodoči razvoj političnih dogodkov v svetu.

Beleške

V včeršnjem »Slovencu« citamo debelo natienjeno: »Ministrski predsednik g. dr. Stojanović, je bil tako priazen, da je rad dal nekatera pojasnila o naši notranji politiki dopisniku »Slovenca«. Predsednik vlade je izjavil, da je zelo vesel, da je Jugoslovenska radikalna zajednica naletela ravno pri Slovincih na tako ugoden odziv. Razvoj političnega položaja v Sloveniji ga navdaja z največjimi nadami, saj se slovenski narod zopet oklepa svojo ljubljenega in preizkušena vodite. Ila dr. Antona Korošca. Vodstvo politike Jugoslovanke radikalne zajednice je v Sloveniji izključno poverjeno dr. Antonu Korošču. Res je, da so gospejke okoli dr. Marušiča in Pucija poskušali, da bi se priključili Jugoslovenski radikalni zajednici. Toda tudi to je prepuščeno izključno samu dr. Antonu Korošču, ki je vodja vseh Slovincov.

Kaj ve povedati »Vreme«

Ko včerajsko glasilo JRZ »Vreme«, ki je do nedavna spremljalo z največjo pozornostjo sleherni korak nosilcev jugoslovenske misli ter pri tem vedelo povedati celo ponovno zanimivosti, o katerih ni bilo eicer nikomur ničesar znanega, je sedaj čudno tiho. Moralo je z drugimi listi iz Srbije in Vojvodine zamolčati pohorsko deklaracijo. Prepuščeno je ljubljanskemu radikalnemu kolegi »Slovencu«, da se eputi v boj proti njej. Gosposod v Beogradu je pač malo nerodno objavljati pohorsko deklaracijo, ker se zavedajo, da je bila sprejeta med lekrenimi jugoslovenskimi rodoljubi v Srbiji z največjimi simpatijami kot dokaz, da so v tej državi are. di vseh zmešnjav vendarje še moške, ki imajo dovolj poguma odkrito zastopati na čela 6. januarske politike.

Da pa da vsaj duška svojemuzo razpoloženju, je položilo »Vreme« v usta neklih poslancev »Jevtičevskega kluba« ugotovitev, »da je pokret dr. Kramerja in dr. Angelinovića obojni na propad, ker imata ni, kogar za seboj, kar se je videlo pri 5. maj. ekih volitvah.« To kukavičje jajce je vredno njegovih pravih tvorcev, ki prav dobro vedo, vsaj za dr. Kramerja, da je bil daleč od aktivne udeležbe pri zadnjih volitvah in da so mu baš celo bivši prijatelji g. Jevtića očitali pasivno resistenco in celo abstinenco. Kar se pa tiče opazke da ni, ma dr. Kramera nikogar za seboj, bodi rečeno samo to, da bo imelo »Vreme« še do volj prilike videti in čuti, koliko je še v tej državi ljudi, ki ne izpreminjajo svo. Jega prepričanja tako pogosto, kakor je to običaj pri njem.

Maček in Dragoljub

Jovanović

V Zagrebu se mudi eden najagilnejših voditeljev srbijanske opozicije dr. Dragoljub Jovanović, ki vodi levičarsko usmerjeno krilo srbjskih zemljoradnikov. V Zagrebu je obiskal dr. Mačka, kateremu je poročal o razpoloženju v Srbiji. Po konferenci z dr. Mačkom je dal novinarjem daljšo izjavo, v kateri je med drugim dejal:

»Jaz ne smujem nikakega »jugoslovenskega kmetijskega pokreta«, nego samo nadaljujem akcijo, ki sem jo pričel med volil no borbo v okviru združene opozicije. Posebno sem si stavil za nalogo pravilno obveščati srbijanske kmete in meščane o pravih ciljih politike dr. Mačka, s katerim sem imel ravno jaz več zvez, kakor ostali člani srbijanske opozicije. Dr. Maček me ni še nikoli demantiral, pač pa je že ponovno izjavil, da želi moji akciji med Srbi kar največjega uspeha.

»Kmetijski list« in Radić

V zadnjem »Domoljubu« beremo: »Kmetijski list« je priobčil na prvi strani sliko rajnega Radića in pod njo napis: »Stefan Radić. Ob sedmi obletnici njegove smrti mu soglasno priznava vsa Jugoslavija, da je bil naš največji kmetijski državnik.« Po trditvi »Kmetijskega lista« so bili do pred n-davnim največji politiki gospoda in seljaki iz vrst JNS, pri zadnjih volitvah g. Jevtić in sedaj naenkrat g. Radić. Nam se zdi, da je Radićeva slika na prvi strani Puceljevega glasila uvod za že zopetno menjavo politične barve naših bivših samostojnežev.

Nov Pof

Že nekaj časa sem se vršilo v Ljubljani in menda tudi drugod poskusi za ustanovitev neke tajne nacionalistične organizacije »Borevac«. Kolikor smo se informirali, je stvar v rokah znanih nesolidnih elementov, ki skrivnostno namigujejo na razna avtoritativna zaledja. Organizatorji razpošiljajo pompozne okrožnice ter predstavljajo celo stvar kot neko tajno vojsko, kateri so poverjene dalekosežne in velepomembne naloge. Ob pristopu podpisujejo člani bombastično prisego, izpolnjujejo se evidenčni listi, izdajajo se »dnevna povelja banovinskega poveljstva in kar je še podobnih otročarij. Kot šef cele te akcije se nam označuje človek, ki so ga svoj čas nacionalistične organizacije odstranile iz svojih vrst.

Mi bi o tej neresni stvari napisali, ako bi ne bili uverjeni, da nam jo bo lepega dne izvestna gospoda po starem običaju pripisala na naš račun.

Iz veterinarske službe

Beograd, 23. avgusta. AA. Premeščen je za višjega veterinarskega pristava v 6. skupini h areškemu načelstvu v Logatcu Milan Rajap, višji veterinarski pristav pri areškem načelstvu v Varaždinu.

Dovoljena italijanska lista

Beograd, 23. avgusta. AA. Z odlokom notranjega ministra je dovoljeno v naši državi razširjanje listov »Gazetta del Popolo« in »Giornale d'Italia«, ki izhajata v Italiji.

Delo za najbednejšo deco

Prvi dan skupščine učiteljev defektne dece

Ljubljana, 23. avgusta. Danes ob 10. se je začela skupščina Združenja nastavnikov šol za defektno eco. Velika dvorana ljubljanske gluhohegimnice, ki jo je za to slovesnost zelo okusno aranziral strokovni učitelj na zavodu g. Ivo Erbežnik, je bila nabito polna. Zvali so se socialni in zdravstveni pedagogi iz vse države. Zanimiva in v gotovem pogledu zgledna je bila skupščina. Tu ni nikakih burnih in brezplodnih debat. Vsem udeležencem kongresa se zrcali na obrazu globoka resnoba ter velika udanost za stvarnost poročil na skupščini. Saj je njihovo poklicno delo vse kaj drugega kakor zabavna stran, zgolj žrtve za najbednejšo deco, en sam plamen največje požrtvovalnosti in neskončnega potrpljenja ter lastne odpovedi.

Prvi je pozdravil skupščino domačja zavoda g. ravnatelj Fran Grm, želeč vsem udeležencem najlepše bivanje v Ljubljani v nadi, da bodo ponesli vsi od tod najlepše spomine. Nato je otvoril skupščino pred sednik združenja g. min. inspektor Veljko Ramadanić, ki se je najprej s komemorativnim govorom spomnil pokojnega kralja Aleksandra, nato pa je po enominutnem molku izrekel udanost kralju Petru II. Skupščina je sprejela predlog, da se odpošlje udanostne, odnosno pozdravne brožavke Nj. Vel. kralju, Nj. Vis. knezu Pavlu, gg. ministrom prosvete, pravde, socialne politike in narodnega zdravja ter učiteljskemu združenju, ki ima baš te dni svojo skupščino v Sarajevu. V nadaljnjem je predsednik prav toplo pozdravil vse številne zastopnike in predstavnike raznih državnih, cerkvenih, banovinskih in občinskih oblasti ter zasebnih društev in korporacij; izrazil je globoko zadoščenje in veliko radost, da so s svojo navzočnostjo dokazali polno razumevanje in nenavaden interes javnosti, tako za to panogo šolstva in vzgoje, kakor tudi za požrtvovalno delo strokovnega učiteljstva. Prav prisrčno se je zahvalil za delo pripravljalnega odbora, ki mu je bil na čelu z njemu lastno sposobnostjo učitelj g. Ljubo Dermelj.

Predsednik se je v svojih izjavah dotaknil vseh aktualnih vprašanj, ki se tičejo socialnega šolstva in organizacijske dela združenja. Kot pozitivne uspehe minule funkcije dobe je naglasil pravilnik za strokovno učiteljsko specialnih šol, ki čeravno ni izdelan popolnoma po željah prizadete učiteljstva, vendar prinaša marsikaj pozitivnega, nadalje še proračunsko postavko 150.000 Din kot delni obrok za židavo zavoda za slaboumno deco v Veliki Gorici pri Zagrebu.

Prečitani so bili nato dospelji pozdravi ravnatelja gluhohegimnice Novaka v Pragi — Smichovu, upokojenega min. inspektorja Semana iz Praga ter brzojavni pozdrav učiteljskega zbora na gluhohegimnici v Jagodini. Za zapisničarja skupščine je imeno-

val strokovno učiteljico gdno Vodetovo in strokovnega učitelja g. Rudolfa Dostala, za overovalca zapisnika pa g. ravnatelja Grma in strok. učitelja Dermelja.

Nadaljna točka dnevnega reda je bilo predavanje vseučiliškega profesorja dr. Alfreda Šerka o agnoziji in apraksiji. G. profesor je naloge z njemu lastno temeljitostjo in sposobnostjo rešil ter s svojimi nadvse zanimivi izjavami vezal navzočne poslušalce, da so mu napeto sledili do konca nad eno uro trajajočega predavanja. Izhajal je od človeka kot spoznavajočega bitja in predstavlja, na katerih temeljih vse psihično življenje. Nato je prešel na agnozijo kot posledico duševnih motenj ter pri tem navajal mnogo praktičnih primerov. Zaradi teh motenj vidi oboleni n. pr. prož pred seboj in ga zaznava, a ga ne more rabiti in tudi ne imenovati. Predmet mu ostane tuji bolj kakor onemu, ki ga vidi prvič. Na pojmih pa temelji vse naše razmišljanje in sklepanje. Na takih motnjah oboleni je za besede psihično gluhi, odnosno slepi. V drugem delu svojega predavanja se je bavil g. profesor z apraksijo kot posledico obolenja psihomotoričnih centrov. Izhajal je iz tega, da vsako živo bitje vrši smoteno delo, gibanje. Razlika je v tem, da se žival giblje avtomatično, človek pa se priuči in potem avtomatizira; on je potreben in sposoben motorične vzgoje. Bolnik, apraktik, se vede tako, kakor bi bil prvič v življenju. Govoril je dalje o motorični afaziji kot nemoči govora in o motorični agrafiji kot nemoči pisanja ter omenjal tudi optične in akustične motnje. Končal je s tem, da naj se gluhohegimni razvijejo čim bolj s pomočjo motoričnih duševnih predstav. Za temeljita znanstvena izvajanja se je predavatelj v toplih besedah zahvalil podpredsednik g. Mazi.

Po opoldanskem odmoru je sledilo drugo predavanje, ki ga je strokovnjaško, na podlagi dolgoletnega teoretičnega in praktičnega studija in dela vsestransko globoko in široko obdelal ravnatelj ljubljanske gluhohegimnice g. Fran Grm. Predavanje je obsegalo studij fonetike, ki nas seznanja z govorili in nas uči pravilne izreke, naravne veze glasov in besed. Fonetika lajša tudi učenje tujih jezikov. Ona posega v razna torišča človeškega znanja. Za njen studij je potrebno imeti precej specialnega znanja, zlasti iz akustike, anatomije in fiziologije govornih organov. G. predavatelj se je v svojih temeljnih izjavah nasiljan na slavnega francoskega učenjaka in ustanovitelja eksperimentalne fonetike Rousselota in enega največjih fonetikov sedanje časa, vseučiliškega profesorja Otona Jespersna. Fonetika je neizogibna veda za vsakega učitelja gluhohegimni. Poslušalci so nagradili predavatelja z burnim aplavzom.

Resne skrbi v rudarskih revirjih

Trbovlje, 23. avgusta.

Čeprav imajo naši revirji po zadnjih sklepih ministrskega sveta prav majhne izgleda, da bodo mogli ohraniti vsaj dosežani, že itak do obupne skrajnosti skromni nivo življenja in dela, vendar prenašajo rudarji in vse ostalo prebivalstvo z njimi svojo usodo z obdobjevanja in spoštovanja vrednim mirom in potrpežljivostjo. Akcijski odbor, ki je bil pred 14 dnevi izvoljen na konferenci v Trbovljah, je imel ta čas več sej in je zbral mnogo zanimivega, dragocenege gradiva o gospodarski in socialni strani problema naših premovalnikov. Vse to gradivo je bilo po številnih spomenicah, resolucijah in deputacijah že ponovno predloženo tudi vsem odločujočim instancam v Beogradu, med drugim tudi slovenskemu članu kraljevske vlade, ministru notranjih zadev, dr. Korošču. Akcijski odbor v Trbovljah in z njim vse ostale korporacije, ki so se zavzele za ohranitev dosežanih naročil, so se v teh prvih tednih omejile na zgolj diplomatske ukrepe in na in-

formativno službo, v nadi, da bo mogoče preprečiti najhujšo nevarnost, če bodo odločujoča mesta poučena o dejanskem stanju stvari.

Zdi se, da poročila, ki so jih bili predložili predstavniki rudarjev, gospodarskih krogov in občin v revirjih ter Zbornice za TOI in generalne direktije TPD v Ljubljani, še niso bila dovolj popolna. Minister g. dr. Korošec je dal te dni poklicati v Beograd tudi ravnatelja premovalnika iz Trbovelj, da mu poroča o položaju rudarjev in o tem, koliko so vesti o znižanju dobav vzbudile v revirjih vznemirjenje in skrb.

G. ravnatelj je seveda potrdil, kar so poročali ostali predstavniki pred njim, ter je dodal še nekaj podrobnosti iz lastnega opazovanja na liou mesta. Tem težje pa je vse revirje zadel vest, da je višina naročila timoškega premovala za ljubljansko železniško direkcijsko že ta mesec narasla na 4200 in da bo prihodnji mesec poskočila na 5400 ton.

Gibraltarska ožina

preplavana

Gibraltar, 23. avgusta. AA. Stotnik francoske vojske Charles Flourand je preplaval Gibraltarsko ožino v 7 urah in 38 minutah. Pri svojem podvigu se je posluževal lastnega izuma, ki mu je dal ime »hidrosfera«. Ta aparat je navadna žoga iz kavčuka, ki plavalcu omogoča naglo plavanje. Kakor znano, ni mogel doslej še nihče preplavati te ožine zaradi njenih močnih struj in mnogih vrtnicev.

Vremenska napoved

Evropa: Anticiklon se je s severnega Ledenege morja premaknil proti Evropi. V Srednji in južni Evropi je ostalo vreme za enkrat še vedro. Ciklon pa se je pričel potikati z jugovzhodne Evrope proti južni Rusiji. Zato je bilo nad severnim Balkanom deževno. Islandski ciklon je razširil svoje področje na zapadno Evropo kjer je vreme oblačno in mestoma deževno.

Jugoslavija: Jasno na morju in v severozapadnem delu države. Oblačno v ostalih krajih. V poslednjih 24 urah je deževalo po vsej državi razen v Primorju in na zapadu države. Temperature se znatno niso spremenile. Mrzla Vodicca 7, Mostar 28 stopenij Celzija.

Novosadska vremenska napoved za danes: Pretežno jasno, nekoliko oblačno le v vzhodnih in južnih krajih države. Ponoči še hladnejše.

Dunajska vremenska napoved za soboto: Oblačenje od zapada, južni vetrovi, še topleje, mogoče nevihte.

Obisk naših šumarjev v Bolgariji

Sofija, 23. avgusta. AA. Minister za gospodarstvo Stojko Mošanov je sprejel jugoslovenske šumarje, ki so prispeli na Bolgarsko, da vrnejo obisk svojim bolgarskim tovaršim in se jim je zahvalil za sprejem, ki so ga bili priredili bolgarskim šumarjem nedavno v Jugoslaviji.

Po sprejemu so jugoslovenski šumarji obiskali agronomsko in gozdarsko fakulteto.

Banketu v čast jugoslovenskim gostom v kopališču »Bankia« pri Sofiji so prisostvovali zastopniki ministrstev in mnogi bolgarski šumarji. V zdravilnih so z obeh strani poudarjali medsebojno spoznavanje in zblizanje obeh narodov.

Jugoslovenski šumarji so položili na spomenik Nezanenega junaka venec in si ogledali znamenitosti bolgarske prestolnice. Popoldne so odpotovali v Rilski samostan.

Nemčija išče v Angliji

posojilo

London, 23. avgusta. AA. »Daily Herald« trdi, da bo priredil nemški minister in guverner nemške državne banke dr. Schacht v kratkem v Londonu in drugih velikih britanskih mestih celo vrsto predavanj o gospodarskem položaju Nemčije, da pripravi tla za morebitno najetje nemškega posojila na britanskem tržišču.

Nemška nadomestila za bencin

Berlin, 23. avgusta. AA. Na tukajšnjem avtodromu se že več dni vrši natečaj za najprimernejše gorivo iz domačih surovin, ki bi moglo nadomestiti bencin. Ti poizkusi si so za Nemčijo zelo važni deloma zaradi prihrankov deviz, deloma zaradi obrambe v vojni, ker Nemčija nima zadostnih vrelcev nafte. Pri poizkusih sodeluje do 50 tovornih avtomobilov ki morajo z raznovrstnim pogonskim materialom prevoziti gotovo razdaljo. Namesto bencina »ahio vozila domače surovine in sicer drva, oglj., premog., brikete, antracit, metan, metanol in druga goriva.

Pogreb admirala

Konduriotisa

Atene, 23. avgusta. AA. Včeraj so prepeljali truplo pokojnega admirala Pavla Konduriotisa na otok Hidro in ga položili na mrtvašico odes v zgodovinski dvorani Konduriotisove hiše. Vse prebivalstvo otoka je defiliralo mimo mrtvaškega odra. Svečani pogreb so opravili danes ob 10. dopoldne. Ob isti uri je bila v atenski saborni cerkvi slovesna zašušnica. Razen članov vlade so bili pri zašušnici tudi člani diplomatskega zbora, zastopniki vseh civilnih in vojaških oblasti. Atenska posadka je po končanih obredih defilirala mimo spomenika Neznanega junaka.

Narodno žalovanje bo trajalo tri dni. Danes so bili vsi uradi zaprti, zastave pa so povsod spuščene na pol droga.

Dr. Nikić obsojen zaradi razžaljenja časti

Beograd, 23. avgusta p. Iz Osijeke poročajo, da je tamkajšnje sodišče danes obsodilo dr. Nikola Nikića, ker je v zvezi z naskičnim procesom razžalil osješkega odvetnika dr. Milivoja Popovića, na denarno kazen v znesku 1.200 Din.

Spor v zagrebški

sekciji JUU

Sarajevo, 23. avgusta č. Ker ni došlo do sporazuma med večino in opozicijo v upravi zagrebške sekcije JUU, je odstopila celotna uprava ter bo ob koncu septembra sklicana izredna skupščina sekcije v Zagrebu, na kateri bo izvoljena nova uprava.

Iz prometne službe

Beograd, 23. avg. AA. Premeščena sta h gener. ravnateljstvu drž. železnice za višjega tajnika splošnega oddelka Zivan Mitrović, svetnik pri splošnem oddelku ravnateljstva državnih železnice v Ljubljani, in za višjega svetnika h gradbenemu oddelku Branko Dreksler, višji svetnik pri splošnem oddelku ravnateljstva državnih železnice v Ljubljani.

Naši kraji in ljudje

Odhodnica konzula inž. Ševčika

Ljubljana, 24. avgusta.

V četrtek zvečer je priredila ljubljanska Jugoslov.-češkoslovaška liga v veliki dvorani Kazine večerjo v počastitev odhajajočega češkoslovaškega konzula g. inž. Ševčika in gospe. Odhodnica je imela tudi na zunanji demokraciji, zato pa tembolj presrečno značaj. Nepriznanih velikih udeležiteljev — navzočih je bilo nad 140 oseb — je ponovno mogoče izpričala izredno popularnost g. konzula inž. Ševčika.

Zastopane so bile vse plasti ljubljanske družbe: od bana, generala-divizionarja in predstavitelja mestne občine se je vrstila tja do zasebnih častilcev odhajajočega konzula dolga skupina zastopnikov vodilnih oblasti, gospodarskih in strokovnih korporacij, prostovoljnih društev i. t. d. Stevilni poslanci sokolskih in ženskih društev, častniki, gledališki ljudje in novinarji — vsi so prihiteli, da izkažejo še enkrat svoje simpatije priljubljenemu predstavniku češkoslovaške republike. Odbor Jugoslov.-češkoslovaške lige je bil navzoč skoraj korporativno.

V okrašenih dvorani je bila servirana okusna večerja, ki jo je pripravila restavracija »Zvezda«. Vrsto napitnic je otvoril predsednik J. lige g. dr. Egon Starč, ki je predstavljala domačina. Z vznesenimi besedami je poveljeval za slavo odhajajočega konzula in njegovo poslanstvo v beli Ljubljani: poslanstvo v duhu starega vzajemnostnega idola. Viharno ploskanje je potrjevalo govornikove besede. Nato je posebna delegacija J. lige izročila gospej in gosposi inž. Ševčiku darilo lige: veliko klemenčičevo sliko z gorenskimi planinskimi motivom in nežnim cvetličnim motivom M. Pintarjeve, okrašen z živimi nageljni in rožmarinom.

Za to presrečno obdaritvijo so se vrstile nadaljnje napitnice: vse ubrane v osebno priznanje g. konzulu in njegovi gospej, vse prežete z globoko vero v nezlomljivo zvestobo Jugoslovenov in Čehoslovakov. Govorili so gg.: dvorna dama Fr. Tavčarjeva za ženska društva, podžupan prof. Jarc za mestno občino, univ. prof. dr. Král, predsednik Jugoslov.-bolgarske lige ravnatelj Rastko Pustoslavšek, podpredsednik Zbornice za TOI Josip Reber, starosta dr. Pipenbacher, univ. prof. dr. Bubnov, za rusko kolonijo, predsednik JS Josip Pogačnik, arh. Čostaperarija za ljubljanski klub, v imenu zdravnikov primarij dr. Hebein in zobozdravnik dr. Kallay, predsednik Hubadove pevске župe dr. Svigelj, tajnik ZKD dr. Boris Puc in slednjič predsednik SLD dr. Lovrenčič.

Vsem se je zahvalil s slovenskim, češkim in ruskim govorom slavljence g. inž. Ševčik, skromno poudarjajoč, da je vršil samo svoje dolžnosti. Njegov poslovilni govor je vseboval odločno priznanje k ideji češkoslovaško-jugoslovenske vzajemnosti, obenem pa zagotovila, da ostane v vrstah njenih sodelavcev tudi v bodoče. V preprostim, jasnih besedah poslavljajočega se prijatelja našega naroda je bila čustvena toplota združena z močnim zaupanjem v bodočnost. Izbrano občinstvo mu je še enkrat priredilo iskrene ovacije.

Sodelovanje Slovenskega vokalnega kvinteta se je lepo prilegalo značaju večera.

V dvorani je vladalo ozračje prijateljstva in zaupanja. Poslovilni večer češkoslovaškega konzula je bil eden najlepših družabnih dogodkov zadnjega časa in se je zaključil v vzorni ubranosti.

V dijaški delavski četi

Letos je 100 študentov urejalo veliki kanal pri Terezinem polju in gradilo šolo v Adi

Lansko leto je osnoval univ. prof. dr. Laza Popović iz Zagreba »Studentsko radno četec«. Za zgled si je vzel Nemčijo, kjer je mladina organizirana med počitnicami v delavskih taborih.

V čem obstoja namen tega nacionalno usmerjenega društva? Glavni smoter je, da študirajoča mladina sama veže vezi med narodom in inteligenco. Na drugi strani pa študirajoča mladina tudi s telesnim delom podpira državo, ko s svojimi žulji gradi šole in s svojim znojem spaja kamene za trdnjše temelje nacionalne vzgoje. Kakor že ime samo pove, zbira delavna četa pod svoje okrilje dijakle - delavce, ki si v počitniških delavskih taborih krepe mišice, obenem pa vzgajajo z delom za narod svojo nacionalnega duha Program Studentske radne čete je: dijaški grade obče koristne zgradbe, čistijo v močvirnatih krajih kanale, kopljejo v krajih, kjer ni zdrave pitne vode, študente in opravljajo slična koristna dela.

Že lani je bil storjen uspešen začetek. V selu Terezinem polju, 18 km od Virovitice v savski banovini, je bilo osnovano taborišče, kjer je prebivalo kakšnih 40 študentov. Ti so bili zaposleni za graditvijo Sokolskega doma v selu Djelki. Po dvome-sečnem delu je bil pod streho in je vsemu virovitiškemu sreću v okras in ponos, obenem pa dokaz, kaj zmore idealizem na predne omladine. Poleg te skupine je obstojala še ena, manjša ki je gradila pot na grob pesniku Branku Radičeviću v Fruški gori. Tudi delo te skupine je bilo ovetočano z lepim uspehom in tako je bila uprava »Studentske radne čete« opogumljena k še resnejšemu in vztrajnejšemu delu v letošnjem letu.

Res uspeh je bil viden. Letos so se začeli na poziv uprave prijavljati dijaki z vseh naših univerz in srednjih šol za delavsko kolonijo, 3. julija, ko je bil zadnji rok za prihod na kraj dela (spet v Terezino polje),

nas je bilo zbranih okoli 100. Tabor je bil kmalu urejen in čez 4 dni smo začeli delo pri čiščenju kanala, ki so ga izkopali med svetovno vojno ruski vojni ujetniki. Je globok 4 do 4½ m. odzgoraj je širok 7, od spodaj pa 3 m. Dolg je 22 km in se izliva vodo pa deževju v Dravo. Delo je bilo v začetku precej naporno, ker nismo delali po nikakem načrtu. Kmalu smo si pa izbrali nekaj sistem in nam je šlo delo hitreje izpod rok in še več smo ga opravili. Poglobiti smo morali kanal za 50 do 60 cm.

Cez tri tedne smo pričeli graditi šolo v Adi, selu, ki leži 3 km od našega tabora. Tudi to je spadalo k našemu programu, a dela nismo počeli prej, ker ni bilo materiala za gradnjo na licu mesta. Opravili smo vsa dela razen zidanja. Za to delo so bili najeti zidarji, mi smo jim le pomagali. Hitro napreduje delo pri zgradbi in tako bo mesec dni po početku dela na njej že pod streho, jeseni se bo pa lahko v njej že vršil pouk.

Organizacija čete je bila letos naslednja: vodila nas je ožja uprava z absolutomom prava Brankom Lazičem na čelu. Razdeljeni smo bili na dve četi, katerima sta načelovali starejšini četi, ki ju je izbrala ožja uprava. Vsaka četa je štela po 4 desetine, katere so vodili desetarji. Četovodje in desetarji so tvorili širšo upravo.

Delala je vsaka četa samo pol dneva, ena dopoldne, druga popoldne. Drugi dan je bilo spet obratno. Ko smo pa pričeli delo na šoli, smo delali po naslednjem razporedu: dopoldne je delala na kanalu ena četa, popoldne druga pa na šoli, popoldne je pa delala druga polovica druge istotako na šoli. Na šoli smo namreč delali ves dan, na kanalu pa samo dopoldne. Mi srednješolci smo se morali žal predčasno vrniti domov s teh lepih počitnic, ker se pač v kratkem spet prične pouk. Visokošolci pa gredo še naprej v Nevesinje, kjer bodo gradili cesto, pozneje pa za dva tedna v Dubrovnik na oddih. Srednješolci.

Na kongresu esperantistov

Prireditve na čast zastopnikom vseh narodov

Rim, 20. avgusta.

Od 3. do 17. avgusta, smo letos zborovali esperantisti z vsega sveta. Ne mislite pa da smo imeli ves čas seje ali, da smo poslušali predavanja. Nasprotno. Sestal se je kongres in bilo je obenem organizirano polovanje po Italiji in celo v Afriko. Vse se je izvršilo lepo in brez vseh nezdov. vsa organizacija je bila v rokah esperantistov samih. To pot se je sijajno izkazal esperantizem v praksi. Bilo je navzočih 1700 udeležencev iz 35 dežel. Kakšen kaos! ... Nasprotno, — kakšne harmonije in sporazum! Nazadnje že človek sploh ni mogel ločiti pripadnike enega naroda od drugega, le Japonci si takoj spoznali.

Ta mirovna armada se je zbirala v različnih mestih severne Italije in se nato podala v skupno zbirališče v Firence. Tu je bilo že vse pripravljeno za prva zborovanja. Tu se je otvorila letna esperantska univerza s predavanjem o Danteju. S posebnimi avtomobili so si kongresisti ogledali to znamenito mesto in obiskali Dantejev grob. Pripravljen je bil tudi tradicionalni »spoznavni večer«.

Glavno kongresno mesto pa je bil Rim. V prostorih koncertne palače »Augustea« je bil svečano otvorjen kongres dne 5. avg. otvoril ga je v imenu kralja. Mussolinija in vlade zastopnik vlade g. Tumedei, podtajnik pravosodnega ministrstva, kongres so pozdravile razne tuje vlade in zastopništva institucij ter mednarodnih organizacij. Govorili so zastopniki vseh esperantskih zvez, vendar pa je bila slavnostna ceremonija kmalu končana. Za to svečanost je dala vlada na razpolago godbo, ki je igrala vudi ob slavnostnem sprejemu pri guvernerju mesta Rima. Italijanske oblasti so pokazale res zanimanje za stvar in so nudile esperantistom vse ugodnosti.

V posebnih avtomobilih so si udeleženci kongresa ogledali znamenitosti večnega mesta. Na ogromnem prostoru »Forum Romanum« so se skupno fotografirali. Izredno zanimiv in pester večer je bil v Lidu pri Rimu, kjer se je vršil tradicionalni ples v narodnih nošah. Žal smo pogrešali tu slikovitih narodnih noš, bile pa so zastopane češke, poljske, madžarske, estonske, francoske, španske in druge. Na morju so pripravili na čast esperantistom slavnostno razsvetljavo kar je dalo poseben čar temu večeru.

Kulturne prireditve, tako igra »Kurioza« okazuje v »Literarni večer« so se vršile v gledališču »Barberini«. Obkraj je bilo do zadnjega kotička zasedeno, oba večera sta prav dobro uspešna. Tu je bil tudi film o Avstriji v svrhu propagande za drugoletni kongres.

Voditelji so izkoristili kongresne dni za seje, sestanke in konference, ostali kongresisti pa so delali izlete v okolico ter si ogledovali posamezne zgodovinske in kulturne posebnosti. Tako je čas le prehitro minil in že se je bilo treba posloviti od Rima. Kongres se je preselil v Napoli.

Tudi tu so bili kongresisti sprejeti ofcijsno od oblasti, tudi tu so se vršila predavanja letne univerze in seje organizacij, vendar pa je bil čas v glavnem določen za izlete. S posebnimi vlakmi so se odpravljali esperantisti v Pompei, na Vezuv in v Sorrento - Amalfi. Drugi dan se je vršil s 3 parniki pod esperantsko zastavo celodnevni izlet na otok Capri. V soboto 10. avgusta je bil kongres zaključen. Istega dne pa se je pričel krožni izlet po Sredozemskem morju na otok Malto in v Tripolis, Francoska ladja »Sinaia« je bila pripravljena za ta izlet. Okrog 800 kongresistov se je vkrcalo na ladjo, ki je povsod plula pod zelenim esperantskim praporom. Celi teden so krožili esperantisti, ogledali si otok Malto, mesto Tripolis na afriški obali, peljali s avtomobili celo v puščavo, ustavili se v Palermu in se slednjič izkrcali v Genovi 17. t. m.

Ves čas je na ladji vladalo izborno razpoloženje. Vsi so govorili le esperanto in se razumeli. Vladalo je prijateljsko razmerje med vsemi udeleženci, vsi so se čutili kakor ena sama družina. Zvečer si čul razne melodije, razlegala se je melanholična nordijska pesem, pa tudi poskočne so bi-

le vmes. Kar težko se je bilo ločiti od tega 7-dnevnega pomorskega doma.

Tudi Genova je uradno sprejela esperantiste v štiri mestni hiši. Po sprejemu so si gostje ogledali znamenite galerije slik, videli so tudi originalne Goldonijske golse. Esperantsko društvo v Genovi, eno najstarejših v Italiji, je preskrbelo kongresistom brezplačen ogled muzejev in drugih zgodovinskih znamenitosti. Iz Genove se je vršilo

tudi več prostovoljnih izletov v okolico, tako bogato naravnih lepota.

Vsaokletni mednarodni esperantski kongres je esperantski parlament, letošnji pa je postal poleg tega tudi turistična prireditve velikega formata. Esperantski jezik se je izkazal kot eno najpraktičnejših sredstev za velike turistične podvige. Pokazalo se je tudi, da je esperanto zlasti potreben malim narodom, ako hočejo biti erakopravni

Izlet lažnega škofijskega upravnika

Predrzna potegavščina neznanega mladega sleparja

Ljubljana, 23. avgusta

Gospodarska kriza in brezposelnost sta pripeljali v deželo množico raznih prilicnostnih srečalcev, pohajčev in fičfirčev, ki pogostokrat nimajo drugega dela, kakor da si izmišljajo razne, zanje sicer zabavne in donosne potegavščine in pustolovščine, ki pa ne morejo končati nikjer drugje kakor v kriminalu. Eden takšnih ljudi si je dovolil precej brezdušno in neokusno šalo z nekim taksišoferjem iz Ljubljane.

V znanem stolpu na voglu kavarne Emone, kjer imajo avtoizvozniki svoj telefon, je lepega dne zapel zvonec, ki pomeni po navadi napoved kakšnega naročila. Šofer, ki je bil najbolj pri roki, je skočil v telefonsko govornico in z drugega konca se mu je predstavil neznan človek kot inženjer ta in ta, ekonom veleposestev sarajevskega nadškofa dr. Šariča. Dejal je, da je na obisku v škofjavih zavodih v št. Vidu, da pa bi se rad nemudoma odpravil na obisk k nadškofu dr. Šariču, ki preživlja počitnice v Bohinju. Čisto resno se je šoferjem domnil, da se račun ter naročil, naj avto brez odlašanja prihi v št. Vid šofer, ki je bil vesel tako legega naročila, je v resnici takoj odšel do šentviške gimnazije, kjer ga je v parku že pričakrval

neznan mlad gospod v napol dostojni temnostni obleki, pumparicah, nizkih čevljih, gologlav in s sivim plaščem čez roko. Sedel je v avto in odhitela sta proti Gorenjski. Ko je šofer spotoma izmenjal s svojim potnikom nekaj besed, se mu je začel tujec zdeti sumljiv, in še preden sta privzila do Bleda, je zahteval plačilo. Neznavec pa mu je odvrnil, da se bosta na Bledu ustavila za trenutek v Parkhotelu, kjer ložira, in da mu bo tam poravnal ves račun. Ko sta se ustavila pred hotelom, je neznavec v resnici vstopil, a šofer ga je dolgo čakal zaman. Neznani slepar je na zadnjih vratih spet stopil na cesto in izginil. Namesto denarja sta ostala v avtomobilu za njim samo palica in plašč, ki ju ni mogel vzeti s seboj, da ne bi vzbudil še večjega suma.

Šofer je nesramno potegavščino seveda takoj sporočil blejski orožniški postaji. Orožniki so začeli poizvedovati za vagabundom, a so izvedeli samo, da je hotel lopov takoj nato oslepariti tudi tamošnje ga župnika, od katerega je skušal izmamiti nekaj denarja, da bi mu bilo za prvo silo. Kakor so orožniki dognali, je imel neznavec s seboj člansko legitimacijo savinske podružnice SPD v Celju, ki se glasi na ime Hubert Lileg, rojen 16. marca 1903. v Mariboru.

Tragična smrt dveh roditeljev

Umrla je za opeklinami — Utonil je v plitvem

Ljubljana, 22. avgusta.

Pred dnevi smo poročali o težki nesreči, ki je doletela 25-letno delavko tovarne »Saturnus« Marijo Miklošičevo na Brdu pri Viču. Miklošičeva, ki je bila poročena in mati dveh majhnih otrok, je doma kuhala kosilo, in ker ni hotelo goreti, je priličila špirita na drva. Plamen pa je v hipu zajel steklenico, da jo je razneslo in je bila nesrečna delavka takoj v plamenih. Vso opečeno so reševalci prepeljali na kirurški oddelek. Zdravniki so se sicer z vso vne mo zavzeli zanjo, a vsaka pomoč je bila zaman. Danes zjutraj je po hudem trpljenju podlegla poškodbam. Pogreb nesrečne mlade žene, ki so jo vsi ljubili in cenili kot prihodno delavko ter dobro

mater in gospodinj, bo v petek ob 15.30 izpred bolniške mrtvašnice.

Celje, 23. avgusta.

V potoku Ložnici v Pristavi pri Škofji vasi so našli truplo 58-letnega posestnika Antona Rezarja z Ljubee pri Celju, ki so ga pogrešali že od nedelje. Rezar je šel v nedeljo zjutraj v svoj vinograd v Malih Dolih pri Frankolovem. Okrog 15. ure je krenil iz vinograda, spotoma pa se je še nekeje ustavil. Ko se je v mraku odpravil domov, je blizu doma padel z brega Ložnice v potok. Pri padcu na kamenje se je pobil po glavi in obležal nezavesten z obrazom v plitvi vodi, ki ga je nato zalila in zadušila. Pokojnik zapuša vdovo in 5 otrok.

Defilé vlomilcev pred sodniki

Mali senat je včeraj sodil celo vrsto tatov

Ljubljana, 23. avgusta

Pred malim senatom je bilo danes več malih in velikih grešnikov, tatov in vlomilcev. Trije obtoženci so prejeli večjo nagrado za vlome.

Pestotnik Anton, 29-letni delavec iz kamniške okolice, je nevaren tat in drzen tiho-tapec. Njegov dober kompanjon pa je 21-letni France Rogelj, samski hlapec brez stalnega bivališča. Pestotnik je vlomil 18. maja na Vrhopolj v gostilno Nandeta Novaka in si prilastil 1065 Din gotovine, in 3 hranišne knjižice. Skril se je bil v gostili. Ko so domači legli k počitku, pa je prišel s svojim poslom. Pozneje ni mogel najti pravega izhoda na prosto in so ga domači zalotili. Pustili so ga sicer, da je odšel, drugi dan pa so uvideli veliko tatvino. Orožniki so ga čez nekaj dni prijeli, ker je pri Novaku pod posteljo pustil delavsko knjižico. Pestotnik je ukradel v kamniški okolici tudi 5 koles v vrednosti okoli 4500 Din. France Rogelj je ukradel moško kolo, vredno 1000 Din, drugače pa je skrilval za Pestotnika nakradena kolesa. Pestotnik je pred malim senatom priznal tatvine, dejal pa je na vprašanje, kako se je preživljal, tako: »Barantal sem s saharinom, češpljami in drugim sadjem. Pri saharinu sem imel 3 krat smolo in sem bil čisto uničen. Imel sem pošteno barantijo s kolesi!«

Sodba: Anton Pestotnik na 1 leto in 8 mesecev strogega zapora ter v izgubo častnih državljanskih pravic za 3 leta, France Rogelj pa na 5 mesecev strogega zapora in 120 Din denarne kazni. Oba sta kazen sprejela.

Anton Trpin, 25-letni samski mesarski pomočnik je letos v aprilu in maju izvršil na Gorenjskem okoli Kranja 6 tatvin. Kradel je vse, kar mu je prišlo pod roko. Razne posestnike je z vlemi oškodoval za približno 5000 Din na blagu. Ko ga je hotel orožnik v Kranju aretirati, mu je grozil s samokresom. Obsojen je na 1 leto in 6 mesecev robije zaradi vlovov in nevarne grožnje. Trpin je v mladosti zvižal slabo vzgojo in je ves izgubljen.

Mlada kmečka fantja Jakob I. in Jakob II. sta 19. julija ponoči v pijanski objestnosti ukradla 20 Din vredno kokoši pri posestniku Lojzetu Boršku v št. Lambertu pri Zagorju. Ker je bila kokoš ukradena iz zaklenjenega hleva, se je tatvina kvalificirala kot nočni vlom, zato sta prišla oba pred mali senat. Jakob I. je povedal, kako je splazil v hlev, nakar sta s pajdašem v gozdu pekla kokoši, ki jima je izredno dišala. Zato pa je tudi pokora ostra: obsojen je Jakob I. na 3 mesece, Jakob II. pa za samo sodelovanje pri obranjanju kokoši na 1 mesec zapora, pogojno za 1 leto.

PRI ZAPRTJU IN MOTNJAH V PREBAVI

vzeti zjutraj na prazen želodec čašo

Franz Josefove

prirodno

grenčice

Registrirano od ministrstva za soc. politiko in nar. zdravje S. br. 15.485 od 20. V. 1935.

Plemenitaška klofuta

Zgodovinska črtica iz leta 1600

Med mestom Kamnikom in gosposi pl. Lambergi je bilo dolga leta tako sovražno razmerje, da je pogosto prišlo do krvavega obračunavanja. In je morala vmes poseči deželna gosposka: dovolj dokaza, da so bili kamniški meščani kaj čvrsti in pogumni. Kot prvi povod zdražb navaja Valvasor požar leta 1511, ki je izbruhnil v nekem Lambergovem milinu in upelpeil velik del mesta. Zaradi tega je bila gosposi pl. Lambergu, ki je bil deželno knežji upravitelj kamniške graščine, odvzeta mestna in sodna oblast, česar ni mogel nikdar preboleti. Drugi povod razdora je bila zgradba graščine v Zaprčah leta 1559, od Jurija pl. Lamberga. Kamniški meščani bi zidavo radi preprečili, uprli so se prevozu stavbenega lesa skozi mesto z orožjem v roki, pa to jim ni uspelo.

Nikakšno prijazno razmerje torej ni bilo, ki je vladalo med Kamnikom in njegovim najbližjim sosedom gosposi pl. Lambergom. Lepega sončnega dne v juniju 1670 proti večeru je jahal takratni graščak v Zaprčah skozi mesto. Navadno so ga spremljali vedno po dva, trije hlapci, kadar je moral skozi vrata nenaklonjenega mesta. Tokrat pa je jahal rajši sam, zakaj, hotel se je pogovoriti z mestnim sodnikom, in mu je bilo spremstvo odveč.

Ko je prijahal do hiše mestnega sodnika, je dobil na pragu njegovo hčer v živahnem

razgovoru z mladim človekom. Na prvi pogled je lahko vsakdo presodil, da so med obema več kakor prijazni odnosi. Bilo pa je proti vsaki navadi takratne dobe, da bi se dekleta in tak način sestajala s svojimi oboževalci, in to kar javno pred očmi vseh mimogredočih. Mestni sodnik je bil ponosen in prevzetan, naklonjenost svojega otroka do vrlega sina preprostega meščana mu ni bila všeč in je skušal kolikor mogoče preprečiti, da bi se zaljubljenca sestajala. Toda ljubizen je zvita in iznajdljiva. Kadarkoli je prihajala Urška iz cerkve, jo je srečal Vinko pri vratih in ji s pozdravom izpregovoril tudi nekaj ljubeznivih besed. Danes je trajal razgovor nekoliko dalje časa, in oba sta se močno prestrašila, ko se je gosposi pl. Lamberg ustavil pred njima. Urška, vsa rdeča, je hotela oditi, toda gosposi pl. Lamberg ji je zaklical, naj ostane in jo je vprašal, kje je gosposi mestni sodnik, njen oče.

Deklica je odgovorila, da je njen oče v svoji sobi. Graščak je vrzel Vinku vajeti in mu naročil, naj mu podri konja, sam pa je odšel v hišo. Vinko, ki mu je postajalo pred vrati dolgočasno, in je zaman upal, da se bo sramežljiva hčerka mestnega sodnika vrnila, je končno izprejaval vranca gosposi pl. Lamberga po cesti gor in dol ter obstal pri tovariših, ki j'h je srečal, precej daleč od hiše mestnega sodnika.

Tako so se pogovarjali že najmanj pol ure, ko so se zaslišali glasni in jezni glasovi ter je gosposi pl. Lamberg žarečega lica stopil iz hiše mestnega sodnika. Tik za petami mu

je sledil mestni sodnik, razoglav in v domaći obleki, brez vsakega sledu svojega dostojanstva. Njegov obraz je bil še bolj rdeč kakor oni gosposi pl. Lamberga. Vpil je glasno, da se je daleč naokoli razlegalo: »Tako mi Vi ne boste ušli! Pokazal Vam bom, ali smete brez kazni žaliti prvo osebo v Kamniku! Teci! Hitro! Zaprite mestna vrata! Skličite meščane!« Tako je pozival ljudje, ki so vreli od vseh strani skupaj.

Gosposi pl. Lamberg pa se je urnih korakov bližal onemu mestu, kjer je Vinko držal njegovega vranca. Za njim je tekel razoglav mestni sodnik. Že pri prvi zgradbi za vajeti, ko je mestni sodnik zaklical: »Zdrite ga! Ne pustite ga iz mesta!« Tadej je položil Vinko svojo težko roko na rame pl. Lamberga in na kratko dejal: »Ne boste kar tako odhajali! Moramo najprej slišati, kaj hoče gosposi mestni sodnik!«

Nastop je zbudil splošno pozornost, in ni trajalo dolgo, da se je zbrala na trgu velika množica ljudi. Med njimi so bile čvrste in junaške postave bojevitihih kamniških meščanov, ki seveda niso plemenitega gosposi nič kaj prijazno gledali. Ta je še poskusil da bi se s silo polastil svojega konja, a je moral kmalu kloniti mladeniški moči krepkega Vinka. Zdalej se je pričel zelo živahen prizor. Ljudje so kar tekmovali med seboj v posmehljivih salih in izživljajočih opazkah. Med tem so se pojavili tudi nekateri mestni svetovalci in kmalu je bil znan vzrok mučnega nastopa: Gosposi pl. Lamberg je gosposi mestnemu sodniku deželoknežje-

ga mesta Kamnika na njegovo, nekoliko nepristojno besedo prisolil klofuto.

Ko so meščani zvedeli za ta dogodek, so bili zelo razburjeni. njihova jeza in užaljenost se je obrnila proti oblastnemu graščaku. Njihov protok je bil kratak: plemenitemu gosposi so odvzeli meč, njega pa zaprli v mestno hišo.

Star pregovor zaveza one, ki pridejo šele po dolgem razpravljanju k pameti. V srednjem veku je bil pregovor: Kadar prihajajo mestni očetje iz mestne zbornice, so bolj pametni kakor tedaj, ko hodijo noter. Toda pri kamniških mestnih očetih pregovora, vsaj v tem pogledu, nikakor ne moremo uporabiti. Vsak dan so prihajali v Lambergovi zadevi v mestno hišo, vendar niso prišli nikoli do zaključka, kaj hočejo z njim storiti. Čast deželoknežjeva mesta Kamnika je bila v osebi mestnega sodnika kruto razžaljena: to je zahtevalo na vsak način kazen, o tem ni bilo nikakega dvoma. Kakšna pa naj bi bila kazen? Obesiti ga? — Za klofuto ni bilo smrtnih kazni. Kaznovati ga z denarno globo? — Te ne bi plačal. Obdržati ga v zaporu? — To ni bilo baš poceni, zakaj iz posebne milosti mu je bilo dovoljeno, da je smel sprejemati obiskovalce in jih gostiti. Da, da, dobri očetje Kamničani so bili v kaj veliki stiski in so zamišljeni stresali glave.

Vendar so se mestni očetje lažje izveklili iz svoje mučne zadrege, kakor so mislili. Nekega dne je prijahal v spremstvu raz-

nih plemičev gospod Cosimus pl. Hohenwart s Kolovca, ki je imel svoj grad kovi miljo daleč od mesta, da bi obiskal ujetega gosposi pl. Lamberga. Hlapci so stali s svojimi krasno osedlanimi konji na dvorišču mestne hiše, medtem ko pa so plemeniti gospodje sedeli zgoraj pri ujetniku in srkali dobro vinsko kapljo. Konjski hlapci so se pogovarjali in zabavali med seboj ter je bilo za pet gosposi in štiri hlapce obrz z mestno stražo, nobeden pa ni opazil, da danih in osedlanih deset konj.

Gosposi je popivala pozno v noč ter zelo prešerne volje zapustila mestno hišo in mesto, potem ko je bila še izročila straži pri mestnih vratih lepe pozdrave mestnemu sodniku. Bili so že daleč iz mesta, ko so zapazili čuvaja, da je odjezdal z njimi tudi ujetnik. To je bil spet povod za veliko vzburbo, vpitje in jezo. Toda kaj je pomagalo? Ujetnik je ušel, ni ga bilo več nazaj. Nekdo je moral to plačati: to so bili ubogi čuvaji, ki so morali sedeti za svojo nepazljivost osem dni ob vodi in suhem kruhu. Prav za prav pa mestni očetje niso bili nezadovoljni s pogobom, saj so bili na ta način rešeni iz velike zadrege.

Največji dobiček od te dogodivščine je imel Vinko. Zaradi svoje pomoči pri zajetu gosposi pl. Lamberga si je pridobil naklonjenost gosposi mestnega sodnika, očeta svoje izvoljene Urške. Ker pa si je pridobil njeno srce že davno prej, se je zdaj omehtalo tudi strogo očetovo srce in je odpadla sleherni ovira za poroko. R. DI.

Domače vesti

* Nemški list o umetnostnem muzeju kneza - namestnika Pavla. »Berliner Tagblatt« objavlja v svoji četrtkovni številki zanimiv članek Svena Schachta pod naslovom »Moderne Kunst in Beograd«. V katerem podaja pisec nekaj prav lepih vtisov po svojem obisku Muzeja moderne umetnosti kneza Pavla. Sven Schacht se pri tej priliki prav laskevno izraža o dobrem okusu in širokem umetnostnem znanju kneza - regenta, ki ga najlepše očituje že zbirka sama, v kateri je odlično zastopana nemška, angleška francoska, nizozemska, flamska in razume se, jugoslovenska moderna umetnost. Enako simpatično navaja pisec tudi nekaj najzanimivejših imen iz najnovejšega jugoslovenskega slikarstva.

* Spomenik vojnim žrtvam pri Kumenu. Že leta 1922 je bila sročena misel, naj se s primernim spomenikom počasti spomin mrtvih junakov kumanovske bitke. Ustanovljen je bil odbor, ki je zbiral sredstva in to svrhu. Napravljeno so tudi načrti za spomenik, ki bo visok 46 m in postavljen na Zabrnjaku, najvišjem vrhu kumanovskega bojišča. V spodnjem delu spomenika bo kostnica.

* Ruski pisatelj Vladimir Lebedev, ki je bil minister v vladi Kerenskoga, je prišel v Sarajevo iz Tirane, kjer je bil priča albanskih nemirov. Pisatelj Lebedev zbira gradivo za daljšo razpravo o nacionalno revolucionarnem pokretu v Bosni tik pred svetovno vojno. Zaradi tega je obiskal v Bosanskem Grahovu očeta pokojnega Gavrilu Principa, Vladimir Lebedev je bil velik prijatelj pokojnega belgarskega kmečkega voditelja Stambulijskega in je v lepi knjigi opisal njegovo delovanje in njegov tragičen konec.

* Stipendije za otroke finančnih nameščencev. Finančni minister je izdal odlok, da se iz fonda finančne kontrole podeli več stipendij in podpor za obiskovanje šol in izučevanje obrti zakoniti deci aktivni in upokojeni nameščencev finančne kontrole ali njihovim sirotam. Nameščenci finančne kontrole, aktivni ali upokojeni, ki žele dobiti stipendijo ali podporo za svojega otroka, morajo dokazati, da so vesno in zaslužljivo služili in da so po razmerah svoje družine in drugih okoliščinah res vredni, da se jim olajša skrb za vzgojo otroka. Prednost imajo otroci in sirote nameščencev finančne kontrole, ki so umrli zaradi ran ali bolezni, ki so si jih nakopali v službi, dalje otroci in sirote nameščencev finančne kontrole, vpokojeni zaradi nesposobnosti zaradi ran ali bolezni, otroci brez staršev ali takšni otroci brez očeta, katerih mati je izgubila pravico do pokojnine, ker se je prej poročila, itd. Stipendije se bodo podeljevale samo za obiskovanje šol v kraljevini Jugoslaviji.

KAMILA KREMA

očisti kožo mozoljev, lisajev, vnetij itd. in jo ohrani čisto in svežo. V lekarnah, drogerijah, parfumerijah in trgovinah. Glav. zal. za Ljubljano »VENUS« pred počsto.

* Razstava »Naš Jadran«. Kakor je naša javnost že znano, nam bo letošnji kongres Jadranske straže prinesel posebno zanimivost, t. j. prireditev velike razstave »Naš Jadran«. Kakor smo informirani, bo ta razstava zavzemala ¼ prostora Ljubljanske velesjane. Razstaveni odbor je poskrbel, da bo bogastvo in obseg razstave odgovarjal nekdanji jadranski razstavi na Dunaju, če je ne bo še prekosil. Poleg pregleda delovanja Jadranske straže od začetka te organizacije do danes, bo razstaveni odbor pokazal tudi druge zanimivosti in podal jasno sliko, tako na polju pomorstva kakor tudi na vseh drugih poljih, ki so v zvezi z našim Jadranom. Naša vojna mornarica se je odzvala povabilu Jadranske straže v Ljubljani ter je gospod vojni minister odredil, da sodeluje na tej razstavi in da pokaže sad svojega dela za obrambo Jadrana. Posebna atrakcija bo razstava živih morskih rib in drugih morskih bitij v velikih akvarijih, ki bodo potrebovali okrog 40.000 litrov morske vode. Jadranska razstava bo izpopolnjena še z umetniškimi oddelki pod naslovom »Naše morje«. Že sedaj vlada za to razstavo veliko zanimanje in lahko računamo z rekordnim obiskom iz tu in iz inozemstva. Polovična voznina na železnicah, parkirnih in avtomobilnih je dovoljena. Razstava pa bo od 5. do 16. septembra.

* Smrt zaslužnega propagatorja kmetijskega pokreta. V Starem Slatiniku blizu Slavonске Broda je umrl v starosti 80 let bivši narodni poslanec Radičeve stranke Ilija Martinović, ki je bil po vsej Slavoniji znan pod imenom »Čiča Ilija« in cenjen kot eden najzaslužnejših propagatorjev kmečkega pokreta. Čiča Ilija je bil tudi poštvovalen nacionalist in je v svoji mladosti junaka in poštvovalno podpiral četnike Petra Mrkonjićeviča, blagopokojnega kralja Petra. Svoboda in izobrazba narod je bil njegov življenjski ideal. Martinović je bil vnet sodnik pokojnega Ante Radića in uspešno je sodeloval pri ustanovitvi kmečkega pokreta in raznih združenj. Sodeloval je tudi s pokojnim Stjepanom Radićem in je bil že leta 1907 njegov kandidat v našimskem srezu proti madžarom grofu Pejačeviću. V parlamentu v Budimpešti je bil Martinović odločen zastopnik svojih rojakov v nacionalnem in etnografskem pogledu. Član naše Narodne skupščine je postal leta 1923, ko si je pridobil mandat v okraju Požega. Prijubljena je in zaslužnega narodnega delavca so pokopali ob velikanski učežbi ljudstva iz vsega okraja.

* Novo vodstvo ljubljanskega radia. Kakor poroča »Slovenec« so imenovani za članke komisariata, ki vodi in upravlja radijsko oddajo postajo v Ljubljani, gg. profesor France Koblar, urednik pošne direkcije inž. Rafael Eržen in Miloš Stare. Koncipient pri advokatu dr. Mihi Kreku. Razrešeni so dosedanjí člani komisariata gg. pošni direktor dr. Tavzes, inž. Štebi in pisatelj Ribičič.

* Izlet angleških turistov s »Kraljico Marijo«. V četrtek je prišel iz Benetk v Split parnik »Kraljica Marija«, na katerem je okrog 250 angleških turistov, ki bodo potovali ob naši in grški obali do Pireja. Ta izlet je organiziralo društvo »Traveler. Klub« v Londonu, ki vsako leto prireja taka potovanja s »Kraljico Marijo«. Izlet bo trajal do 2. septembra.

* Zveza lekarniških sodrnikov bo imela v nedeljo 8. septembra v Beogradu v Znanstvenem domu svoj 13. redni kongres. Otvoritev kongresa bo ob 9. dopoldne. Udeležencem je prometno ministrstvo odobrilo polovično vožnjo za čas od 4. do 12. septembra. Na vstopni postaji naj kupijo celo vozovnico in železniško legitimacijo K 13, katero naj dajo na kongresu potrditi.

* Himen. Poročila sta se v ponedeljek 19. t. m. v Kostanjevi g. Šlebinger Ciril, profesor v Mariboru, in gđ. Jožica Erčigol, učit. abiturientka. Čestitamo!

* V odgovor na vprašanje posestnikov novih hiš o šolskih takсах obvešča Društvo posestnikov novih hiš svoje člane, da je odbor že pred nekaj dnevi storil potrebne korake ter vložil pritožbo na pristojnem mestu. O uspehu akcije bodo člani v časopisih pravčasno obveščeni.

* Zaprake na dunavskem pristanišču v Zemunu. Promet ladij na zemunskem dunavskem pristanišču ima nade ovire, ker so sredi reke dolgi in široki pesčeni otoki in ker reka menjava pri Zemunu svojo strugo ter odnaša zemljo. Nekateri kanali med Zemunom, Borcem in Ovcu so že popolnoma zasuti z zemljo in peskom. Promet ovira tudi to, ker že več dni dvigajo iz reke dve ladji, ki sta se, natovorjeni z lesom in cementom, potopili letos po zimi. Ko bo to delo končano bo treba takoj izvesti temeljito čiščenje zasutih kanalov, da bodo tam lahko plule manjše ladje in čolni v razbremenitev prometa v pristanišču.

* Trasiranje proge Skopje-Tetovo. Vprašanje železniške zveze Skoplja z Ohridom se uspešno rešuje. Okrog 20 inženjerjev in geodetov je na delu pri trasiranju proge od Skoplja do Tetova v dolini Vardarja.

* Ostanke japonskih naselbin v Liki. Velika ekspedicija tujih in domačih arheologov, ki se bo vršila od 3. do 13. septembra, se bo zanimala tudi za arheološka najdišča Siska in raznih krajev Like, ki dokazujejo, da so imeli v Liki Japodi močne naselbine, ki so se krepko upirale rimskemu navelu. Japodi so bili ilirsko pleme, ki se je pozneje pomešalo s Kelti. Torišče najhujših bojev med Japodi in Rimljani je bilo med današnjim Senjem in Otočcem. Iz starodavne japonske dobe je najdenih v teh krajih precej ostankov, druga najdišča pa izvirajo iz poznejših časov, ko so imeli Japodi v Dalmaciji in Liki pod rimsko upravo nekako avtonomijo. Pri odkrivanju najdišč je imel velike uspehe v 80 letih prejšnjega stoletja znanstvenik Sime Ljubić, ki je odkril veliko japonsko grobnico v Prozoru pri Otočcu.

* Prva slovenska privatna enoletna trgovska šola, znani »Christofor učni zavod«, Ljubljana, Domobranca cesta 15, vpišuje dnevno. Odlične učne moči, naj. boljši uspehi. Največji obsek, celo inozemski dijaki. Edina tovrstna šola v lastnem, najmodernejšem posloju. Temeljita izobrazba trgovskih in pisarniških predmetov. Skrb za službe. Razni tečaji. Zahtevajte brezplačna pojasnila, nove slikane prospekte.

* »Voda« v Rušah. Ker je šla 15. t. m. »Voda« radi vode po vodi se leta vprizori v nedeljo 25. t. m. ob 15. na letnem gledališču Sokola v Rušah. Igra je polna iz vrstnega humorja ter pripravljena tako, da bodo ljubitelji ruskega gledališča prišli brez dvoma na svoj račun. V igri soe vse ruski ansambel ter številna statistika. Izgledala se je tudi nova scenarija. Rušani upajo, da bodo zopet prihiteli obiskovalci kot prejšnja leta ta dan v Ruše, kjer jih z veseljem pričakujejo.

* Za izlet planincev v Dubrovnik na kongres Zveze planinskih društev ter s tem zvezanimi izleti sprejema pisar SPD v Ljubljani. Aleksandrova cesta 4, prijave najdalje do ponedeljka 26. t. m. Na drž. železnicah je odobren 75% popust za skup. pine 10 oseb in 50% popust za posameznike. Udeležence se lahko vrača po drugi prošni in ni vezan na povratek po isti poti. Podrobne informacije daje pisarna SPD v Ljubljani ter vse podružnice SPD.

* Tragična usoda izseljencev. V zemunsko pristanišče je priplul velik šlep s nenavadnim tovorom. Na njem je 12 jugoslovenskih rodbin s 33 družinskimi člani. To so delavci, ki so dolga leta živeli v Rumuniji in se sedaj vračajo domov brez vseh sredstev. Reveži so večinoma rodom iz Dalmacije. Službovali so pri dunavski komisiji, kjer so zaslužili v boljših časih do 65 Din na dan. Zaradi krize je tudi komisija reducirala svoje osebje in so bili odpušteni mnogi pristaniški delavci in drugi težaki. Revni povratniki ne vedo, kam bi se obrnili in prosili so pristaniško oblast, da bi smeli nekaj dni prebiti kar na šlepu, s katerim so se pripeljali.

* Enoletni trgovski tečaj v Ljubljani. Kongresni trg 2-II. (Trgovski učni zavod) je dosegel v preteklih letih najboljše uspehe. Zavod razpolaga z najmodernejšim programom, ki ga izvajajo samo prvost. ne učne moči. — Istotam se vrše razni večerni, jezikovni, strojeopisni, stenografski in drugi specialni tečaji. Zavod daje ustno ali pismeno vsa pojasnila brezplačno. — Priporočamo!

Zvočni kino Ideal

Danes ob 4. 7 in 9¼ uri

slajna filmska drama

„V sren te nosim“

Vetopnina: Din 4.50, 6.50 in 10.—

* Sokolska četa Dol pri Ljubljani priredi v nedeljo 25. t. m. svoj prvi letni javni nastop na vrtu poleg Kmetijskega doma v Berčevim. Ob pol 15. bo sprejeto po vasi z godbo Sokola L. Tabor, nato ob pol 16. javna telovadba, pri kateri nastopijo vsi telovadni oddelki e prostimi vajami in a orodju. Po telovadbi narodna veselica. Ker je to prvi nastop mlade in delavne sokolske čete, vabimo sokolsko članstvo in občinstvo k obilnemu posetu. Avtobus. ne zveze ugodne. Na svidenje v nedeljo v Dolu.

* Kdo je bil okrađen v kamniški okolici? Pred nekaj dnevi so polhovgrajski orožniki aretirali 29-letnega brezposelnega delavca, italijanskega državljana Lojzeta Vončina, ki so ga bili zasledovali zaradi vloma pri posestniku Janezu Kreku na Brezovici pri Medvodah. Pri Vončini, ki so ga medtem s par njegovimi pajdasi že izročili sodnim zaporom v Ljubljani, so med drugim našli tudi nekaj razne obleke, ki jo je bil nakradel na svojih pohodih. Tako je nekeje v kamniški okolici odnesel lep rjav ženski sviter, modri moški sviter in moške čevlje stare ameriške oblike. Orožniki se zdaj zanimajo za oškodovance.

* Dva vloma v Žitah. Starodavne Žiže so bile pred nekaj dnevi kar dvakrat zaporedje deležne ponoči precej izdatnega vlomilskega obiska. Najprej je neznan lopov vdril v stanovanje šolskega upravitelja v holi in pokradel njemu ter njegovim sinova več razne obleke, obutve, žepno uro, dva usnjata ročna kovčega, nekaj perila in druge drobnarije. Dva dni pozneje je po vsej priliki isti storilec obiskal posestnika Lojzeta Klinca in spet odnesel več razne obleke in perila, tako da vrednost plena obeh noči presega 4.000 Din. Kakor sumijo, je dejanje obklat zagrešil neki bivši zasebni uradnik, ki je svoj čas služil pri konjenici za podnarednika, a je bil odpuščen.

* Redni vpis v dopisno trgovsko šolo v Ljubljani. Kongresni trg 2 II. se vrši od 15. do 25. septembra 1935. Predpis se vrši vsakega meseca avgust. V DTS se lahko vpiše vsakdo. Pri Dopisni trgovski šoli se naučite doma, potem dopisovanja moderne je. zike, kakor: nemščino, francoščino, italijanshino itd. dalje vse trgovske predmete kakor: knjigovodstvo, poslovanje, stenografijo, računstvo itd., vse zadržne predmete, ki so potrebni za vodstvo zadrž. V svoji Dvoletni trgovski šoli pripravlja hkrati svoje učence za privatni izpit na Državni trgovski šoli. — Cene so znatno no. Začetek rednega šolskega leta 1. oktobra.

* »Sodobna gasilska služba«. Tako je naslov lični, zelo poučni in koristen knjigi, ki je pravkar izšla. Spisal jo je bivši po. veljnik ljubljanskih gasilcev Janez Furlan. Knjiga vsebuje vse, kar mora vsak današnji gasilec znati, zato je neobhodno potrebno, da si jo nabavi vsi gasilci. Knjigo sta odobrila ministrstvo za teleeno vzgojo in pa »Vatrogačni savez Jugoslavije« ter jo toplo priporočila vsem gasil. skim četam. Knjiga, ki je bogato ilustrirana in vezana v platno, stane 60 Din. Kdor naroči pet knjig skupaj, tobi eno brezplačno. Naroča se na naslov: Janez Furlan, Ljubljana, Poljaneki nasip 16.

* Zvočni kino Bled predvaja danes v. sobo in jutri v nedeljo ruski vefilom »Bura«. Predigra novi Paramountov ted. nik.

* Obledhe oblike barva v različnih barvah in pilisira tovarna JOS. REICH.

Iz Ljubljane

u— Gamljiv pogreb se je vršil včeraj po. poldne iz mrtvašnice splošne bolnišnice. Na zadnji poti so spremljali Tončka Gnidovca, edinega sinčka ugodne obitelji. Kako je vse pomilovalo pridnega dečka in njegove starše, je pričal velik sprevod ter mnogo šopkov in belega cvetja na mrtvaškem vozu in beli krsti. Sprejaj za križem se je vrstila dolga vrsta pokojnih sošolcev, ki so imeli polne roke cvetja, da so z njim oddali tovaršev preran grob. Vse udeležence pogreba je globoko ganila kruta usoda, ki je uničila mlado življenje.

u— Polovična voznina za šentviško obrt no razstavo. Ko smo poročali o uspehu, ki ga je letos že drugič dosegla razstava izdelkov šentviških mojstrov, zlasti marjarjev, smo mimogrede že nekajkrat spozili tudi to vprašanje znižane voznine, ki bi morala biti po vsej pravici dovoljena udeležencem tako važne gospodarske prireditve. Dasi je društvo jugoslovenskih obrtnikov v št. Vidu s svojimi prizadevanji v tej smeri doletelo dosej pri vseh odločujočih instancah na gluh ušesa, je imela njihova razstava zlasti v zadnjih dneh lepo število obiskovalcev tudi iz oddaljenih krajev, tako je Hrvat. ske, Dalmacije in iz Beograda, ki so prišli kot resni interesi za šentviško po. hištvo, katerega sloves je po zaslugi lanke in letošnje razstave segel po vsej državi. Razstava je odprta samo še danes in jutri in zavoljo tega pričakujejo prireditelji ta dva dneva še toliko večjega obiska. Prebivalce bolj oddaljenih krajev, med katerimi so mnogi že ponovno izrazili željo, naj se za udeležbo na šentviški razstavi izposluje polovična voznina, opozarjamo, da lahko jutri s turističnim vlakom obiščejo št. Vid ob enaki ugodnosti. Razen obisku razstave lahko pove, tijo nekaj časa tudi lepi šentviški okoliči, v katero že od nekdaj radi prihajajo izletniki od blizu in daleč. Za prihodnje leto pa šentviški mojstri trdno upajo, da bodo z žrtvami, ki jih doprinesajo napredku svojega dela in prospehu narodnega gospodarstva, priborili svojim gostom tu, di polovično voznino na državni želez. nica.

u— Jutri vel na eokolsko letno telovadbo v šiški. Velika ljudska veselica s plecom in srečevanjem.

u— J. n. a. g. Jadrana. Odbornike in po. vabljene tovaršev prosim, da se skrajno udeležo sestanka, ki bo danes ob 17. v tajništvo. — Predsednik.

Iz Celja

e— Iz celjske sokolske šipe. Medžupne lahkoatletske tekme v Zagrebu dne 6. septembra katerih se je nameravala udeležiti tudi celjska župa, odpadejo. Koroškega tabora na Poljanah pri Prevaljah se udelež, v večjem šte. Tudi celjska sokol. župa je priporočila svojim edincem, zlasti v Savinjski dolini, da se proslave po možnosti udeležijo v kroju, če nimajo isti dan svojega nastopa, na katerega so vezane.

e— Predložite račune! Vsi, ki imajo kako terjatev do odbora obrtne razstave, naj predložijo račune do ponedeljka 26. t. m., ker pozneje došli računi ne bo več mogoče upoštevati. Razstavna pisarna bo poslovala od ponedeljka dalje v prvotnih prostorih v Razlagovi ulici 6.

e— S srpom si je prerezala desno nogo. V četrtek je padla 24-letna dninarica Apolonia Gostetičkova iz Belih vod pri Topolščici na srp in si je prerezala desno nogo.

e— Zgodaj je začel. Neki devetletnik iz Celja se je spazil v četrtek v stanovanje trgovca Zuraja v Ipavčevi ulici in mu ukradel 1000 Din vredno srebrno uro in zlato verižico. Policija je dečka prišla. ko je v mestu ponujal ukradeno uro v nakup. Deček je pozneje na stražnici zavrgel zlato verižico za peč, pa so jo kmalu našli. Tatvino je dolgo tajil, naposled je le vse skesano priznal.

e— Vlomilec pri šolskih sestrah. V četrtek okoli 20. se je neznan tat spazil čez majo samostana, odprl z vitrihom železna vrata in smuknil v sobo kuharice Alojzije Novakove. V sobi je vse premetel, ukradel pa ni ničesar. Najbrž je iskal denar, ali pa je bil prepočen.

e— Kino Union. Danes ob 16.30 in 20.30 vefilom »Na oloku« in zvočni tednik.

Iz Maribora

a— Pavel Cvenkel pred sodniki. Včeraj dopoldne se je pričela pred mariborskim okrožnim sodiščem kazenska razprava proti 48-letnemu bivšemu trgovcu Pavlu Cvenkelju, katerega je državno tožilstvo obtožilo zaradi goljufij. Pri razpravi je Cvenkelj odločno zanimal vsako krivdo goljufije ter poudaril, da ni imel namena koga oškodovati. Po enournem razpravljanju je predsednik preložil razpravo za nedoločen čas, in sicer zaradi tega, ker je obtoženi izjavil, da v nekaterih točkah obtožnice ni bil zaslišan.

a— Gledališče se pripravlja za novo sezono. Drama pripravlja »Brate Karamazo«, več, opereta pa »Cigana-baronac«.

a— Drž. trgovska akademija. Popravni, dopolnilni, privatni in završni izpiti pričnejo 26. t. m. ob 8. Vpisovanje za novo šolsko leto bo 2. in 3. sept. od 8. do 12. Prijave za I. razred sprejema ravnateljstvo do 30. t. m. Imena sprejetih ali nesprejetih se objavijo na uradni deski. Pričetek rednega poteka 5. septembra ob 8.

a— Trojčke je rodila posestnica Rudčeva v Kamnici. Malčke, ki so tehtali samo po 1.600 gramov, so spravili v novi oddelke za dojenčke v Zdravstvenem domu, kjer so se kmalu okrepili ter dobro prestali prvo življensko preizkušnjo.

a— Denar se prinašali oprečencem ob. ma Marševčema in Zemljicu dobri ljudje, ki so jih v četrtek popoldne obiskali »Pri priekus. Tako je odvednik dr. Lašič vsakega daroval po 100 Din ostali so se priklju. čili lepemu zgledu z zmeski od 60 do 10 dl narjev.

a— Jesenske konjske dirke bodo dne 8. septembra.

a— Z naboji ni igračkanka. Z nabojem se je igral dijak Koloman Glazar iz Strehocev. Naboj mu je pri tem eksplodiral v levi roki ter mu jo raznesel.

a— Življenje se je naveličal 48-letni delavec Adolf T. iz Pobrežja in segel po solni kislini. V bolnišnici so mu rešili življenje.

a— Preveč kinlna je zavžila po nesrečnem naključju 29-letna tkaalka Katarina K. iz Spesovega sela in se pri tem zastrupila. Prepeljali so jo v splošno bolnišnico.

a— V jvnjskem hlevu se je obesil 65. letni posestnik Janez Bernat iz Bodoncev.

a— Identiteta ugotovljena. Včeraj se je dokončno dognalo, da odgovarja identiteta samomorilca za magdalenskim pokopališčem, o čemer smo včeraj poročali, z imenom, zabeleženim na listku, ki ga je pokojni pustil poleg sebe. Njegov vsak, ki stanuje na Tezmu, je izjavil, da je identičen z Ivanom Juhartom. Včeraj so Juharta pokopali.

Kdo je požigalec?

Ptuj, 23. avgusta. Poročali smo o veliki požarni katastrofi, ki je zadela vas Spodnje Jablane. Orožniki v Cirkovcih, ki vodijo strogo preiskavo o vzroku požara, sodijo da je bil ogenj podtaknjen. V kritičnem času se je vračal iz Cirkovcev najemnik Jožef Pečar iz Spodnjih Jablan. Opazil je na parni posestnika Pečnika Ivana neko sumljivo luč in to na severnem koncu. Kmalu zatem je opazil še drugo luč ravno nasproti. Že kratek čas nato je švigal močen ogenj. Plamen, ki je hipoma zajel celo gospodarsko poslopje. Orožniki vsestransko poizvedujejo za osebo, ki se je pojavila na parni z lučjo. Najhujše je prizadel posestnik Brndsteter Ivan, ki je šlo pred kratkim dvignil pri zavarovalnici zavarovalnino in mu je ogenj poleg domačije uničil 7.000 Din gotovine.

Presenetljiv je zločinski nagib k požigalstvu. Zaradi sama hujšaknja k požigom so orožniki v Juršinih aretirali nekega posestnika iz Smolincev in ga privedli v ptujske sodne zapore. Osumljen je, da je nagovarjal brata Frasa, da bi zažgal vinarjaro Franca Rajpa v Slavšini in hišo Matije Paluca v Smolincih. V koliko je to resnica in kakšen utegne biti vzrok navajanja k požigalstvu, to bo seveda pojasnila šele natančna preiskava.

u— Pliknik društva Soče. Jutri priredijo Sočani piknik v Mostecu za Rožnikom. Društvo vabi člane, prijatelje in ostalo občinstvo. Za dobro in ceneno pijačo 'u jedajo je preskrbljeno. Posetil bo piknik tudi Tarzan iz džungle, zato ne zamudite te lepe prilike. Kozarce, pribor in krož. nike naj prinese vsak seboj!

u— Učenke licejske osnovne šole, ki so se priglasile za akademijo »Jadranske straže«, naj pridejo v ponedeljek, 26. t. m. ob desetih dopoldne k prvi vaji v šolo.

u— Novi grobovi: Umrla je gospa Mira Gjurkovičeva, soproga zdravnika, po rodu Pavšičeva iz Ljubljane. Pogreb bo danes ob pol 16. izpred mrtvašnice pri Sv. Krištofu k Sv. Križu. — Izpred mrtvaške ve. že hiralinke na Vidovdžanski cesti 9. bo danes ob 17. pogreb gđc. Ivanke Bohinčeve, učiteljice v poklju. — Pokojnima blag spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

u— Dar Društvu za varstvo otrok. 250 dinarjev so darovali Društvu za varstvo otrok v Ljubljani uradniki in uradnice odeska računovodstva finančne direkcije kot ostanek iz zbirke za vence na krsto sinčka svojega kolege, računskega inspektorja g. Gnidovca.

u— Izlet s posebnim vlakom na Dunaj. Izlet na Dunaju traja pet dni, od 5. do 10. septembra. Vožnja Ljubljana - Dunaj in nazaj Din 302.— v I. R., Din 400.— v II. razredu. Poleg vseh znamenitosti Dunaja in dunajskega velesjane, si bodo izletniki na povratku ogledali tudi Semmering. Avstrijski vizum je brezplačen. Povratek 10. septembra zvečer. Lahko se naroči tudi ves aranžman na Dunaju. Prijave in informacije pri »Putniku«, v Ljubljani, za nebotičniškom, najkasneje do 26. t. m.

u— Ribji trg je bil včeraj dobro založen. Bilo je na izbiri škuk, dokaj postrvi, klinov in lipanov. Morskih rib je bilo prav malo, ker je bilo morje ponoči razburkano. Prejšnje dneve so jadranski ribiči nalovili veliko tunov, kar 1500 kg so jih pripeljali na Sušak. Odpeljali so jih večidel na Reko, nekaj v Zagreb in okoli 100 kg jih je bilo pripelanih na ljubljanski ribji trg, kjer so jih v eredo prodajali po 26 Din kg. Predrago. Lani se je Ljubljana gostila ob cenah 14 in 16 dinarjev. Na trgu je tudi precej rakov, nalovljenih v potoku Obrhu na Notranjem. Lepi komadi so bili po 1 Din. Raki so avgusta rejeni in zato delikatese.

u— Regulacija dela v Ljubljani so ta ted. den bolj napredovala. Pozornost gledalcev je zlasti vzbujala lokomotiva, ki vleče na. ložene vagončke od izkopa do vzpenjače in ki je imela v četrtek na proclju lep šop rdečih nageljev. Ta okras je radovednost znatno zvišal. Popoldne so lokomotivo potisnili na stranski tir in včeraj dopoldne spravili iz struge na levi breg, od tam pa v kurilnico v Svabičovo ulico, kjer bo počivala približno mesec dni. Dovršila je nalogo v tem delu Ljubljance. Vporabili jo bodo oktobra onstran stare zatvornice, ko bodo tam pričeli z regulacijskimi deli. Dolej je izvožen okrog 20.000 kubičnih metrov zemlje in blata na cesto za pokopališče pri Sv. Krištofu. Namesto lokomotive opravlja zaradi prekratke razdalje njen posel od včeraj naprej električni motor, ki je postavljen v sredini pri štari zatvornici. Močna žica se priklonpi na več naloženih vozličkov, delavec visoko dvigne rdečo zastavico in motor pridno potegne vagončke do vzpenjače. Betoniranje je zadnje dni počivalo, ker so delavci zaposleni pri izkopavanju visokih opornih zidov tik mostu čez Gradaščico in zabijanju pilotov. Jelovskova šupa, o kateri smo nedavno obširneje poročali, je sedaj popolnoma porušena.

u— Izkopnine pri regulacijskih delih na Ljubljani. Pri regulacijskih delih na terenu Ljubljance se pogosto najdejo v izkopu zgodovinski predmeti, novci in druge izkopnine. Občinstvo se ponovno opozarja, da so vsi najdeni predmeti last mestne občine in se morajo zato oddati v mestni muzej. Prekupčevanje s temi predmeti ali odnašanje ni dovoljeno in bo mestno poglavarstvo v vsakem primeru najstrožje postopalo proti onim, ki bodo nujne predmete odnesli ali z njimi pre. kupčevali.

u— Karambol mlekarice s tramvajem. Včeraj zjutraj se je na Karlovski cesti pripetila huda nesreča, ki bi bila skoraj zahtevala življenje 36 letne posestnice Ivane Žitnikove iz Črne vasi. S konjem je vozila mleko v mesto, na Karlovski cesti pa se je konj ustresil tramvaja in se za. letel v voz. Žitnikova je padla na cesto in si prebila lobo. Prvo pomoč ji je nudil mestni zdravnik dr. Ahčin, nato so jo reševalci prepeljali v bolnišnico.

u— Vlom v barako. Delavec Jože Marinšek si je na Brodu pri Viču uredil skromno barako za svoje domovanje. A kakor kažejo vsa znamenja, je tudi med tatovi in vlomilci zavladalo že tolikšno pomanjkanje »deja«, da so začeli poizkušati srečo že tudi po najsiromanejših domovih. Tako je Marinšek, ki se je zadnjič pozno zvečer vrnil domov, zasačil v svojem stanovanju temno postavlo neznanega človeka, ki je bil pravkar odprl omaro in z majhno žepno svetilko svetil po predalih. Ko je neznanec začul, da prihaja gospodar, je jadno pobegnil skozi okno, pri tem pa je Marinšek spoznal v njem svojega dobrega znanca, nekega zidar. skega delavca iz Dragomerja pri Brezovici, ki je bil malo poprej pri njem na obisku in je videl, kam Marinšek spravlja denar.

Z Jesenic

a— Kino Radio na Jesenicah predvaja danes in jutri v nedeljo ob pol 8. uri zvečer (v nedeljo tudi ob 3 uri pop.) lep film »Izgubljene hčerke«. Dejanje se vrši v Bosni in Dalmaciji. Dodatki običajni. — Sledi film »Ljubim Te«.

Iz Tržiča

e— Kino predvaja danes in jutri v nedeljo senzacionalen film »Podmorski pekel« in tednik. Cene znižane.

Državna razredna loterija

Zrebanje 20. avgusta 1935.

Din 6.500.— št. 46.190.
Din 1.000.— št. 10.859, 15.728, 15.776, 17.415, 24.

Gospodarstvo

Aktivnost naše zunanje trgovine v prvem polletju

Ne 29 temveč 93 milijonov

Ponovno smo že na tem mestu opozorili na okolnost, da mesečni podatki, ki jih objavlja generalna direkcija carin glede gibanja zunanje trgovine, ne nudijo prave slike o naši zunanji trgovini, ker upoštevajo pri uvozu tudi uvoz monetarnega zlata in srebra. To zadnja razlika prihaja v obdobju meri v poštev zlasti letos, ko je prišla Narodna banka preračunati svoje v inozemstvu deponirano zlato v našo državo in se ta prenos zlata v statistiki upošteva pri uvozu ter tako brez potrebe povišuje vrednost uvoza in zmanjšuje aktivnost trgovinske bilance. Ko so bili znani podatki za prvo letošnje polletje, je bila izkazana številka aktivnosti v višini 28,7 milijona Din in to število so objavili vsi domači kakor tudi mnogi inozemski listi. V resnici pa je aktivnost mnogo večja.

Iz pravek izdane tiskane statistike zunanje trgovine za prvo letošnje polletje je razvidno, da smo v prvem letošnjem polletju uvozili 1306 kg zlata v vrednosti 65,1 milijona Din, in sicer za 24,7 milijona Din iz Francije, za 15,5 milijona Din iz Anglije, za 12,6 milijona Din iz Nemčije, za 9,2 milijona iz Belgije in za 3,3 milijona Din iz Švice. Skupaj pa je znašal uvoz monetarnega zlata in srebra 65,6 milijona

Din. V omenjeni statistiki je naša zunanja trgovina za prvo polletje izkazala, tudi po grupaciji bruseljske mednarodne konvencije, kjer je uvoz in izvoz monetarnega zlata in srebra posebej izkazana, kar daje šele pravilno sliko v gibanju trgovinske bilance. Čisti blagovni promet, ki je edino merodajen za presojo zunanje trgovine (torej brez uvoza in izvoza monetarnega zlata in srebra) je znašal letos v prvem polletju v primeri s lanskim prvim polletjem, kakor sledi (v milijonih Din):

izvoz uvoz saldo
prvo poll. 1934 1589,0 1736,2 -147,2
prvo poll. 1935 1774,1 1680,7 +93,4

Iz gornje primerjave je razvidno, da se je letos naša trgovinska bilanca zboljšala in je v resnici znašala aktivnost 93,4 milijona Din, dočim je bila lani trgovinska bilanca čiste blagovnega prometa pasivna za 147,2 milijona Din. Tudi v drugem letošnjem polletju je računati s tem, da Narodna banka nadalje preračuna v našo državo v inozemstvu deponirano zlato, in zato bi bilo želeli, da bi generalna direkcija carin svoje mesečne izkaze objavila, kakor to dela vsako četrtletje, tudi po grupaciji bruseljske konvencije, da bo mogoče pravilno presojati mesečno gibanje naše zunanje trgovine.

Zbornica za TOI k načrtu zakona o hranilnicah

(Glej Jutro od 23. avg.)

Slovenski tip hranilnic, ki imajo med svojimi vlagatelji 85 - 90% vlagateljev iz najvišjih in neimovitih družabnih vrst (dela, namestniki, služniki, mali uradniki in obrtniki, mali posestniki), bi lahko še danes v redu funkcionirali, če ne bi bile slovenske hranilnice upravnice med zavode, katerih terjatve nasproti kmetu so zaščitene. Prav tako bi lahko v redu funkcionirale naše hranilnice, če bi država uredila vno vprašanje, ki je še desetletje odprto, namreč vprašanje pupilnega denarja. Medtem ko preji hranilnicam na eni strani stalna nevarnost, da se jim odvzame pupilni denar, ki je še iz prejšnje dobe pri hranilnicah (že od leta 1932 se vsi deponisti pupilnega denarja izročajo Državni hipotekarni banki), ni na drugi strani do danes še rešeno vprašanje avstro - ogrskih predvojnih državnih rent, ki so v portfeljih hranilnic in za katere znašajo samo obresti za poslednjih 15 let 52 milijonov krun, niti je regulirana kuponska služba avtonomnih posojil, železniških obveznic in drugih efektov, ki so v portfelju hranilnic. Vsi ti momenti neugodno vplivajo na poslovanje naših hranilnic. Zdi se, da govtovi krogi sistematično delajo na tem, da se odvzame našim hranilnicam normalen dotok denarnih sredstev. Priznavamo, da zakonodajalec ni mogel preiti preko gotovih težkoč, v katerih se nahajajo hranilnice in je morda v dobri nameri, da je treba v bodoče zaimčiti hranilnicam večjo likvidnost, predvidel nekatere določbe, ki pa bi, če se uveljavijo, zahtevale v naših krajih docela novo politiko naših hranilnic. Uverjeni smo, da bo ministrstvo, če bo proučilo možnost izvedbe take politike na terenu, prišlo do zaključka, da ta politika ne ustreza gospodarski strukturi in potrebam dravske banovine.

Nastane vprašanje, kako najti izhod iz take situacije. Smatramo, da je mogoče izhod samo na ta način, da se izda okvirni zakon, detajlne odredbe, take glede višine dopustnega nalaganja denarja v posamezne vrste posojil pa prepusti banovini, ki bodo lahko najboljše upoštevale gospodarske potrebe svojega področja. Minister bi v tem primeru obdržal vrhovno nadzorstvo in odobravanje detajlnih odredb, kakor n. pr. o ključu razdelitve kredita na posamezne vrste posojil. Zbornica prosi, da se temu vprašanju pokloni posebna pozornost, ker je od pravilne rešitve tega vprašanja odvisno nadaljnje delo pri sestavi zakona in usoda naših hranilnic.

Vrhu tega je potrebno, da se z novim zakonom točno in jasno odredi odnos samoupravnih hranilnic nasproti Državni hipotekarni banki in Poštni hranilnici. To je brezpogojno potrebno, ker odvzema Državna hipotekarna banka na osnovi svojih zakonskih privilegijev hranilnicam glavni dotok likvidnih sredstev, na črt novega zakona pa niti ne priznava hranilnicam značaj pupilarno sigurnih denarnih zavodov, niti ne navaja vseh vrst pupilarnega denarja, ki se lahko fakultativno nalaga v hranilnice. Načrt zakona sicer predvideva možnost nalaganja tega denarja v hranilnice, kar pa je docela platonskega značaja in brez stvarnega efekta, dokler obstoja zakonita obveznost izročanja pupilnega denarja Državni hipotekarni banki. Mislimo, da ni potrebno izdajati zakonske odredbe, ki ustvarjajo le iluzijo in nimajo praktičnega pomena, lalo velja glede Poštne hranilnice, ki beleži najmočnejši dotok vlog baš iz vrst malih vlagateljev in lahko preko svojih 365 poštnih uradov v naši banovini stalno v največji meri drenira naš kapitalni trg. Za oba gornja privilegirana zavoda bi moralo veljati načelo, da se morajo sredstva, shrana v okviru ene banovine, uporabiti za kreditne vrste gospodarstva dolične banovine, kajti gospodarstvo naše banovine nima viškov, ki bi jih lahko brez škode za svojo gospodarsko delavnost vsako leto odstopalo drugim krajem. Pojava Hipotekarne banke na našem tržišču je imela vseskozi negativne posledice, ker so morale naše hranilnice obrestno mero, ki je bila prej nižja, prilagoditi obrestni meri Drž. hipotekarne banke, ki je bila višja, kar je povzročilo tudi podražev posojil.

Slovensko gospodarstvo odločno zastopa stališče, da se hranilnicam prizna popolni značaj pupilarno sigurnih denarnih zavodov, ki ga imajo še sto let in da se hranilnicam daje v pogledu pupilnega denarja iste pravice, ki jih uživa Drž. hipotekarna banka. Zato zahtevamo, da se spremeni čl. 5. 49 in 117 zakona o Drž. hipotekarni banki in čl. 160 zakona o izvenspornem postopku,

Treba je enkrat spraviti na jasno, ali naj se vodi politika centralizacije hipotekarnega kredita na škodo avtonomnih organizacij, ki smo jih doslej imeli, ali pa obstoja razpoloženje, da se prizna enakopravnost zavodov, ki so se doslej bavili s hipotekarnimi posli. V pozitivnem primeru je treba temu dati jasnega izraza v sami konceptiji zakona. Smatramo, da naše hranilnice niso dale nikakega povoda, da se jim ta enakopravnost danes odreka.

Da se vidi, kakšen značaj imajo naše hranilnice za gospodarski in kulturni napredek, moramo navesti, da je bilo v zadnjih 50 letih s podporami in cenami posojil hranilnic zgrajeno v dravski banovini 341 kol. 82 vodovodov, 76 cest in železnice. 121 občinskih uradov in občinskih stanovanjskih hiš, 42 mostov, 29 gasilskih domov, 24 električnih central, 19 občinskih podjetij 16 bolnišnic, 13 sirotišnic in hranilnic, 12 klavirne, 11 cerkev, 7 javnih kopališč, 6 gradb za sodišča, 3 vojašnice, 3 pinarne, 2 sgradbi za sreska načelstva, 2 gledališča, 2 muzeja in 2 cestni železnici. Iz teh števil je razvidno, zakaj se naše gospodarsko področje ne more strinjati s tem, da bi o priliki legislativnega izenačenja pravne baze hranilnic izgubilo ono, kar je doslej tvorilo hrbenico njegove gospodarske samostojnosti in odprane sile proti poizkusu tuje ekonomske penetracije, ono, kar je v teku poslednjih petdeset let omogočilo, da smo si ustvarili navedene kulturne in socialne pridobitve. Ne gre torej za običajno legislativno unifikacijo, nego za velik in dalekosežen problem, kar ne dopušča, da bi tudi tokrat ostali najbistveniji problemi neprečiščeni in da bi se razprava o tem zakonskem načrtu dovedla na pogajanja o detajlih in podrobnostih zakonskega načrta. Končno moramo priznati, da so bile naše hranilnice, čeprav so plasirale pretežni del sredstev v hipotekarna posojila, vedno velika in sigurna rezerva za plasiranje notranjih državnih posojil in so vrhu tega igrale veliko vlogo pri kreditiranju trgovine in obrti.

(Dolje.)

Gospodarske vesti

— Ogromna likvidna sredstva pri Državni hipotekarni banki. Državna hipotekarna banka objavlja svoj mesečni izkaz za julij, iz katerega je razvidno, da so se v tem mesecu razpoložljiva gotovinska sredstva, ki so se prejšnji mesec zbirala na znatni višini 600 milijonov Din, na dalje povzpela in je znašala Drž. hipotekarna banka ob koncu julija za 700 milijonov Din gotovine in blazajniških zapisev. Narodne banke (lani ob koncu julija le za 316,6 milijona Din).

— Naša pohištvena obrt bo prav lepo zastopana na letošnjem jesenskem veleseju mu v Ljubljani od 5. do 16. septembra. Na tej razstavi bo vsakdo videl, kako se naši mizarji močnejši trudijo v vsem, da bi ustregli kupcu. Današnje pohištvo je od vroge nekdajne ornametike, ter je gladko, masivno in prostorno. Razstavljene bodo vsakovrstne spalnice, jedilnice, saloni, gospe, dekliške in otroške sobe. Gospodinjje posebno opazujemo na novo, domno kuhinjsko pohištvo, ki je napravljeno tako praktično, da prihrani gospodinjstvo mnogo nepotrebnega tekanja sem in tja po kuhinji in nepotrebnemu zamudu časa. Vsek, ki mu je v mislih nakup nove opreme, naj si pride na velesejem ogledat izdelke naših iznajdljivih mizarjev. Pohištvena razstava obsega preko 1000 m².

— Polovična vsotina za hmeljske obilnice. Po novi odredbi ministrstva železnice morajo obilnice hmelja pri povratku imeti objavo katerekoli hmeljske zadrage v dravski banovini, ne pa samo od Hmeljarske prodajne zadruge v Celju. Hmeljarna Zalec naznana, da tudi ona izdaja tozadevne legitimacije.

Borze

23. avgusta.

Na ljubljanski borzi sta bili krepkejši devizi New York in Trst. V privatnem kliringu so notirali avstrijski šilingi neizpremenjeno 8,37 - 8,47. V zagrebškem privatnem kliringu so se trgovali avstrijski šilingi po 8,3250, grški boni po 34. angleški funti po 235,26 in španske pesete po 5,50. Na zagrebškem efektom tržišču je Vojaška škoda popustila. Za kaso se je trgovala po

371,50 in za december po 370. Drugih zaključkov ni bilo.

Devize

Ljubljana, Amsterdam 2551,01 - 2565,61, Berlin 1752,77 - 1766,65, Bruselj 734,90 - 739,96, Curih 1424,232 - 1431,29, London 216,20 - 218,25, New York 4392,78 - 4397,94, Pariz 238,61 - 239,05, Praga 180,91 - 182,02, Trst 357,10 - 360,18.

Carih, Beograd 7. Pariz 20,26, London 15,2125, New York 306, Bruselj 51,6250, Milan 26,0876, Madrid 42, Amsterdam 207,20, Berlin 123,20, Dunaj 57,75, Stockholm 78,40, Oslo 76,40, København 67,90, Praga 12,71, Varšava 57,90, Bukarešta 2,50.

Efekt

Zagreb, Vojaška škoda 370,75 - 372, za avg. 370 - 371, za sept. 368 - 371, za okt. nov., dec. 370 - 371, 7% investicijsko 80,50 - 81,4% agrarne 45,50 - 46, 7% Blair 72,50 - 73, 8% Blair 81 - 82, 7% posojilo DHB 75 - 80, 6% begluške 64,50 - 65,50, Narodna 5760 den., PAB 233 - 234, Trbovlje 95 - 195, Isis 40 bl., Sečerača Ojstjek 120 bl.

Beograd, Vojaška škoda 371,50 - 372 (371 - 372), za okt. (371 - 372), 7% stab. 80,50 - 81,50, Narodna (5940), PAB 233 - 233,50 (233 - 233,50), 7% investicijsko 83 bl., 8% Blair 80 - 81,50, 7% Blair 72,50 - 73 (72,50), 7% posojilo DHB 75,25 den., 6% begluške 66,25 - 66,75 (67).

Dunaj: Trbovljska 11,40 Alpina-Mont. 11,45

Blagovna tržišča

ZITU.

+ Chicago (23. t. m.) Začetni tečaj: pšenica: za sept. 37,75, za dec. 90,25, za maj 92; turščica: za sept. 37,75, za dec. 65,50, za maj 67.

+ Winnipeg (23. t. m.) Začetni tečaj: pšenica: za avg. 36,50, za dec. 35,50, za jan 35,1250.

+ Novosadska blagovna borza (23. t. m.) Tendence je stalna. Pšenica: srenjska in slavonska, 78 kg 115; banatska 78/79 kg 122; baška, 78/79 kg 123; gornjebaška in gornjebanatska, 79 kg 125; ladja Tisa, 79 kg 131; ladja Bega, 79 kg 129; baška, banatska in baranjska, ladja Dunav 78 kg 128; srenjska, 77-78 kg 121,50. Ri: baška 108 - 110 Jelfmen: baški in srenjski, 64 kg 118 - 120. Oves: srenjski in slavonski 94 - 106. Koruza: baška in srenjska 91 - 93 banatska 88-90, Mo. ka: baška in banatska »Og.« in »Ogg.« 190 - 210, »2.« 170-190, »5.« 150-170, »6.« 150 - 150, »7.« 110 - 120, »9.« 97,50 - 102,50

Otrobi: baški, srenjski in banatski 87,50 - 90.

+ Budimpeštanska terminska borza (23. t. m.) Tendence stalna. Promet živahen. Pšenica: za okt. 15,39-15,40. Turščica: za avg. 14,60-14,62, za sept. 14,60-14,62, za maj 14,73-14,75.

Bombaž

BOMBAŽ.

+ Liverpool (22. t. m.) Tendence stalna. Zaključni tečaj: za okt. 6,04 (prejšnji dan 6,07), za dec. (5,93).

+ New York (22. t. m.) Tendence stalna. Zaključni tečaj: za sept. 11,28 (11,25), za okt. 11,28. (11,25).

Kaj bo zanimivega na kongresu JS

Zelo veliko za oko in zelo veliko za uho! Če človek pregleda vse te priprave bogel in velesejmu, v oblasti odboru JS ali na ljubljanskem magistratu, ki pripravljajo pod vodstvom direktorja Jančigaja vso stanovanjsko prehranbeno organizacijo, zlasti pa okrasitev mesta samega, bo kongres pač tako veličasten, da se bo Ljubljana res postavila s njim. Pričakovati je, da se bo to slav. nozeto oblačilo bele Ljubljane ohranilo v fotografijah, ki bodo še dolgo časa govorile, kako je sprejemala Ljubljana goste Jadranske straše! Tudi akademija Pomladka obeta biti poleg Koroscev nekaj posebnega saj vemo, kako neposredno nas objame sleherna produkcija naše doraske. Joče mladine. Na akademiji bomo slišali poleg raznih deklaracij tudi mogočnega glasbena izvajanja, ki bodo ponovno utrdila sloves naše pojoče šolske dece! Akademija Pomladka in pa veličastna prireditelj Slovenija in Jadran v pesmi in besedi bosta v operi ali drami, ki je za take manifestacije pač prikladnejša od naših koncertnih dvoran. O okrasitvi mesta nam bodo pa še te dni kaj podrobneje povedali na magistratu.

Škofijski list o žegnanjih in veseljah

Zalog, 21. avgusta.

Ze stara navada je, da praznujejo v naši domovini po vseh krajih žegnanje. Ti krajevni prazniki spominjajo na nekdanje čase, ko so naši predniki po končani četvi darovali bogovom razne živali in znak hvaležnosti, potem pa so se veselili in jedli štruklje, potico, bobe in druge take dobrote. V dobi splošne stiske in pomanjkanja denarnih sredstev se je žegnanje že precej opustilo, sedaj pa je popolnoma izginilo s sporeda starih običajev in šeg. Tam, kjer se še vrši, prirejajo razna družstva pa tudi posamezni gostilničarji ob tej priliki veselice in prireditev s plesom. Zaradi dostojanstva cerkvenih slovesnosti je prinesel škofijski list št. 5 naslednja določila: Pri podružnicah se dovoli žegnanje le pod pogojem, da izjavita pred krajevnim župnikom ali njegovim namestnikom ključarja dolične podružnice, oziroma če sta dva zadržana, druge verodostojne osebe, da se za dan cerkvenega žegnanja v vasi in v soseski ne pripravljajo ples ali prireditev s plesom. To izjavo mora župnik dobiti vsaj osem dni pred žegnanjem. Ako župnik te izjave ne dobi, se tisto žegnanje pri podružnici ne sme vršiti. Župniki se morajo te določbe strogo držati. Ako bi katero družstvo ali posameznik kljub tej izjavi priredil na dan, ko je v kraju žegnanje, in bi se ples tudi vršil, potem v naslednjem letu pod nobenim pogojem ne bo tam žegnanja. Odločba je strogo obvezna. Ako priredijo ples tuji ljudje, domačini pa se ga v večjem številu ne udeležijo, se sme vršiti žegnanje v naslednjem letu. Prosim vsa družstva in posameznike, da ne prirejajo plesnih prireditev na dan, ko je žegnanje pri župni cerkvi. Škofijski ordinariat bo prepeval karšnokoli izredno cerkveno slovesnost, ako se bo izrabljala za prireditev s plesom. Slovensna blagoslovitev doma, zastave in podobno se ne bo dovolila nobenemu dru-

štvu, ako ne bo dalo zagotovila, da na dan blagoslovitve ne bo priredilo plesa. Dušni pastirji naj te določbe vsako leto s priznane preberejo. Župnikom naročam, naj sproti obveste škofijski ordinariat, ako bi se na dan cerkvene slovesnosti vršila prireditelj s plesom.

V nedeljo 11. t. m., ko se je vršila proslava, dirka in veselica 10 letnice obstoja koledarskega društva »Zarja«, je raznašal cerkveni ključar gostilničarjem iz Zaloga, Sp. in Zg. Kašlja okrožnico, na katero naj bi se podpisali gostilničarji teh treh vasi, da ne bodo priredili na žegnanjsko nede-

ljo godbe s plesom. Prizadeti birtje vzemajo vsebinsko škofijskega lista na znanje, moramo pa žal dostaviti, naj tudi nabiraleci milodarov za zvonove, orgle, kaplanjo in kašelske maše ne računajo na našo darežljivost. Zabranjeno nam je točiti tri dni ob priliki volitev, v času vojaških naborov in tudi ob žegnanju ne bi smel meh nekoliko zacviliti? Kje naj potem vzamemo sredstva, da damo Bogu in cerkvi, kar je cerkvenega in državi, kar je njenega? Iz nič se ne da ničesar narediti.

Ciril Požar.

S P O R T

Nedeljski spored na Primorju

Zjutraj otvori svojo sezono drobiž. Savez je dekretiral prvenstvo juniorjev, in to nedeljo se bo pričelo.

Na igrišču Primorja igrata dva para: Mars-Svoboda in Ilirija-Primorje. Zreb je bil tokrat kapriciozen: juniorski derby je postavil kar na začetek. Prva tekma prične ob 9, druga ob 10,45. Igra se samo po dvakrat 30 minut.

Popoldne sta zopet dve tekmi. Ob 15,30 igrata predtekmo komb. Hermes s Svobodo, glavno tekmo pa absolvirata ligaško moštvo črno-belih in viška Reka.

Po kratkem odmoru se morajo črno-beli pripraviti za nadaljnje borbe v državnem prvenstvu. V napornih borbah nedavne dobe so imeli enakovredne in

tudi močnejše protivnike. Zato jim bo sedaj prav prišla lažja tekma. Da pokažejo, kaj znajo v prijateljskem srečanju.

Rečani bodo seveda postavili na polje vse, kar pri njih leze in gre. Rečani so ponos viškega predmestja, znajo dobro in lepo zaigrati, svojemu protivniku se bodo vsekakor postavili dobro v bran.

Po napetih borbah za državne točke bo to lepa sprememba, marsikdo si bo hotel ogledati lažjo prireditev, ki je potrebna tudi zaradi kontinuitete v nogometnem obratu.

Vstopnina je minimalna: tribunski sedeži so samo 8 Din, stojišča 5 Din, dijaki in vojniki plačajo 3 Din.

Sportni dan v Trbovljah

Sportni dan, ki ga je 17. in 18. t. m. priredil SK Trbovlje, je s svojim bogatim programom dokazal, da se v naših revirjih z upehom goje tudi druge sportne panoge, predvsem lahka atletika in plavanje. Sodelovali so klubi: Ilirija, Celje, Laško, Litija, Zagorje, Jadran (Ljubljana) ter domača Retje in Trbovlje.

Rezultati v lahki atletiki kot v plavanju so z ozirom na prvo tovrstno tekmo vanje v Trbovljah prav častni.

Tek 100 m: 1. Šter Ciril, Litija 11,8. 2. Pieteršek, Celje 12. 3. Kosi Ivan, Trbovlje 12,1. V predteku je tekli prvi 11,6.

Tek 400 m: 1. Pieteršek, Celje 54, 2. Cizelj, Litija 55.

Tek 1500 m: 1. Bec Franc, Trbovlje 4:42.

Krogla: 1. Cizelj, Litija 10,21, 2. Kolenc, Zagorje 10,10.

Kopje: 1. Gosak, Trbovlje 35,54, 2. Pušnik, Trbovlje 33,59.

Disk: 1. Gala, Trbovlje 34,16, 2. Šter, Litija 33,62.

Skok v daljavo: 1. Pieteršek, Celje 6, 2. Šter, Litija 5,83.

Skok v višino: 1. Pieteršek, Celje 1,58, 2. Gosak, Trbovlje 1,58.

Balkanska štafeta: 1. Litija 3:45,4, 2. Zagorje 3:52, 3. Laško 3:55.

Plavanje: 50 m prosto: 1. Fettich, Ljubljana 31,1, 2. Grlic, Trbovlje 32.

100 m prosto: 1. Lenart, Ljubljana 1:09,3, 2. Kupka, Ljubljana.

200 m prosto: 1. Banko, Ljubljana 2:53, 2. Skopin, Ljubljana 2:54.

100 m prsno: 1. Močnik, Ljubljana 1:30, 2. Tori S., Trbovlje 1:31.

200 m prsno: Pance, Trbovlje 3:25, Juniorke: 100 m prsno: 1. Grlic Vida, Trbovlje 1:48, 2. Pesoglio Anica, Trbovlje.

25 m prosto: 1. Pokšek Fanči, Trbovlje 17,4.

Skoki: 1. Gala, Trbovlje, 2. Pogačnik, Ljubljana, 3. Kolbezen, Trbovlje.

Nato se je vršila propagandna waterpolo tekma Ilirija: Trbovlje, Ilirijani so bili

seveda tehnično boljši od domačih ter so postavili rezultat 5:0.

Nogomet: Trbovlje jun.: Zagorje jun. 5:0. Amater komb.: Trbovlje rez. 4:2. Kombinirani Amater je s precejšnjo težavo premogel Trboveljsko rezervno. Ilirija I: Trbovlje I 10:4. Ilirija je bila tehnično nadmočna, kar pa so domači nadoknadili s elanom. Igra je bila ves čas odprta in vseskozi fair. Goldiferenca je skoraj izražena malo previsoko, ker gre nekaj golov izključno na račun obrambe. V splošnem pa so domači in gostje zaigrali tako lepo, kot se v Trbovljah le redko vidi.

Vse dvodnevne prireditve so dosegle v propagandnem in moralnem oziru popoln uspeh in so lahko v ponos prirediteljem.

SK. Jadran v Kolesiji nastopi jutri v nedeljo s svojim moštvom proti podsaveznemu prvaku Iliriji. V predtekmi nastopita hazenski družini obeh klubov. Ako bi morali hazenski družini v prvenstveno tek movanje drugam, tedaj nastopi rezervna Jadrana z rezervno enega ljubljanskih klubov v predtekmi. Vstopnina je minimalna.

Iz smuško tehničnega odbora J. Z. S. S. Olimpijski trening za tekmovalce: Stramel, Dečman, Palme, Istenci, Bevc, Smolej, Starman, Pribovek, Bervar, Senčar se vrši vsak tork in vsak četrtek ob 18,15 na telovadnico ljubljanskega Sokola v Tivoliju. Zbirališče zimsko kopališče Ilirija. V nedeljo kondicijski trening. Zbirališče ob 6. zjutraj pri mitnici v Šiški, Vodja Stramel.

S K Atletik: S K Hrastnik. V nedeljo ob 17. se bo pričela na igrišču pri »Skalni kletci« v Celju zanimiva kvalifikacijska nogometna tekma med celjskimi Atletiki in prvakom Trboveljskega okrožja S K Hrastnikom.

A S K Primorje (nogometna sekcija). Stanek juniorjev, ki nastopijo v nedeljski prvenstveni tekmi, danes ob 18. na igrišču. Zaradi gostovanja v Kranju naj bo prvo moštvo danes ob 19. pred Emono, Logar, Jug, Slamberger, Sovine sigurno.

ZSK Hermes (nogometna sekcija). Danes ob 20. strogo obvezan sestanek vseh igrarjev pri Kočarju. Čebihin in Mokorel sigurno.

Zelo se čudijo

starejše perice

ko vidijo bleščečo belo perilo mladih naprednih peric in gospodinj, ki perejo z

Riviera
terpentinovim milom,

ki je izdelano na podlagi olivnega olja

Kako letajo žuželke

Rekorderji v zračnem letanju — Akrobatski prvak sršen

Že več let se trudi profesor zoologije na Francoskem kolegiju dr. A. Magnan, da bi proučil letalski mehanizem, s katerim so obdarjene žuželke. Ta mehanizem in njegovo delovanje sta nam bila do danes malodane neznana. Prof. Magnan si je za svoje raziskave zgradil posebne kinematografske aparate. Sprva je delal s kamero, ki je imela štiri objektivne in ki mu je omogočala 2400 posnetkov na sekundo. Podpora ministrstva za zračni promet, ki se zelo zanima za njegove raziska-

ve, mu je omogočila aparaturo, ki je na sekundo posnela 5000 slik. Sčasoma si je Magnan izmislil poseben zatvor, ki je odpiral četvorico objektivov za čas 142.000-inke sekunde. S tem je prvotno dosegal do 12.000 posnetkov na sekundo, pozneje 30.000 posnetkov, a danes gradi že aparat, ki bo omogočal 140.000 posnetkov na sekundo.

S takšnimi čudovitimi pripravami je Magnan preiskal polet številnih žuželk in je pri tem ugotovil, da pripada žuželkam v primeri s človekom in ce-

lo s pticami brez nadaljnega naslov svetovnih prvakinj. Čebela udari n.p.r. v eni sekundi do 250-krat s krili. Čmrli se morajo zadovoljiti z 92 udarci na sekundo, a vendar se držijo, kakor znano, zelo dobro v zraku, to pa po zaslugi neprekinjenega zračnega toka nazaj, ki ga proizvajajo z robovi svojih kril, in ki ima brzino 2,5 m na sekundo.

V drsalnem poletu je sršen najboljši akrobat med žuželkami, je pa obenem tudi eden najboljših letalcev, saj se premika z brzino 6 m na sekundo naprej. Za njim pridejo muhe in kačji pastirji, na zadnjem mestu pa so trenutno majniški hrošči. Muhe in kačji pastirji razpolagajo z letalno silo skoraj 3 kilogramskih sekund na vsak kilogram lastne teže. To bi pomenilo nekako 4 k. s. na vsakih 100 kg. Nobeno človeško letalo ni takšne sile doseglo niti od daleč. Živi motor je pač še vedno boljši od mehaničnega, ne glede na to, da je tudi letalska tehnika žuželk boljša.

Zavidanja vreden plen

▼ Moncelu na Savojskem so štirje otroci vjeli orla. Roparica je merila z razpetimi krili v dolžino nekaj nad poldrugi meter

Berač podedoval veliko imetje

Križeva pot mladega španskega inženjerja

Pred dvema letoma je ostavil mlad španski inženjer svoje rodno mesto, da poskuša v Barceloni svojo srečo. Prešlo je več mesecev, preden je dobil namestitev pri neki gradbeni družbi, a ko je delal tam že pol leta, je morala družba zaradi pomanjkanja dela reducirati del svojih namestencev in med njimi tudi mladega inženjerja.

Tedaj se je začela zanj nova križeva pot za kruhom - brez uspeha. Komaj da je tu

pa tam dobil priložnostno delo pri kakšnem kmetu in nazadnje mu ni preostalo drugega, nego da je beračil od kraja do kraja. Zavaljo tega je imel večkrat konflikte s policijo, dokler ga ni ta spravila kot potepuha v prisilno delavnico v bližini Barcelone. Tu je nesrečno dobil sedaj vest, da se je pri nekem požaru smrtno ponesrečila njegova sestra, ki mu je ostavila 250.000 pezeta.

Mož, ki ga je življenje tako trdo prijemalo, sprva niti ni hotel verjeti, da se je njegova usoda končno obrnila. Policija je imela nekaj dela, preden ga je prepričala, da je vest resnična, in ga spravila domov, da prevzame svojo dediščino.

Svetovno zračno pristanišče Southampton

Kakor poročajo, se vsrlojo ta čas pogajanja, da bi napravili iz Southamptona na Angleškem svetovno zračno pristanišče, kjer bi se stekale vse velike zračne proge z evropskimi vele mesti in vsemi celinami sveta.

Zgraditi nameravajo ogromno pristanišče za vodna letala s carinarnami, hoteli in podobnim. Na velikih progah bi obratovala letala, ki bi imela prostora za 32 oseb, zasebne in spalne kabine. Snuje se družba s kapitalom 3 milijonov funtov, ki se bo imenovala »British Airways Ltd.« in bo delovala skupaj z vodilnimi parobrodništvimi družbami. Kot prva proga bi se otvorila proga Southampton—Kodanj, kmalu nato bi sledile zveze z Lizbono, Azori, Bermudami, New Yorkom itd.

Poroka Lavalove hčere

Jose Lavalova, hči francoskega ministrskega predsed. ki je večkrat spremljala svojega očeta na diplomatskih potovanjih po svetu, se je te dni v Parizu omožila z grofom de Chambrunom. Svatbe so se udeležili le najožji rodbinski člani. Ženin je imel za pričo bivšega ameriškega poveljnika v svetovni vojni, generala Pershinga, priči neveste pa sta bili predsednik francoske poslanske zbornice Bouisson in podpolkovnik Goinnard.

Abesinci molijo za mir

Iz Addis Abebe poročajo, da so imeli tamkaj te dni mašo, katere so se udeležili cesar Haile Selassie, celarica, Harrarski vojvoda, drugi vladarjev sin, in vsi člani vlade. Abuna, verski poglavar abesinskih kristjanov in čeg, prior največjega abesinskega samostana sta darovala mašo Abun je imel pridigo in arabskem jeziku in je prosil Boga, naj uniči bojno orožje.

Megla ne bo več nevarna

Britskemu vojnemu ministrstvu je ponudil neki major, čigar ime je tajno, napravo, ki omogoča krmarjenje letal tudi v megli brez nevarnosti za aeroplan. Bitvo naprave obetovi v izkoriščanju in frardečih žarkov, ki se filtrirajo s posebnim postopkom. Aparat so že preizkusili in ga bodo zlagali patentirali. Kakor so pokazali dosežki poskusi, nudi aparat možnost napraviti predmete, ki jih zastira megla, vidne na daljavo 1 do 2 km.

150 oseb skočilo iz aeroplanov

V Moskvi so priredili prošle dni letalski dan, pri katerem je skočilo iz šestih letal 150 oseb. Pri tem se je primerila tudi smrtna nesreča. Delavec Zaharov, ki je skočil s padalom iz višine tisoč metrov, je padel v strugo Moskve in s pobil do smrti. Moskovska produkcija je bila največji množstveni skok iz zraka, kar jih doslej beleži zgodovina letalstva.

Zakaj drži Anglija z Abesinijo?

Angleški državniki so silno zaskrbljeni, zaradi grozeče vojne med Italijo in Abesinijo. Seveda ne mislijo Angleži pri tem niti najmanj altruistično. Strah jih je samo za 300 milijonov drugokožcev, ki žive v njihovih kolonijah. Anglija vidi zaradi tega v abesinski politiki Italije ost, ki je naperjena proti angleškemu interesom, kajti abesinska vojska bi utegnila zdramiti iz sna tudi narode, ki jih držijo Angleži v šahu z bčem in žganjem.

Smrtna nesreča na vožnji k šahovski olimpijadi

Te dni se je ponesrečila na poletu iz Londona v Varšavo angleška šahistka Angeza Stephensonova. Na poznanskem letališču v Lavici jo je zadel propeler s takšno močjo v glavo, da ji je počila lobanja. Stephensonova je bila namenjena na šahovsko olimpijado v Varšavi in je bila določena, da se bo borila za žensko šahovsko prvenstvo svoje domovine.

Amanullah sili na izgubljeni prestol

Iz Bombaya poročajo, da se spričo nemirov, ki so izbruhnili na severozahodni meji Indije, trdovratno vzdržujejo vesti, da je povzročitelj teh nemirov bivši afganski kralj Amanullah, ki je prispel na rusko mejo, kjer pripravlja prevrat z namenom, da bi zopet zasedel svoj nekdanji prestol.

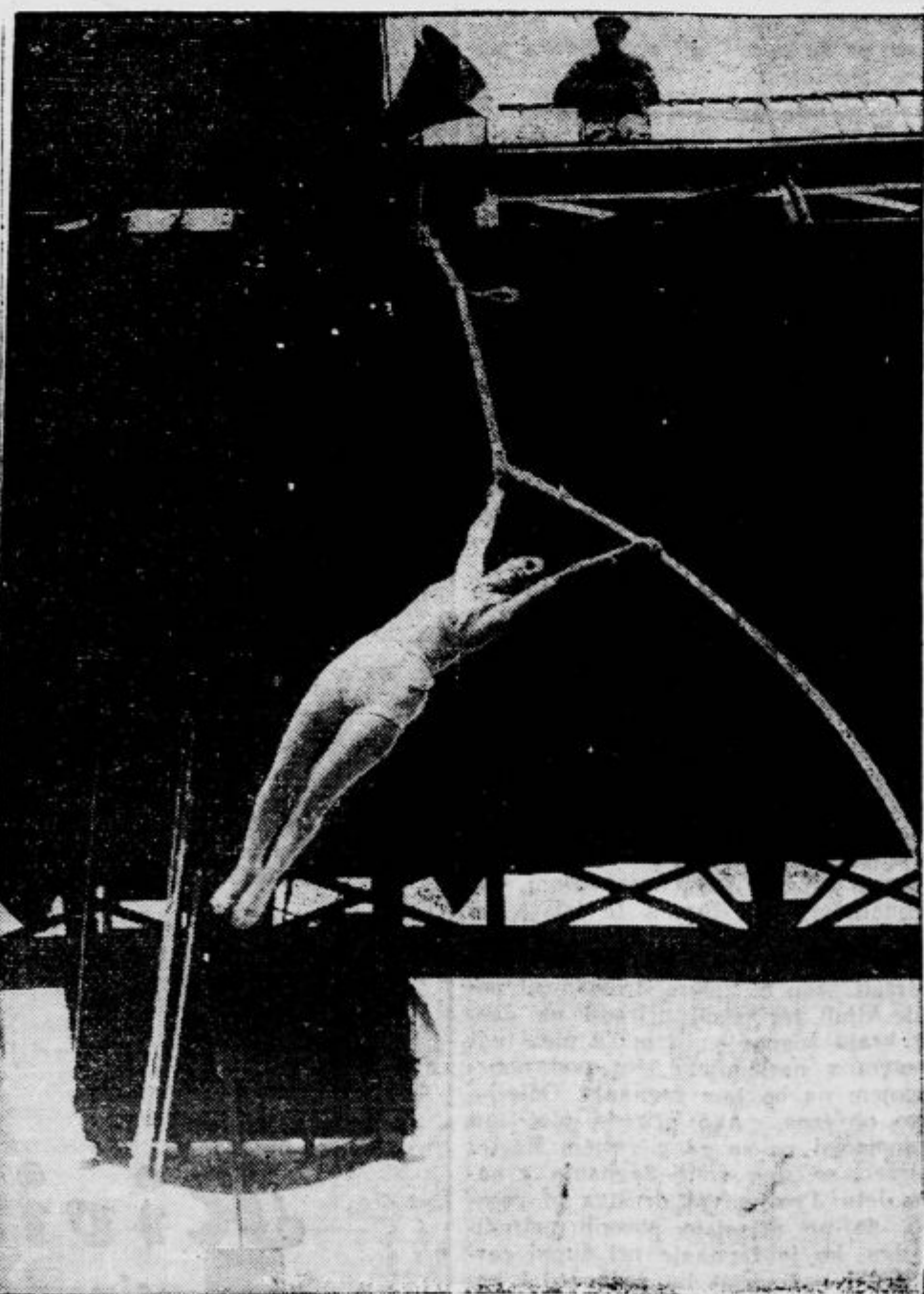
180.000 Kitajcev se uči pisati

Kitajska vodi kar najbolj žilavo borbo proti nepismenosti, ki je najbolj kriva, da je ta ogromna, tako obljubena in z naravnimi zakladi tako bogata država bolj šibka, nego skoraj najmanjše države v Evropi. Nazoren primer za to, kako se na Kitajskem bore proti nepismenosti, je občina Shanghai.

V Shanghaiju je nič manj nego 480.000 nepismenih oseb, a oblasti so si postavile za cilj, da jih v teku enega leta nauče rabe 600 najobčajnejših kitajskih pismenk. Kitajščina ima sicer na tisoče pismenk, toda teh 600 povsem zadostuje, da more

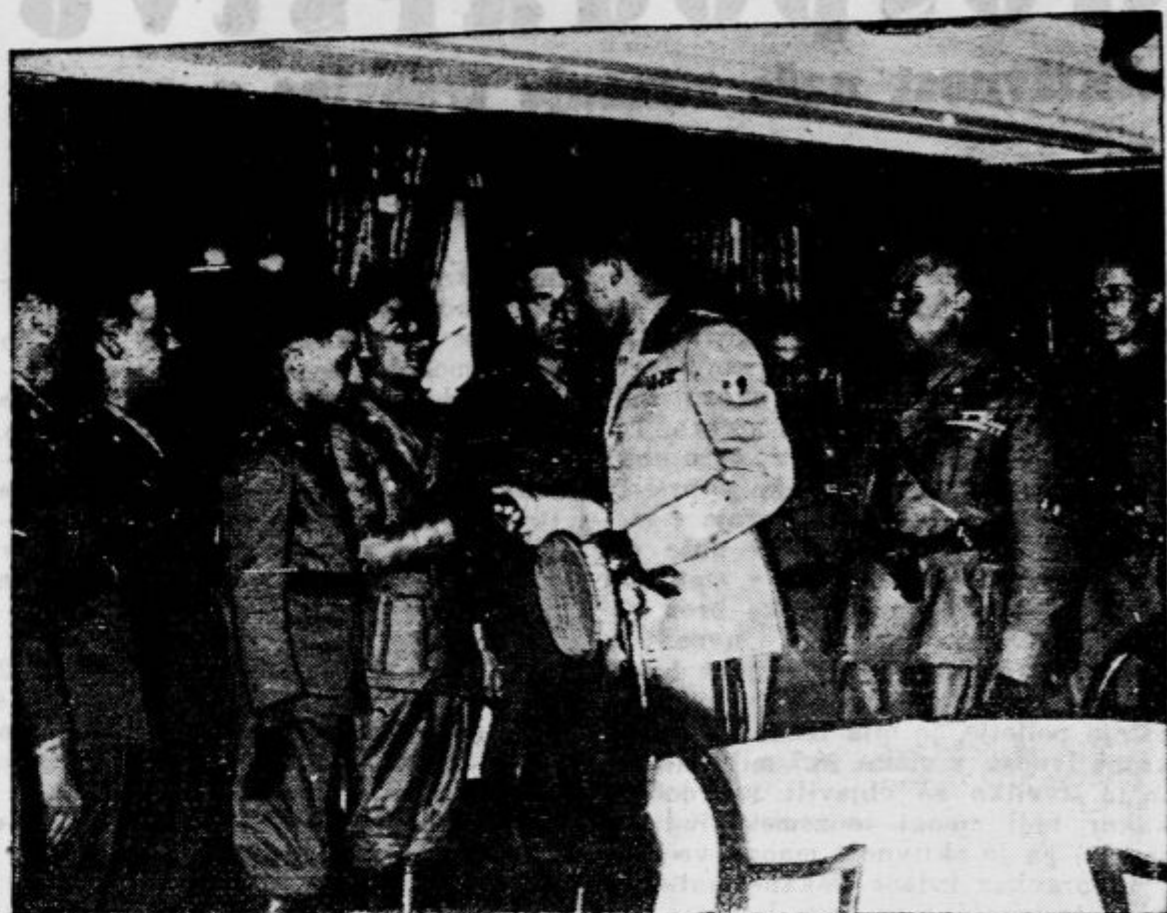
človek prebrati kitajske liste, napisati navadna pisma, uganiti napisane table in pod. Pouk bo prisilen in sicer še tako, da osnujejo za tiste, ki bi v šolo ne zahajali, posebno policijo. Kazen za takšen prestopek znaša do 5 dolarjev. Pouk se bo vršil v 220 šolah v vseh dnevnih časih, tako da se ga bo lahko to ali ono uro udeležil vsak človek, naj si bo njegovo delo kakršno koli. Na šolo pride okrog 300 učencev in to pomeni, da bodo vsaka dva meseca izužili okrog 66.000 učencev ali v enem letu vse nepismene.

Nevarna akrobacija nad vodo

Lepa igralka Chrysis de la Grange je pri neki pavalni prireditvi tvegala to-le nevarno akrobacijo nad vodo

Edini cilj je Vzhodna Afrika

Navzlic angleškemu uradnemu mnenju pošilja italijanska vlada vsak dan nove čete skozi Sueški prekop v Eritrejo. Na sliki vidimo Piemontskega vojvodo, ki se poslavlja od častnikov in moštva na ladji v Napoliju

Vlak in pol

Na zunaj ima podobo ogromne topovske krogle

Na progi New York—San Francisco je začel voziti vlak, ki bi zaslužil v primeri z vsemi dosedanjimi brez nadaljnega naziv vlaka in pol.

Vlak sestoji iz devetih vagonov, med njimi so štirje spalniki, ki so tako zvezani med seboj, da tvorijo na zunaj takorekoč en sam, 62 m dolg voz, vendar s členki, da lahko premaga ovinke in krivulje. Spretni voz ima Dieslove motorje 1200 k. s., ki proizvajajo električni tok, ta pa žene spet kolesa. Vlak je videti na zunaj kakor ogromna topovska krogla. Njegova pov-

prečna brzina je 180 km, po potrebi pa lahko vozi tudi 200 do 210 km. Poseben zaviralni sistem skrbi, da se vlak ustavi skoraj trenutno v največjem diru brez škode za potnike. Izdelan je ves iz aluminija, stene pa so mu dvojne, tako da ostane v notranjosti hladno, tudi če vozi po žarečih stopah in puščavah Amerike. Seveda mu ne manjka tudi vsega mogočega drugega komforta, kajti ameriškim železnicam delavci avtomobil prehodu konkurenco in le na ta način železnice lahko premagajo tekmece.

25 milijonov otrok v 120.000 šolah

Ogromne množine šolskih potrebščin razen učnih knjig

1. sept. se prične v Sovjetski Rusiji novo šolsko leto in že sedaj se pripravljajo v vsej državi s polno paro na to. Gotovo ne ve vsakdo, da je v današnji Rusiji 120.000 šol, ki jih obiskuje 25 milijonov otrok.

Pri takšnih številkah ni čudno, da obsega tudi armada učnih sil 600.000 mož, a to ni zadosti za redno pouk in oblasti se trudijo vzgojiti s posebnimi tečajji mlade ljudi za učitelje ljudskih šol. Za naslednje leto predvideva državni proračun izdatok treh milijard rubljev za šole,

a to še daleč ni vse, kajti veliko denarja gre v ta namen pod drugimi postavkami. Majhen pojem o potrebah ruskih osnovnih šol dobimo, če čitamo, da bodo v njih 1. sept. razdelili 100 milijonov zvezkov, 25 milijonov svinčnikov, 25 milijonov peresnikov in 150 milijonov peres. Kar se tiče šolskih knjig, jih je za vsak razred komaj pet do deset na razpolago, kajti tiskarne ne morejo delati tako hitro, da bi zadovojile ogromno potrebo.

Načrt nove turško-ruske železnice

Zadnje potovanje turškega ministrskega predsednika Izmeta İnönüja in zunanega ministra Teufika Ruždija Arasa v Vzhodno Anatolijo, pri čemur sta prekorčila tudi rusko državno mejo, je v zvezi z načrtom obeh držav za izpolnitev železniškega omrežja med obema državama. Turčija bi si želela železniške zveze Batum—Erivan—Kars. S tem bi dobila zvezo tudi Kavkazija in Kurdistan. Tuji Črno morje bi s tem mnogo pridobilo, ker bi se zelo utrdilo njegovo gospodarsko zaledje.

Družabni škandal na Danskem

Kriminalni uradniki so našli te dni po ženo nekega uglednega kočjanškega meščana, o kateri so dognali, da je že leta izsiljevala dva moža s katerima je prej imela ljubavno razmerje. Oba sta poročena in sta ji plačevala znatne vsote, ker je grozila, da bo drugače javno spregovorila o nekdanjem svojem razmerju z njima. Eden ji je plačal skupaj 10.000 danskih kron, drugi pa celo 50.000. Vrhu tega se je bila ženska, o kateri ni nihče slutil kaj hudega, niti nje mož, epustila v razne goljufije pod pretvezo, da jo čaka ogromna dedščina iz Amerike.

Opice kadijo

V londonskem živalskem vrtu se je razpasla grda razvada, ki je ne morejo zatreti z nobenimi sredstvi. Ljudje, ki obiskujejo vrt, so navadili opice na kajenje in tega jih ni mogoče odvaditi na noben način. Opice kadijo prav tako rade stročnice kakor cigare. Pred nekaj dnevi je orangutan iztrgal nekemu moškemu celo pipo iz ust in je vlekel iz nje v splošno zabavo radovednežev. Zoološke opice so se navadile kajenja od nekega šimpanza, ki je bil prej v cirkusu in je predstavljal s cigaretami pravo atrakcijo za gledalce.

Dolga šahovska igra

Dva odlična šahista sta sklenila odigrati originalno šahovsko partijo. Prvi igralec je Amerikan Fritch iz Blue Eartha v Minnesoti, drugi pa predsednik juž. noameriškega šahovskega kluba v Johannesburgu. Vsako potezo si bosta sporočila pismeno in ker bo rabilo pismo od enega do drugega najmanj mesec dni, bo ta igra najbrže najdaljša šahovska igra na svetu. Amerikan je že izjavil, da je njegov nasprotnik zelo močan, da pa ga kljub temu ne bo premagal pred 1. 1940

Naročite — čitajte "LJUBLJANSKI ZVON"

Švica spominu Louisa Barthouja

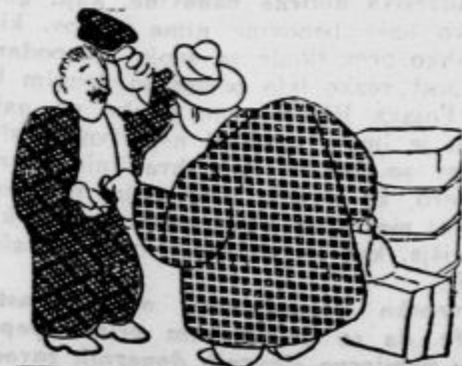

V Burgenstocku na švicarskem ozemlju so postavili tragično preminulemu francoskemu državniku Barthouju spominski kamen. Pokojnik je vsako leto preživljal svoje počitnice v tem kraju

A NEKDOTA

Napoleon je bil napram ženskam včasih zelo negalanтно odkrit. Nekega dne je dejal v družbi neki dami: »Gospa, vi pa imate rdeče lase!« — »Dostoj tega nisem vedela, je skomignila dama z rameni. »Noben izmed gospodov mojega družabnega kroga mi tega še ni povedal.

VS AK DAN ENA

»Tu imate napitnino! Ampak ne pojdi v kremo, da jo zapiješ!«

(P. Todor Todor)

Sokolstvo

Razne vesti iz našega Sokolstva

Po preselitvi načelnikstva našega Sokolstva iz Ljubljane v Beograd v juniju je smatral zvezni načelnik za svojo prvo dolžnost, da organizira tamkaj vse odseke, ki naj v bodoče vodijo razsežno tehnično delo. Osnovani so bili referati za organizacijo, nadzor, stvar nad župami, za stike z vojsko, s sportskimi organizacijami, z ostalimi sokolskimi združenji in Mednarodno telovadno zvezo ter odseki za člansko, naraščajsko in deželno telovadbo, za zimske sporte, lahko atletiko, igre, plavanje, tabore, izlete, streljanje, ježo in zdravniški odsek. Približno iste odseke in referate je imelo tudi bivše načelnikstvo v Ljubljani. Po ureditvi vsega tega je sklenilo načelnikstvo, da se bo vršilo v začetku septembra v Beogradu delovni zbor župnih načelnikov in načelnice, kjer se bo predstavil novi zvezni načelnik z razporedom dela za prihodnje leto. Zbori župnih načelnikov bodo v bodoče najmanj štirikrat letno.

Organizacija zdravniške službe v SKJ. Pred prihodom zveznega načelnikstva v Beograd niso bili ugodni pogoji za organiziranje zdravniške službe pri zvezni upravi. Pač pa je imelo že ljubljansko načelnikstvo dobro uvedeno znanstveno proučevanje sokolske telovadbe. Razume se, da tudi novo načelnikstvo ni hotelo pretrgati tega dela. Zato je v svojem okoliščju takoj organiziralo zdravniški odsek, ki mu načeljuje br. dr. M. Feliks, ki je z delom že pričel. Kakor smo poučeni, je organiziranje zdravniške službe tudi pri župnih načelnikstvih že v teku. Ravno tako pa bodo morala tudi večja društva imeti svoje zdravniške odseke.

Reorganizacija župnih mej. Glede na velik porast števila društev in čet v raznih predelih Jugoslavije se vedno bolj kaže potreba po reorganizaciji župnih mej. Nekateri župe so postale tako velike, da jih je tudi po uvedbi okrožnih načelnikov težko voditi. Zato je bil poverjen statistični in organizacijski odsek Saveza, da izdela nov osmrtke razdelitve Saveza na župe. Po izvršenem delu bodo izrekli o osmrtku svoje mišljenje zvezno načelnikstvo in prosvetni odbor ter i ostali odseki, nakar bodo konsultirane tudi vse župne uprave oziroma župna načelnikstva in prosvetni odbori. Na podlagi vseh teh mišljenj bodo oba poverjena odseka izdelala končni načrt, ki ga bo zvezna uprava predložila nato glavnemu skupščini v odobritev. V kolikor nam je znano, predvideva novi načrt okrog 40 žup v osmih župnih skupinah. V dravski župni skupini ne bo bistvenih sprememb.

Prihodnje leto se pripravljajo velik sokolski zlet v Subotici, ki je bil letos odgojen zaradi nemožnosti dovrstitve stalnega stadiona. Zlet bodo priredile vse župe naše severne meje, torej Maribor, Varaždin, Belovar, Osijek, Novi Sad, Petrovargrad in z njimi se prestolnica župa Beograd. Ob tej priliki bodo velike zvezne tekme članstva in naraščaj, ker ne bo poprej gotov tamkajšnji stalni stadion. Nikakor pa ne bi bilo umestno, da bi se zlet spet priredil na zletišču, zgrajenem nalašč v ta namen.

Sedanjí prostori za zvezno upravo in njene odseke v Beogradu v Kršmanovičevi hiši na Terazijah ne zadoščajo. Zato bodo morali biti prizidani še stranski trakti, kjer bodo pisarne načelnikstva in prosvetnega odbora ter vseh ostalih odsekov. Računati se mora s tem, da je v zadnjih letih posej tako zelo narasel, da se kar težko shaja, ne da bi pri tem trpela točnost poslovanja. Organizacija, ki šteje nad 2600 edinic mora imeti dovoljno prostorov za svoje osrednje delo na razpolago.

Beograd ima danes že 11 sokolskih društev. Po prevratu je pričelo Sokolstvo v Beogradu popolnoma iznova. Obstajalo je samo eno društvo, Beograd — matica, ki je vezbalo v precej majhni telovadnici v Bosanski ulici. Kaj kmalu se mu je pridružilo društvo Beograd I. in tako skoraj leto za letom po eno društvo, da je danes naraslo število društev na enajst. Zadnje je bilo osnovano letos v juliju, Beograd X. Nekatera izmed njih imajo že svoje domove, tako n. pr. društvo Beograd III prav bližnji dom, Beograd IV na Čukarici vsestransko ustrežajočo telovadnico in letno telovadnico, maticino društvo pa polagoma dovršuje svoj impozantni dom pri Zvez-

darni. Pričelo ga je graditi s svojimi sredstvi pred šestimi leti in obstoji upanje, da bo letos ali pa prihodnje leto uporaben za delovanje. Poleg beograjskih društev pa delujeta v območju policijske uprave beograjske še dve društvi v Zemunu, eno v Pančevu, dočim imajo bratje Rusi še posebej svoji dve društvi, eno v Beogradu, drugo v Zemunu, in te sta vodilni društvi ruskega Sokolstva pri nas.

Rusko sokolstvo v Jugoslaviji je pričelo letos izdajati svoje glasilo »Sokolskaja gazeta«, ki ga izdaja prosvetni odbor ruskega Sokola v mestu Vranje, urednik pa mu je br. B. N. Rjasnjanski. Izhaja kot mesečnik ter je bilo dosedaj izdanih 11 števil. Zadnja številka prinaša poročilo o sokolskem zletu ter mnogo zanimivih drugih člankov.

Za nujno ureditev Sv. Krištofa

Ljubljana, 2. avgusta

Pred tedni smo poročali, da si je posebna komisija mestne občine in gradbenega urada ob nazočnosti pr. Plečnika in zastopnikov mestnih župnikov ogledala stanje starega pokopališča pri Sv. Krištofu z namenom, da se vprašanje ruševin, ki so se pričele odpirati na opuščnem grobišču, odkar gradi nove avenije proti sv. Križu, vendar stavi z dnevnega reda. Pri tisti priliki je bila med mestno občino in Pokopališkim skladom, v katerem so včlanjene vse mestne župnije sklenjena pogodba, s katero občina prevzema pokopališki svet, Pokopališkemu skladu pa odstopi v zameno večjo parcelo za topničarsko vojašnico. Kakor smo že nekajkrat pisali, se ima po Plečnikovi zamisli urediti na mestu starega pokopališča nekakšen gaj slave s Panteonom, kjer naj bi počivali zemeljski ostanki najzaslužnejših predstavnikov našega kulturnega dejanja in nehajanja. Komisija je takrat obenem odredila zaščito cele vrste nagrobnih spomenikov, ki so zgodovinske in umetniške vrednosti in so določeni, da bodo krasili gaj slave.

Mestni svet se je medtem že parkrat sešel na sejo, a do danes še nismo imeli prilike zabeležiti, da je bila pogodba odobrena in da je mestna občina pričela z delom, ki ga ni mogla več odlašati. Kakor je naš list že svojčas opozoril, nudi pokopališče pri Sv. Krištofu eno najbolj žalostnih pojavov na tem, koliko je pri nas zdravega čuta za pieteto. Grobovi ki jim je mestna občina v sporazumu s spomeniškim uradom odredila zaščito, v resnici niso niti malo zaščiteni in na pokopališču se dan z dnem dogajajo reči, ki se ne dajo popisati v listu. Ze svoj čas smo opozarjali na primere skrunilskih ropov po grobovih in že nekajkrat se je zgodilo, da so odnesli tatovi cele nagrobne. Ker so bili v smeri proti Linhartovi cesti podrl obzidje, je pokopališče noč in dan vsakomur dostopno, a sprito neurejenega pravne položaja se nihče ne čuti odgovornega za njega vzdrževanje. V Ljubljani je toliko brezposlenih delavcev, da bi bili ob skromnem strošku lahko tudi iz bednostnega sklada že zdavnej splnirali pokopališki svet in bi tako pripravili teren, da lahko mestna vrtinarija zastavi svoje delo. Pokopališče, ki je nudilo poslednje domovanje nekdanjim ljubljanskim meščanom, ki so največ pripomogli k razvoju mesta in kulture, pač ne zasluži od strani mestne uprave tako brezčutnega omalovaževanja. Za primer, kako bedno je stari Sv. Krištof prepuščen najbolj brezdušni usodi, naj navedemo, da se je na enem delu pokopališča udomil neki nogometni klub, ki po mili volji strelja gole čez grobove. Upamo in zahtevamo, da bo mestna občina, ki je

vendar zmerom pokazala toliko smisla za olepšavo in napredek mesta, brez odlašanja odstranila stanje, ki ni ljubljani niti malo v čast.

Rasto Pustoslavšek

ERASMUS

TOALETNA MILA IN PREPARATI

Vaše zobe
boste obnavljali z
ERASMUS
MILOM IN PASTO
ZA ZOB

Za ugodno
bitje uporabljajte
ERASMUS
MILO ZA
BRITJE

Šahovski turnir

Ljubljana, 23. avgusta

Današnje V. kolo se je končalo že v dopoldanskem turnusu in je najbrž tudi prineslo odločitev glede prvega mesta in naslova nacionalnega mojstra. Matvejev je namreč premagal inž. Preka, ki je zaradi poraza izgubil vsako nado na prvo mesto. Milan Vidmar je zdaj zadostuje za končno zmago samo remis nasproti Matvejevu. Vsi igralci so se danes zavedali, da gre za biti ali ne biti in so igrali na zmago. Zato so bile vse partije razmeroma hitro končane.

Milan Vidmar je kot črni že po dveh urah premagal Šiško. V pozicijski igri je osvojil dva kmeta in se je Šiška v 26. potezi vdal. Kmalu nato je položil oružje tudi inž. Prek. Kot črni je igral nasproti Matvejevu otvoritev neobičajno slabo. Nenadoma ga je beli presenetil z dvema zaporednima žrtvama trdnjav. Matvejev je odbral končno dva lovca za trdnjavo, razen tega pa je imel znatno boljšo pozicijo, in se je zato Prek v 27. potezi vdal. Zelo živahna je bila francoska partija Savič—Škošek. V igri, ki je za belega zelo nevarna, ako le malo popusti, je Škošek osvojil dva kmeta in v končnici zmagal. Čiril Vidmar je nasproti Preinfalku izbral kraljevsko indijsko obrambo. Zašel je kmalu v stisnjeno pozicijo, kjer je Preinfalk žrtvoval skakača za dva kmeta. Takoj nato je žrtvoval še trdnjavo in lepo zmagal. V analizi se je pokazalo, da je bila druga žrtev nekorrektna in bi lahko Čiril zmagal. Zaradi časovne stiske pa ni našel najboljšega odgovora, in prav na to je Preinfalk računal.

Stanje po V. kolu: M. Vidmar 16, Matvejev 13½, Preinfalk 13, Škošek 12½, inž. Prek 12, Č. Vidmar 9½, Savič 9, Šiška 8.

Jutri bo že najbrž padla odločitev za prva tri mesta. Sprejeto se M. Vidmar—Č. Vidmar, Škošek—Preinfalk, Prek—Savič in Matvejev—Šiška.

Šolajte se doma sami!

Dopisovalni pouk Vam to omogoči na najboljši, najpreprostejši način: povrh tega Vam hrani čas, žive in denar.

DOPIŠNA TRGOVSKA ŠOLA
V LJUBLJANI, Kongresni trg 2/II.

Vas izobrazi temeljito in hitro v vseh predmetih, katere poučuje; pouk vodijo profesorji strokovnjaki.

Predmeti:

A. Trgovski in zadružni: knjigovodstvo, slovensko pismo, srbohrvaško pismo, nemško pismo, trgovsko računstvo, reklama, nauk o trgovini, trg, in menično pravo, zadružništvo, zadružno pravo, vodstvo kreditnih združenj, vodstvo pridobitnih združenj, zadružno knjigovodstvo.

B. Znanstveni: Sloveščina, srbohrvaščina, nemščina, francosčina, italijanščina, angleščina, gospod. zemljepis, zgod. trgovine, narodno gospodarstvo.

C. Realni: Poznavanje blaga, slovenska stenografija, lepospis, strojeplis. Začetek rednega šolskega leta 1. oktobra. Šolnina nizka. Pišite po podrobnaj pojasnila!

Na stotine hvaležnih absolutentov!

Iz goriške zgodovine

»Gazzettino« je v četrtek objavil članek, v katerem navaja dokumente o prvih početkih goriškega mesta, nato pa razpravlja o njegovem razvoju za časa goriških grofov pa tja do leta 1500, ko je mesto prešlo pod oblast Habsburžanov.

Članek pravi uvodoma: Početki Gorice se, dasi segajo le malo pred leto 1000, izgubljajo v temnih žalostnih časih. Kraj je bil preveč sredi vzhodnih vrat, skozi katera so drli Huni, Longobardi, Avari in Slovani, barbari vseh vrst in vseh rodov, da ne bi bilo stalno izpostavljen razdejanju. Baš eni izmed takih nesreč, ki so zadele Furlanijo, je treba pripisati po neki krajevni legendi početke goriškega mesta. Baje je Atila daroval goriško ozemlje kapetanu Artolfu, ki se je na njem utrdil. Te legende se držijo tudi srednjeveški viri.

Kljub vsej nejasnosti dogodkov v tedanjih časih pa je Gorica vendarle dobila svoj rojstni dokument, v katerem se prvič imenuje. To je diploma, ki jo je leta 1101. poslal Oton III. oglejskemu patriarhu Ivanu, kateremu je daroval ozemlje okrog Solkana set medietatem unius villae quae sclavonica lingua vocatur Goriziac, torej tudi kraj, »ki se po slovansko imenuje Gorica«.

Ob koncu prihaja članek do zaključka, da je v mestu pod vplivom beneških trgovcev italijanski element vedno bolj prevladoval nad nemškim, čeprav ga je avstrijski režim hudo zatiral.

Mobilizacijski razglas za tržaško vojno okrožje

Listi so objavili mobilizacijski razglas poveljstva tržaškega vojaškega okrožja v svrhu vpoklica letnikov 1911, 1913 in 1914 k vojakom. Od letnika 1914 morajo v vojaško službo vsi oni vzposobljeni naborniki, ki so bili v splošnem potrjeni za dobo 3 mesecev ali pa prideljeni drugemu oddelku vojnega letalstva. Od letnikov 1911 in 1913 so bili poklicani vsi vojaški obvezniki, ki niso bili pri vojakih dalje ko 3 mesece. Posebne odredbe veljajo za vojne obveznike v inozemstvu, v kolonijah in tujih državi, ki bivajo v Italiji, a prihajajo zanje v poštev izjeme okoliščine. Vsi poklicani vojni obvezniki se bodo morali zgledati pri pristojnih vojaških poveljstvih v dneh od 23. do 27. septembra.

Pokrajinske organizacije za radiofonijo

Poročali smo že o pomenu, ki ga pripisujejo oblasti radiofoniji, ki jo skušajo sedaj sistematično razširiti tudi na kmetih. V to svrhu je generalno tajništvo fašistične stranke odredilo ustanovitev pokrajinskih odborov za pospeševanje radiofonije na kmetih. Skrajaj v vseh občinah so bili ustanovljeni posebni krajevni odbori, ki se sedaj podredijo novim pokrajinskim odborom. Odbori bodo imeli predvsem nalogo opremiti sleherni šolo z enim ali več radijskimi aparati, ki se imajo nabavati s sredstvi, nabranimi pri krajevni oblasti in privatnikih. Krajevni odbori bodo morali v bodoče od služaja do služaja organizirati tudi sodelovanje celokupnega prebivalstva pripradete občine pri radiofonskih manifestacijah. Na Goriškem je bil tak pokrajinski odbor ustanovljen že pred dnevi. Predvčerajšjim so ga ustanovili tudi v Tretu.

Drobne novice

Istrski pokrajinski svet za korporacijsko gospodarstvo je imel pričetkom tega tedna pomembno sejo. Dr. Rocco je podal zelo dolgo poročilo, v katerem je obravnaval vsa vprašanja, ki zadevajo istrsko kmetijsko, trgovino, industrijo, obrt, turistični promet in socialne razmere. V splošnem je ugotovil, da se gospodarski položaj dežele ni mnogo spremenil. Suša je popolnoma paralizirala pridobitve, ki jih je bilo pričakovati sprito nove ureditve kmetijskih ustanov v pokrajini. Silos bodo letos stežka izpolnili svojo nalogo. V industriji pa je opaziti napredovanje, le produkcijo silicija bi bilo treba podpreti, da bi prenesla francosko konkurenco, pulski ladjedelnic, ki se je specializirala na

razorožitev starih parnikov, bi bilo treba omogočiti večji uvoz starih ladij iz tujine. Za Pulo je vprašanje mleka poseben problem. Mleko se je v zadnjem času podražilo, proti čemur so se konzumentje oglašili tudi v časopisju. Pri diskusiji, ki se je razvila o Roccovem poročilu, so utemeljevali podražitev mleka s sušo, zaradi katere se je podražila tudi krma.

Na Goriškem se kakor po ostalih pokrajinah v kratkem pričakuje novi predvojaški tečaj. Vrhovno poveljstvo milice v Gorici je izdalo potrebna navodila, po katerih bodo morali vsi fantje letnikov 1917 in 1916 v smislu zakona obiskovati predvojaške tečaje, ki se prične 21. septembra t. l. Oba tečaja bosta trajala po 5 mesecev in se zaključita 20. januarja oziroma 20. februarja prihodnjega leta. Oni, ki se nameravajo v predvojaških tečajih specializirati, bodo podrejeni organom mladih fašistov, ostali pa milicijskim poveljstvom.

Goriški grad namerava v kratkem restavrirati. Te dni je stavilo ministrstvo za javna dela goriški pokrajinski upravi na razpolago 200.000 lir, ki baje zadostujejo za restavracijo gradu po že pripravljenih načrtih. Restavracija se bo izvršila pod kontrolo državne intendantice za spomenike.

Dolenje v Brilji je dobilo novega fašističnega komisarja. Dosedanji tajnik krajevnega organizacije Snidero je bil premeščen. Za krajevne komisarja je bil imenovan Torregrossa.

Iz Ribemberka je bil premeščen k Sv. Križu pri Ajdovščini občinski tajnik Gilno. Za novega občinskega tajnika v Ribemberku pa je bil imenovan Battistin, ki je bil nekot tajnik v Črničah, a že nekaj časa ni vršil svoje službe.

V Bujah se je preteklo nedeljo gostilničarju Papu in trem njegovim prijateljem, ki so se odpravili na izlet z motociklom s prikolico, pripetila huda nesreča. Papo, ki je vodil motorno kolo, je nenadoma izgubil oblast nad krmilom in se zaletel v brzozavni drog. Ker so vozili s precejšnjo brzino, se je motorno kolo razbilo. Ova izletnika sta bila težko ranjena, Papo in mesar Stagni pa sta se ubila.

Radio

Sobota, 24. avgusta

Ljubljana 12: Vesele pesmi na ploščah. 12.45: Poročila, vreme. — 13: Čas. obvestila. — 13.15: Plošče. — 14: Vreme. spored. 18: Radio orkester igra za delopust. — 18.40: Zunanje politični pregled (dr. Jug). — 19: Čas, vreme, sporočila, spored, obvestila. — 19.30: Nac. ura. — 20: Pester večer. Sodelujejo: Radio orkester, radio jazz, Akademski pevski kvintet, radijski dramski studij in plošče. — Čas, vreme, poročila, spored. — 22.10: Nadaljevanje pesteriga večera.

Beograd 16.20: Plošče in narodne pesmi. — 20: Kalmanova opera »Bajaderac«. — 23: Lahka in plesna glasba. — Zagreb 12.10: Plošče. — 17.15: Salonski trio. — 20.30: Pevski kvartet. — 21: Pesmi. — 21.30: Orkester mandolin in kitar. — 22.15: Zborovsko petje. — 20.10: Operetna glasba. — 20.55: Zabaven program. — 22.30: Plošče. — 22.45: Orkester. — Varšava 20.10: Lahka godba. — 21.30: Simfonični koncert. — 22.30: Orkester. — Dunaj 12: Plošče. — 15.40: Mandoline. — 16.50: Plošče. — 19.20: Arie in pesmi. — 20: Zvočna igra. — 22.10: Lahka in plesna muzika. — Berlin 20.10: Iz Muenchena. — 22.30: Plesni orkester. — 24: Nočni koncert. — Muenchen 20.10: Plesni večer. — Stuttgart 20.10: Nemške pesmi. — 21.30: Zabaven program. — 22.30: Plesna glasba. — 24: Iz Wagnerjeve opere »Lohengrin«. — Rim 17.10: Lahka glasba. — 20.40: Operni večer.

Vremensko poročilo

23. avgusta

Ljublj. 7, 765.1, 14.0, 94, 0, megla 10, —, —; Ljubljana 14, 763.1, 24.1, 50, SSW 2, 1, —, —; Maribor 7, 764.1, 14.0, 80, NW 2, 5, —, —; Zagreb 7, 764.7, 17.0, 80, 0, 2, —, —; Beogr. 7, 763.8, 16.0, 80, WSW 1, 6, dež, 0.3; Sarajevo 7, 765.7, 14.0, 90, 0, 10, dež, 2.0; Skopje 7, 763.0, 20.0, 90, 0, 6, dež, 2.0; Kumbor 7, 763.7, 19.0, 90, WSW 3, 0, —, —; Split 7, 763.0, 21.0, 60, NE 2, 0, —, —; Rog. Sl. 7, —, 12.0, 99, W1 megla 10, —, —. Temperatura: Ljubljana 25.5, 12.6; Maribor 25.0, 11.0; Zagreb 26.0, 15.0; Beograd 24.0, 16.0; Sarajevo 20.0, 12.0; Skopje 28.0, 17.0; Kumbor —, 18.0; Split 28.0, 19.0; Rog. Slatina 23.0, 11.0.

Kulturni pregled

Prof. Rádl o sodobnih vprašanjih

Profesor filozofije na Karlovi univerzi v Pragi dr. Emanuel Rádl je ena najzanimivejših osebnosti današnjega češkega intelektualnega sveta. Njegovo ime se pogosto omenja v zvezi z Masarykom, čeprav je nepravilno, da nekateri vidijo v njem Masarykovega miselnega naslednika in nadaljevalca. Rádl je vodja posebnega gibanja, ki v marsičem sprejema Masarykove nazore, v marsičem pa se jim tudi oddaljuje. Z Masarykom ga veže politični realizem, priznanje krščanstva kot pozitivnega življenjskega nazora in dosledno oznanjevanje visokih moralnih načel. V ostalem pa je Rádl samostojen, čeprav še tako sporen verski filozof, voditelj čez YMCA in pisec številnih spisov, ki po svoji polemični vsebini in po poudarjanju resničnosti, stroge moralne in socialne pravičnosti spominjajo na predvojno Masarykovo vlogo v češkem javnem življenju. Politično je Rádl zanimiv zaradi tega, ker skuša marksistični kulturni nazor nadomestiti z verskim pojmovanjem, pri tem pa ohraniti vso ostalo ideologijo socialne demokracije. Prof. Rádl je potemtakem izrazil reformatorska in vodilna osebnost.

Bivši biolog se v filozofiji zavzema za versko usmerjenost, pri tem pa združuje mistične pojme o Bogu z racionalistično filozofijo, ki je Rádlu še najbližja. Njegov obsežni spis »Déjiny filosofie« (Zgodovina modernosti) ni spisan tako, kakor se po navadi pišejo take zgodovine. Rádl venomer

vprašuje, kaj imajo stari in novejši filozofi povedati današnjemu človeku, kako mu pripomoči do boljše, pravilnejše življenja. Rádlu zanima samo človek in njegova bodočnost, zato modruje samo v zvezi z življenjskimi vprašanji in potrebami človeka. V tem pogledu pomeni Rádl enega izmed vrhov realističnih, v življenjsko konkretnost usmerjenih čeških misli, ki se je začela že s husitstvom. Vsekako je v njem še marsikaj neizčiščenega in nejasnega, čeprav je prekorajil že šestdeseto leto; zanj in proti njemu vznikajo številne polemike. (Primer: zlasti spis Bohuslava Koutnika »Emanuel Rádl«, Praga 1934, izdala »Svobodna misel«). Vse pa samo potrjuje, da je prof. Rádl zelo živ pojav in daleč od akademizma filozofije, torej mislec Masarykovega kova. Mladi ljudje, ki se zbirajo okrog njega, pričujejo, da ta pojav ni in ne bo osamljen. Zato Rádl predstavlja eno izmed značilnih smeri današnjega češkega mišljenja.

Prof. Rádlu posebno zanima vprašanje naroda in narodnosti, kar je pokazal zlasti s svojim pomembnim spisom »Narodnost kot znanstveni problem« (Praga 1929). Z vidika političnega teoretika se je po ponovno bavil z zamašnim problemom češko-nemškega odnosa v češkoslovaški republiki. Tudi njegova najnovejša nemško pisana brošura »Zur politische Ideologie der Sudeten-deutschen« (Založba E. Prager, Wien-Leipzig) je posvečena temu vprašanju. Tanka

knjižica na 40 straneh pa vsebuje mnogo več kakor pričakuje po nje naslovu. V nji razglablja prof. Rádl »zgodščeno«, a vendar dovolj jasno vprašanje današnje svetovno-zgodovinske usmerjenosti.

Rádl predvsem zagovarja idejo napredka, ki jo nemški narodni socializem tako trdovratno zanika. Napredek, ki ga kaže človeštvo v svojem razvoju od kamene dobe do danes, je po njegovem duhovni, to se pravi: obstoji v svobodnem, zavestnem združevanju in programatičnem sodelovanju posameznikov, narodov, dob in obdobj. S pričevanjem v napredek človeštva je združena nadaljnja vrsta temeljnih prepričanj človeštva: vera v svetlost posameznega človeškega življenja, ki vodi po slovesnih Kantovih besedah vedno samo svrha, nikdar pa zgolj sredstvo. Dalje vera v pravico preproste človeka iz ljudstva, da se kot svobodni mož po lastni razumni prevdarnosti udeležuje dela za povzdigo človeštva; potem vera, da ta lepi svet z vsemi svojimi pridobitvami in upanji pripada preprostem vsakdanjemu, šibkemu človeku, v čigar službi naj bodo tako zvani močni, močniti, veliki podedinci in narodi; naposled vera v osebno odgovornost posameznika za javni blagor.

To je nekaka politična veroizpoved tega optimističnega naprednjaka, ki zanj izročila francoske revolucije niso niti dandanes izgubila prvotne veljave. S tega vidika razglablja prof. Rádl problem: »Kdo je Nemec?« Odklanja tako zvano animalistično (rasno, krvno) pojmovanje nemstva in opozarja, da so ga iznašli romantiki. Njemu nasproti stavi Rádl prosvetljenjvo pojmovanje narodnosti in naglašja, da sta tak liberalni nazor zastopala dva korenita, arijska Nem-

ca: W. Humboldt in H. Helmholtz. Po tem pojmovanju je zgodovina nemstva izmena in razvoj raznih načrtov in konstrukcij, ki so jih postavili razumni ljudje in ki jih lahko vsakdo doume in preišče, ni pa razvoj nemške rasne duše, ki je izrazil romantičen pojem.

Rádl se bavi v posebnem poglavju s sociološkimi nauki O. Spanna in kaže, kako tesne vezi spajajo socialno filozofijo hitlerjeve z nemško romantiko, zlasti s Schellingom. Posebno zanimivo pa je tole: Rádl ugotavlja, da za Schellingovo romantično filozofijo, čije neposreden dedič je Spannove, tiči Jud Baruh Spinoza. Miselnost zgodovinsko izhajajo torej filozofi nemškega narodnega socializma iz premis — židovskega modreca. (Rádl je vpliv Spinoze na socialno miselnost današnje Nemčije podrobno razložil v zborniku »Die Gefährdung des Christentums durch Rassenwahn und Judenverfolgung«, ki je nedavno izšel pri založbi Vita Nova v Luzernu in o katerem poroča »Srpski književni glasnik« z dne 16. avgusta t. l.) Po Rádlu je tedaj nastal vprav pikanten položaj v filozofiji nemškega narodnega socializma: Spinoza je miselnost oplojdi Schellinga, Schelling odkritelja filozofije nezaveznega E. Hartmanna, le-ta pa Sigm. Freudu in H. Bergsonu (oba Zida) ta filozofska smer je podprla sedanji nemški nacionalizem in antisemitizem. (Tu bi lahko dodali še dva njegova miselnja »botrac«: oba Nenemca: Chamberlaina in grofa Gobineau, ki sta očeta rasističnih teorij.) V nasprotnih vrstah pa so filozofi, ki odklanjajo mistiko in se izrekajo za čisti um, kakor na pr. Descartes, Locke, Kant, sami tipični »kristjanje in arijeji«!

Podobno je po Rádlu z Marxom, ki je res da židovskega rodu, vendar je tipičen nem-

ski filozof. Rádl prepričevalno dokazuje, v koliki meri so na Marxa vplivali nemški romantiki; da pa je njegov pravi duševni oče Hegel, je dovolj znano. Marksizem ima dva obraza: eden je liberalen in obrnjen proti zapadu, drugi romantičen in obrnjen proti Nemčiji. — Rádl zanimivo označuje bistvo nasprotij med nemško romantiko in zapadnjakim naprednjakstvom ter kaže, da se ti filozofski spori različno vidijo v današnjem evropskem političnem položaju: dokaz, kako tesno je filozofija združena z življenjem.

Zadnje poglavje novega Rádlvega spisa »Zgodščeno razlajenje pojme: rasa, plemo, narod. Rasa pomeni naravno dejstvo, plemo sociološko, narod pa politično. Iz slednjega izvaja prof. Rádl važne posledice zlasti glede na odnos naroda do države in posebej še na položaj sudetskih Nemcev, B. Borko.

V včerajšnjem članku »Zbornik za zgodovino osvobodjenec« je pisec zapisal o legendarjih, da so izorali posebno brazdo v češki leposlovni literaturi. Tiskarski skrat je postavil tako, da so »izorili posebno brazdo v lepopisni literaturi«. Njegova so tudi ponavljanja in druge tiskovne napake v tem članku.

Slovenica v čeških listih. »Lidové Noviny« so pričele toplo pisani članek dr. Rajmunda Habrine o Vrhniku in njenem vplivu na literarno delo Iv. Cankarja. Isti pisec je v »Lid. Novinah« obširno prikazal Srdnjakov »Pregled slovenskega slovstva«. Dr. Habrina, ki je prebil skoraj mesec dni na Gorenjskem in se je pred nekaj dnevi vrnil v domovino, je objavil celo serijo podlistkov o Jugoslaviji, zlasti se o slovenskih krajih, v dnevniku »Pravské Noviny«.

W. E. Hintz:

22

Lepa žena, kdo si?

Potlej je moral poslovodja napreči vso svojo zgovornost, da je spravil Yvonne v njeno sobo in jo naprosil, da se je vsaj za silo oblekla.

Cez četrt ure je bila že spet v veži. Paul de Corsignac in Chester Lynne sta ji prva padla v roke.

»Biserina ogrlica — pomisli, Paul — biserina ogrlica, ki si mi jo šele včeraj podaril —«

Corsignac jo je ošinil z grozečim pogledom, ki ga ni popolnoma razumela. »Nu, policija jo bo že našla —« je dodal nato, da bi jo potolažil.

»Policija? — To so sami —«

»Tih — nikar ne žali uradnih oseb —«

Hvala Bogu, veža je bila zdaj skoraj prazna. Večina gostov je sedela na terasi, kjer so se veselili svetlega sonca in okusnega zajtrka.

Poslovodja je se približal. »Ni mi treba poudarjati, kolikanj je hotelskega vodstva žal, da —«

»Nočem, da vam je žal, svojo biserino ogrlico hočem!« — je razjarjeno zavpila Yvonne. »In če mi izgube ne nadomestite, napravim škandal, da se bo »Gigantic-Palace« čudil —«

»Prosim, počakajte vsaj polje!« jo je tolažil ravnatelj, ali beseda »policija« je ostal brez vsakega dobrodejnega vpliva na Yvonne.

In kdo ve, kaj bi se bilo že zgodilo, da se ni prav v tem mučnem trenutku pokazala na stopnicah Marion in stopila v vežo.

Tako blede je bila v obraz, da se je še Chester Lynne zavzel. In ko mu je vrnila pozdrav, ga je pogledala s čud-

nim pogledom, ki si ga nikakor ni znal razložiti.

»Huda reč se je zgodila, dete —« ji je Paul de Corsignac hitro pojasnil položaj. »Tatvina v hotelu —«

Noben izmed četvorice se ni bil zmenil za preprosto, a skrbno oblečeno vitkega gospoda v civilni obleki, ki se je že nekaj časa neopazno sukal okoli njih. Ta mah se je odkril in pristopil k razburjeni družbi.

»Dovolite, gospoda —«

»Prosim?« se je razjarjeno okrenil Paul de Corsignac, med tem ko se je poslovodji skoraj blaženo zjasnil obraz.

»Dovolite — komisar Hervier! — Dobil sem sporočilo o tatvini in takoj prihitel —«

»Hvala Bogu, da ste prišli, gospod komisar.« Poslovodja je ves vesel stisnil uradniku roko.

A že se je prerila Yvonne v ospredje. »Gospod komisar — povejte mi vi — ali je hotelsko vodstvo odgovorno za tatvino — ali —«

»Ali, milostiva,« se je vljudno nasmešnil komisar. »Preden si ustvarim sodbu, moram vsekako zvedeti, kako je bila vsa stvar —«

»Stvar je ta —« se je zdaj tudi Corsignac razburjen oglašil.

»Prosim — kaj je prav za prav ukradenega?« ga je prehitel komisar Hervier.

»Biserina ogrlica! —« se je vzkljnil Yvonne, Corsignac in poslovodja vsi na mah.

»Biserina ogrlica?« je vprašala Marion. Mirno jih je obletela z očmi, nato

pa segla v torbico, ki jo je imela v roki. »Ali je morda tale?«

V naslednjem trenutku ji je Yvonne iztrgala lišp iz rok. »Da — ta je moja —« je planilo iz nje.

Komisar se je malce posmešljivo namuznil. »Nu, torej! — Dozdevna — hm — tatvina se je po tem takim zelo hitro in tolažno pojasnila! Nesporazum —«

»Kje ste dobili to ogrlico?« ga je prekinil Yvonnin glas. Pevka je premagala prvo oseplost in se je togotno obrnila k Marion. »Prosim — kje ste dobili mojo ogrlico?«

»Našla sem jo —« je mirno odvrnila Marion.

»Našli? — In kje, prosim?«

»V svoji sobi!«

»V svoji sobi?«

Yvonne se je razdraženo in nejeverno zasmejala. Komisar Hervier ni mogel drugega kakor zmajati z glavo.

19. poglavje

Med tem ko so se v hotelski veži go-dile te razburilve reči, so sedeli gostje »Gigantic-palace« jutnje hudega ne sluteč na terasi, in jutnje solnce jim je sijalo na maslo. Tih kakor dobro namazani avtomati so smukali natakariji sem ter tja.

Samo dva sta bila na terasi, ki se očividno nista veselila ne dobrega zajtrka ne svetlega niškega solca.

Baron de Montepin se je držal, kakor da bi bil na svojem lastnem pogrebu, in oči madame Lucille so se bliskale izza lornjona kakor dva ponarejena briljanta.

»Starate se, prijatelj! Pred letom dni se vam taka nerodnost ne bi bila pripetila!« ga je oštevala in dvojni podbradek ji je od razburjenja drgetal.

Montepin je skesan pobesil glavo. »Mislim, draga, da se bo treba preseli-

ti v drug hotel! Tukaj pač nimava sreče —«

»Sreče?« Madame je skomignila z zalitimi rameni. »V kakšni zvezi je to pa sreča — rada bi vedela! A povejte že, kako je bilo! Kako se je moglo zgoditi?«

Sobesednik se je najprej pokrepčal z globokim požirkom kave in šele nato obotavljaje začel: »Izprva je šlo vse po sreči! Ključ številka sedemnajst iz najine zaloge je z lahkoto odklenil vrata v sobo Yvonne Rimini. Pevka je bila še spodaj v obednici, tako da sem se nemoteno lotil dela. Sicer pa ni bilo posebnih težav. Biserina ogrlica je ležala kar v gornjem predalu toaletne omari-ce —«

»Neopravičljiva lahkomišelnost!« se je ogorčeno oglašila madame.

»Nu — biserino ogrlico sem imel torej v žepu —« je obotavljaje se nadaljeval baron. »A v tem sem se spomnil, da dolgujem gospe de Corsignac svoj vljudnostni obisk. Ko sem zapustil obednico, so še sedeli skupaj: ona, njen mož, Američan in pevka. Vendar nisem zanemaril previdnosti. Ključ, ki sva ga bila včeraj popoldne preizkusila, se je imenitno obnesel. Odprl sem vrata brez vsakega izdajalskega hrupa — obstal v prvi sobi apartmana —«

»In —?«

»In tedaj sem se moral na žalost prepričati, da je bila gospa de Corsignac že doma. Slišal sem jo, kako je v spalnici telefonirala — gospodu de Corsignacu, svojemu možu. In čudno, vika-la ga je!«

»To res ne spada semkaj!« mu je madame nestržno segla v besedo. »To-rej — telefonirala je Corsignacu —?«

»Da — vabila ga je, naj pride k njej. Videl sem torej, da moram izginiti. Iz razumljive previdnosti sem vzel pišto-lo za uspalni plin iz žepa — v tem

sem moral izgubiti ogrlico! Izgube se-veda nisem utegnil opaziti, ker sem ta-ko naglo zapustil sobo!«

Madame Lucille je bila potegnila naslikane obrvi visoko v čelo. »In vso noč, prijatelj, vso noč ste imeli priliko, da bi se bili vrnili po izgubljeni lišp!«

»Menite, da mi ni prišlo na misel?« Le to je, da ni bilo mogoče — pri naj-boljši volji ne! Nekakšen dedec v koc-kasti sportni obleki je vso noč strašil po hodniku —«

Z globokim vzdihom je vzel kos ope-čenega kruha in ga obilno namazal z zlatorumenim maslom. »Verjemite mi, draga prijateljica — v »Gigantic-pala-ceu« nimava sreče! Poizkusiva drug-je — v kakem drugem hotelu, kjer pri-deva vsaj na svoje troške!«

★

Med tem zanimivim razgovorom se je položaj v hotelski veži kaj nepriča-kovano zasukal.

»Biserino ogrlico sem našla v svoji sobi —« je bila mirno rekla Marion — a Yvonne ni prikrivala, da ji tega ne verjame.

Komisar Hervier je seveda opazil Yvonnin nejeverni obraz. Čuden nas-meh mu je krivil usta, ko se je nazad-nje oglašil: »Naj bo še tako tolažno, da se je lišp našel — razumeli boste, gospoda, da je treba ta čudež nekoliko razbistriti! Biserne ogrlice navadno ne delajo na svojo pest izprehodov iz sobe v sobo. Torej je moral biti nekdo, ki je odnesel lišp iz vaše sobe, madame — tako govoreč se je priklonil Yvonnin in ga prinesel v vašo sobo, madame — je dodal z enakim priklonom Marion. »Morda ve kdo izmed vas, gospoda, drugačno pot, ki bi nam pojasnila ta čudni dogodek?«

Vprašujoče je pogledal okoli sebe. Vsi so onemoglo skomignili z rame-ni.

Med potjo v šolo

varujejo Vaše otroke pred mrazom
in dežjem samo nepremočljivi

TIVAR HUBERTUSI

Službo dobi

Vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro pa 3 Dina. (1)

Absolventa

trgovske akademije ali ekonomske komercialne vi-ške šole sprejme takoj svetovna zavarovalnica. Predpogoj jugoslovanski državljan, mlad, neženjen in začetnik. Reference je navesti. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Pospešeno«. 18798-4

Prodajalica

izvožbeno v krznarski stroki, sprejem. Po-nudbe na ogl. odd. Jutra pod »Pospešeno«. 18798-4

Brivskega

pomočnika hitrega in dobrega delavca, z znanjem v domski stroki, iscem za takoj ali s 1. septembrom. Iscem tudi dobro frizerko za takoj. Gabriel Vajt, brivce, Kranj. 18712-4

Trgovskega

sotrudnika mešane stroke, mlajšega, sprejme terdka Norb. Zan-ier & sin. Sv. Pavel pri Preboldu. Biti mora poseb-no v telegrafni in usjuj po-polno izvešan. 18548-1

G. Th. Rotman:

Življenje Jakca Takca

Aha! Glej, tamle v stolu je stal strižkov dežnik, tik zraven njega na tleh pa lonec barve, ki jo je bil peskar pozabil. In kaj je storil navihaneček? Vzel je lonec in zli-l vsjo barvo v dežnik, med tem ko si je v sobi stric Dinko še izdiral risalne željčičke.

Slučajčarja ali medičarja

Isče slučajčarja Novotny. 18731-1

Brivski pomočnik

dobro delavce, dobi takoj stalno mesto. Videmsek, Dolenska cesta. 18796-1

Gospodinjo

preprosto, iscem za de-želo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Prvoizredno«. 18738-1

Guvernanta

za otroka, mlado gospe ali gospodično Ruslajo, ali da je znana ruskega jezika, za dva do tri tedne isče gosposp z dvema hčerkami, 7 in 9 let starima, ki gre na morje. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Guvernanta«. 18745-1

Službe isče

Vsaka beseda 50 par; za dajanje naslova ali za šifro pa 3 Dina. (2)

Trgov. pomočnica in blagajničarka

zeli premeniti mesto v ma-nufakturni ali mešani trgo-vini, najraje v Celju ali Ljubljani. Pomagala bi tudi pri gospodinjstvu. Ponudbe na 1. septembra Jutra v Cel-ju pod »Vestna in pošte-na«. 18732-2

Dajenci (ke)

Učenca zdravca, ne izpod 15 let, s primerno šolsko izobra-žbo, sprejem v trgovino z mešanim blagom. Stanko Iršič, Mislinje. 18790-44

Potniki

Kdo isče mesto po-tnika, plača za vso pot, plača za dajanje naslova ali za šifro 3 Dina. — Kdor sprejme potnika, pla-ča besedo po 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Dina. (3)

Provizorskega

potnika za galanterijsko in papir-no stroko sprejem. Po-nudbe na ogl. odd. Jutra pod »Provizija«. 18797-5

Potnika

s večjo kaveljo sprejem pri stalni plači in provi-ziji. Ponudbe pod »Sigur-nost« na ogl. odd. Jutra. 18800-3

Prehrana

Beseda 1 Din, davek 2 Din; za šifro ali dajanje naslova 5 Dina. Najmanjši znesek 17 Din.

Dva občinska reveža

tudi otroka, sprejem v po-polno oskrbo proti majh-ni odškodnini. Naslov v ogl. odd. Jutra. 18743-14

Kupim

Beseda 1 Din, davek 2 Din; za šifro ali dajanje naslova 5 Dina. Najmanjši znesek 17 Din.

Kupim škarje

za močno pločevino (Hebel-blechschere). Franc Cim-persek, Sv. Peter, Savinjska dolina. 18737-3

Prodajam

Beseda 1 Din, davek 2 Din; za šifro ali dajanje naslova 5 Dina. Najmanjši znesek 17 Din.

Za šolarje

dobro in cenena oblačila s nabavite najbolje pri Prosejku, Sv. Petra c. 14. 31-6

Otroške vozičke

moderne, po tovarniških cenah prodaja »Novela«, Frankopanska 21, Šiška, ve samužite ugodne prilike! 18746-6

Lokali

Beseda 1 Din, davek 2 Din; za šifro ali dajanje naslova 5 Dina. Najmanjši znesek 17 Din.

Pekarno

z vsem pohištvo in nizko najemnino, dobro vpejano, prodam. Pismena vprašanja na Inter reklam, Zagreb, Masarykova 38, pod »K-3254«. 18638-19

V najem

Beseda 1 Din, davek 2 Din; za šifro ali dajanje naslova 5 Dina. Najmanjši znesek 17 Din.

Hlev

za 2-3 konje, ekvipažne s pritlikinami, iscem. Naslov v ogl. odd. Jutra. 18680-17

Auto, moto

Vsaka beseda 1 Din; za dajanje naslova ali za šifro pa 5 Dina. (10)

Tovarni auto Ford

prodam, v prav dobrem stanju. Zgone Tone, Cerkljanska 191. 18736-10

Kapital

Beseda 1 Din, davek 2 Din; za šifro ali dajanje naslova 5 Dina. Najmanjši znesek 17 Din.

Vloge velebank

kupujemo in prodajamo ter vsimno kompenzacije naj-ugodnejše. Depozitna banka d. d., Zagreb, Tomšičeva ul. 10. Telefon 34-79. 18734-16

Soboda

Beseda 1 Din, davek 2 Din; za šifro ali dajanje naslova 5 Dina. Najmanjši znesek 17 Din.

Sončno sobo

oddam gospodu. Poljanski nasip 14, stopnišče VII., vrata 10. 18736-23

Sostanovanko

Isče samostojna gospa v lepo, zračno in toplo so-bi. Naslov: Frankopanska ulica 28/II (poleg goran-skega kolektorja). 18697-33

Sončno sobo

oddam za 1 ali 2 osebi, lahko z zajtrkom, klavir, kopalnica na razpolago. Sv. Petra nasip 43. 18779-39

Soboda oddam

v bližini Romške Slatine. Pojasnila: Slučajčarja No-votny. 18738-23

Sobe isče

Soba za pisarno prazno svetlo, s posebnim vzhodom, po možnosti v pritličju in v centru me-sta iscem. Ponudbe pod »Pisarna« na ogl. odd. Ju-tra. 18733-33a

Veliko sobo

separirano, s številnimi, isče gospodično v Šiški, bli-žina stare cerkve. Ponudbe z navedbo cene je poslati na ogl. odd. Jutra pod šifro »Velika plačnica«. 18735-33a

Obit

Beseda 1 Din, davek 2 Din; za šifro ali dajanje naslova 5 Dina. Najmanjši znesek 17 Din.

Izurjena šivilja

z večletno prakso, točno izdeluje plašče, kostume in obleke. Priporočila se da-mam na dom. Sv. Petra nasip 49-1. 18777-31

Živali

Kanarček je ušel iz Trdinove ulice. Najditelj naj javi naslov v ogl. odd. Jutra. 18747-37

Sodobni človek živi v razmerah skrajne

živčne napetosti: depresija, nespečnost, predčasna onemoglost, živčna pretrujenost — vidite, na čem trpe danes mnogi! Medtem je znanstveno dognano, da regulira ekstrakt iz žleze mladih živali (»Kale-fluid«), ko preide v organizem, sekretarno delovanje vseh žlez, krepi organizem in uravnoveša živčni sistem tako, da postane človek zopet močan in sposoben za delo in borbo za svoj obstanek. — Brezplačno detajlna literatura; zahtevajte: Beograd, Njegoševa 5, Miloš Marković. — »Kale-fluid« se dobiva v lekarnah in drogeri-jah. Reg. Sbr. 10537/33

Tovarna cikorije „Favorit“

Zemun

potrebuje še enega mlinarja - pražilca zaradi povečanja naročil.

AVTOMOBILE IN MOTORNA KO-

LESJA sprejem v garažo z vso oskr-bo proti nizkemu mesečnemu pavšalu.

GARAZE

IN MEHANIČNA DELAVNICA IVAN KOPAC, LJUBLJANA, Frankopanska 21 (tovarna Jugos-teyr), telefon 27-75

AVTOMOBILE IN MOTORNA KO-

LESJA sprejem v garažo z vso oskr-bo proti nizkemu mesečnemu pavšalu.

GARAZE

IN MEHANIČNA DELAVNICA IVAN KOPAC, LJUBLJANA, Frankopanska 21 (tovarna Jugos-teyr), telefon 27-75

AVTOMOBILE IN MOTORNA KO-

LESJA sprejem v garažo z vso oskr-bo proti nizkemu mesečnemu pavšalu.

GARAZE

IN MEHANIČNA DELAVNICA IVAN KOPAC, LJUBLJANA, Frankopanska 21 (tovarna Jugos-teyr), telefon 27-75

AVTOMOBILE IN MOTORNA KO-

LESJA sprejem v garažo z vso oskr-bo proti nizkemu mesečnemu pavšalu.

Nemske doge

dveletnega psa belega in sibirimesno črno psico, prodaja Jakli, Sevnica. 18636-37

Čistokrvni ptičarji

Mladici bodo v 2 tednih za oddati. Korn, Poljanska 8. 18771-37

Sadje

Brusnice (Preiselbeeren) koroske pla-ninske, dnevno sveže, do-bro izbrane, raspoložbo po pošti ali brizgano od 5 kg naprej po dnevni ceni Zehner Henrik, trg. Libe-like, Korosko. 18696-34

Ženitve

Državni uslužbenec mlad, premožen, želi poro-čiti mlado dekle s nekaj premoženja! Ponudbe na področje Jutra Maribor pod »Rեսnost«. 18739-35

Med mestom

posreduje Jutrov mali oglašnik

Slovesna otvoritev

strelišča v Slovenjgradcu

Slovenjgradec, 23